

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OSIĘCINY

uwarunkowania

Załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Osiećcin
nr II / 14 /18 z dnia 06.12.2018 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	5
1. Podstawa opracowania	5
2. Cel, zakres i metoda opracowania	5
3. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium.....	8
4. Ogólna charakterystyka gminy	10
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO GMINY OSIĘCINY.....	12
5. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.....	12
5.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne – stan prawny.....	12
5.1.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	13
5.1.2. Obowiązujące plany miejscowe	13
5.1.3. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	15
5.2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	18
5.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa.....	19
5.2.2. Tereny usługowe i usługowo-produkcyjne	20
5.2.3. Tereny zieleni rekreacji i wypoczynku.....	21
5.2.4. Stan infrastruktury technicznej.....	21
6. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	21
7. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	23
7.1. Zasoby środowiska przyrodniczego	23
7.1.1. Budowa geologiczna, geomorfologia, rzeźba terenu.....	24
7.1.2. Gleby	25
7.1.3. Warunki hydrologiczne (wody powierzchniowe, wody podziemne)	26
7.1.4. Klimat.....	27
7.1.5. Flora	28
7.1.6. Fauna.....	30
7.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	30
7.2.1. Typy siedliskowe lasów	30
7.2.2. Funkcje lasów.....	31
7.2.3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	32
7.3. Stan zagrożenia środowiska	35
7.3.1. Zagrożenia i stan gleb	35
7.3.2. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi	36
7.3.3. Zagrożenie i stan powietrza.....	36
7.3.4. Klimat akustyczny.....	37
7.3.5. Zagrożenia i stan wód	38
7.3.1. Zagrożenia i stan lasów	41
7.4. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	41
8. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	41
8.1. Rys historyczny.....	41
8.2. Zasoby środowiska kulturowego	42
8.2.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków	42
8.2.2. Zabytki nieruchome niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	43
8.2.3. Zabytki archeologiczne niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	45
8.3. Walory środowiska kulturowego.....	59
8.4. Miejsca pamięci narodowej.....	60
8.5. Stan zagrożenia środowiska kulturowego	60

8.6. Dobra kultury współczesnej	60
9. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	60
10. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	61
10.1. Potencjał demograficzny	61
10.2. Sytuacja na rynku pracy	64
10.3. Infrastruktura społeczna	66
10.3.1. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	66
10.3.2. Oświata i wychowanie	66
10.3.3. Kultura	66
10.3.4. Sport i rekreacja	67
11. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	67
11.1. Charakterystyka zagrożeń i stanu bezpieczeństwa	67
11.2. Jednostki odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa	68
12. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	69
12.1. Analiza dokumentów strategicznych	69
12.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	73
12.2.1. Analiza ekonomiczna	73
12.2.2. Analiza środowiskowa	73
12.2.3. Analiza społeczna	74
12.3. Prognoza demograficzna	75
12.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	75
12.4.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	75
12.4.2. Oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	77
12.4.3. Oszacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	79
12.4.4. Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	80
12.5. Wnioski zgłaszane przez mieszkańców	80
12.6. Tereny wskazane w obowiązującym SUIKZP gminy Osiecinie do rozwoju zabudowy	82
13. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów	83
14. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	85
14.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	85
14.2. Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków	86
14.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	86
15. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	87
16. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	87
16.1. Udokumentowane złoża kopalin	87
16.2. Zasoby wód podziemnych	88
16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	88
17. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	88
18. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	88
18.1. Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu transportowego	88
18.1.1. Układ drogowy	89
18.1.2. Komunikacja kolejowa	95
18.1.3. Komunikacja autobusowa	95
18.1.4. Parkowanie pojazdów	95
18.1.5. Zaplecze techniczne motoryzacji	95

18.2. Uwarunkowania wynikające z istniejącej infrastruktury technicznej.....	96
18.2.1. Zaopatrzenie w wodę	96
18.2.2. Gospodarka ściekowa.....	99
18.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	103
18.2.4. Odnawialne źródła energii	103
18.2.5. Zaopatrzenie w gaz.....	104
18.2.6. Gospodarka odpadami	104
18.2.7. Zaopatrzenie w ciepło	105
18.2.8. Telekomunikacja i teleinformatyka	105
19. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	105
20. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.....	106
SPIS RYSUNKÓW	107
SPIS TABEL.....	107

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa opracowania

Niniejsze Studium stanowi zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećnicy” przyjętego Uchwałą Nr XXVIII/131/97 Rady Gminy Osiećnicy z dnia 06 sierpnia 1997 roku sporządzonego na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zm.).

Studium zostało sporządzone zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. 2017 poz. 1073 z późn. zm.) oraz na podstawie Uchwały Nr XVI/154/2016 Rady Gminy Osiećnicy z dnia 23 listopada 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium.

2. Cel, zakres i metoda opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało dla całego obszaru gminy Osiećnicy, która w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię około 123 km² (12312 ha). Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnienie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.

Decyzja o podjęciu prac nad zmianą Studium wyniknęła przede wszystkim z potrzeby doprowadzenia do zgodności treści ww. dokumentu z dynamicznie zmieniającym się w naszym kraju prawodawstwem. W ciągu dwudziestu lat obowiązywania dokumentu uległo zmianie szereg ustaw związanych z tematyką kształtowania przestrzeni.

Obowiązujące Studium sporządzone zostało na podstawie nieobowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, która w bardzo ograniczonym zakresie określała formę studium oraz tok prac nad jego sporządzeniem. Koncentrowała się przede wszystkim na zakresie problematyki studium nakładając równocześnie obowiązek badania, przez zarząd gminy „spójności” rozwiązań projektowych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „z polityką przestrzenną gminy” określoną w studium.

Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. 2017 poz. 1073 z późn. zm.) wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno-prawnego sporządzania studium, określiła jego formę a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. 2004 Nr 118 poz. 1233).

Studium uchwalone przez radę gminy nie jest aktem prawa miejscowego. Jest „aktem kierownictwa wewnętrznego” gminy wykorzystywanym przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej gminy oraz stanowi podstawę do uwzględniania tej polityki w sporządzanych planach miejscowych. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu tych planów.

Studium powinno być komplementarne wobec strategii rozwoju lokalnego oraz programów i planów rozwoju gminy – wyznacza ramy przestrzenne realizacji ich ustaleń.

Zgodnie z art. 10, ust. 1, cytowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;

- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 4a) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- 8) stanu prawnego gruntów;
- 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z art. 10, ust. 2, cytowanej ww. ustawy, w studium określa się w szczególności:

- 1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
  - a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
  - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobraz, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- 7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- 8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

- 9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 11) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 12) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
- 13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 14) obszary zdegradowane;
- 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- 16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Zgodnie z art. 10 ust. 2a jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

Zgodnie z art. 10 ust. 3a jeżeli na obszarze gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane. Lokalizacja takich obiektów może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w paragrafie 4, pkt. 1. przedstawia wymaganą zawartość projektu studium. Powinno ono zawierać:

- 1) część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej;
- 2) część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- 3) rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- 4) uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Pierwszy etap prac nad studium obejmował wstępną analizę zapisów obowiązującego studium oraz ocenę aktualności posiadanych materiałów planistycznych.

Drugi etap to sporządzenie diagnozy stanu obejmującej wieloaspektowe rozpoznanie i ocenę uwarunkowań rozwoju gminy Osiećnicy na podstawie aktualnie dostępnych opracowań i materiałów.

Trzeci etap obejmował ocenę kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy przyjętych w obowiązującym studium oraz analizę potrzeb i możliwości rozwojowych gminy.

Czwarty etap związany był z opracowaniem celów, zasad rozwoju, kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz formułowaniem zapisu ustaleń studium.

W toku prac nad studium, w kwestii najbardziej trudnych i kontrowersyjnych tematów, odbyły się spotkania z pracownikami urzędu gminy oraz zainteresowanymi radnymi, na których zaprezentowane i przedyskutowane zostały poszczególne grupy zagadnień.

Uwarunkowania rozwoju i szczegółowe ustalenia dotyczące kierunków i zasad rozwoju przestrzennego gminy zapisane zostały w tekście studium stanowiącym odpowiednio załącznik nr

1 i nr 2 do uchwały Rady Gminy Osiećiny w sprawie uchwalenia Studium oraz na rysunkach problemowych w skali 1:25 000 (gmina) oraz w skali 1:10 000 (wieś Osiećiny): uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego stanowiących odpowiednio załącznik nr 3a i 3b oraz kierunki i polityka przestrzenna gminy Osiećiny stanowiącym załącznik nr 4 do uchwały.

3. Wykaz opracowań i materiałów wykonanych na potrzeby studium lub wykorzystanych dla potrzeb studium

- Opracowanie ekofizjograficzne wykonane na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny, wrzesień 2017 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny, przyjęte Uchwałą Nr XXVIII/131/97 Rady Gminy Osiećiny z dnia 06 sierpnia 1997 roku oraz materiały wejściowe sporządzone do ww. studium;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego, Kujawsko - Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, czerwiec 2003 (obecnie sporządzana zmiana planu);
- Projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego przyjęty Uchwałą Nr 14/588/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 12 kwietnia 2018 r.
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego Plan modernizacji 2020+, Uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XLI/693/13 z dnia 21.10.2013 r.;
- Strategia obszaru rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu radziejowskiego na lata 2014-2020, Radziejów 2015 r.;
- Strategia rozwoju gminy Osiećiny na lata 2003-2018;
- Program ochrony środowiska gminy Osiećiny na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Osiećiny;
- Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 r. - Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2016 r. oraz Raporty... z lat wcześniejszych;
- Informacja o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2016 r. - Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2017 r. oraz Informacje... z lat wcześniejszych;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2016 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa (<http://surowce-mineralne.pgi.gov.pl/index.htm>);
- Bank Danych Lokalnych (BDL) www.stat.gov.pl;
- Odnawialne źródła energii – zasoby i możliwości wykorzystania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – KPBPPiR we Włocławku, 2010;
- Przyroda Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz, 2001 r.;
- Raport o stanie przyrody województwa kujawsko-pomorskiego. Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz 2004;

- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018;
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028;
- Obwieszczenie nr XIV/1/15 z 23 listopada 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”; brak danych za 2016 r.;
- Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2016, WIOŚ Bydgoszcz, 2017 r. oraz Roczne oceny ... z lat wcześniejszych;
- Program zwiększania lesistości i zadrzewień w latach 2001-2020, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Bydgoszcz 2001 r.;
- Pięcioletnia ocena stanu akustycznego województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2012-2016, WIOŚ Bydgoszcz 2017;
- Marszelewski W., Burak Sz., Solarczyk A., Jeziora województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wydział Ochrony Środowiska, Bydgoszcz 2000;
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w województwie włocławskim, IUNG Puławy 1989r.;
- Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1980;
- Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, red. A. S. Kleczkowski, AGH Kraków 1990;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2005 r. wraz z aktualizacjami;
- Poradnik dotyczący gospodarki ściekowej w kontekście wykonywania krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010;
- Dynamika zmian stężenia związków azotu w wodach górnej Zgłowiączki w latach 1990-2011. Z. Miatkowski, K. Smarzyńska Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badawczy w Bydgoszczy, 2014;
- Strona internetowa Urzędu Gminy Osiecin <http://www.osieciny.pl/>;
- Materiały i obserwacje własne z wizji lokalnej;
- <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/>;
- <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>;
- http://www.lasy.gov.pl/publikacje/copy_of_gospodarka-lesna/hodowla/regionalizacja-przyrodniczo-lesna-polski-2010-1/view;
- <http://www.imgw.pl/>;
- https://www.researchgate.net/publication/289247395_Typy_i_podtypy_gleb_Wojewodztwo_kujawsko-pomorskie_Map%C3%A1_11_000_000.

4. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Osiećiny położona jest w południowej części województwa kujawsko – pomorskiego. Pod względem administracyjnym należy do powiatu radziejowskiego. Gmina zajmuje powierzchnię około 123 km² (12312 ha) i należy do gmin średniej wielkości wśród gmin wiejskich w województwie kujawsko - pomorskim. Wydzielono tu 31 sołectw (Bartłomiejowice, Bełszewo, Bełszewo-Kolonia, Bilno, Bodzanówek, Borucin, Borucinek, Jarantowice, Karolin, Kościelna Wieś, Krotoszyn, Lekarzewice, Leonowo, Nagórki, Osiećiny, Osiećiny Wieś, Osłonki, Pieńki Kościelne, Pilichowo, Pocierzyn, Powałkowice, Ruszki, Samszyce, Sęczkowo, Szalonki, Ujma Mała, Wola Skarbkowa, Zagajewice, Zbłęg, Zielińsk, Żakowice) w skład których wchodzi ponadto miejscowości: Borucin Kolonia, Konary, Latkowo, Osiećiny-Probostwo, część wsi Osiećiny, Pułkownikowo, Witoldowo, Włodzimierka, Zagaj.

Gmina graniczy:

- od północy z gminą Zakrzewo i Bądkowo (powiat aleksandrowski),
- od wschodu z gminą Brześć Kujawski i Lubraniec (powiat włocławski),
- od południa z gminą Topólka i Bytoń (powiat radziejowski),
- od zachodu z gminą Radziejów i gminą Dobrze (powiat radziejowski).

Ludność faktycznie zamieszkała w gminie Osiećiny wg stanu na 31.12.2016 r. wynosiła 7778 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła około 63 osoby/km².

Przez teren gminy, ze wschodu na zachód, przebiega droga publiczna kategorii krajowej nr 62 Strzelno-Anusin. Pozostałe drogi to drogi publiczne kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz drogi wewnętrzne.

Rysunek 1 Położenie gminy Osiecin na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu radziejowskiego

Opracowanie własne

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENEGO GMINY OSIĘCINY

5. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

5.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne – stan prawny

Prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego jest zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.), w celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, wójt gminy sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej studium. Dokument ten, zgodnie z art. 9 pkt. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 pkt 8 tej ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przy sporządzaniu których, poprzez wymóg zachowania zgodności ze studium (art. 9 pkt. 4 ww. ustawy), uwzględnia się politykę przestrzenną gminy. Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

Obowiązującym prawem miejscowym są wszystkie plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. (nawet sporządzone na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym), niezależnie od tego, jaki zakres ustaleń i stopień szczegółowości ustaleń określono w tych planach. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną przez starostę powiatu.

Opisany stan prawny sprawił, że wiele gmin w Polsce pozostało z niewielkim pokryciem swojej powierzchni obowiązującymi planami miejscowymi. Ustawodawca przewidział możliwość lokalizacji inwestycji w przypadku braku planu miejscowego. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla lokalizacji inwestycji celu publicznego i dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują procedury uzyskiwania decyzji:

- o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określone w art. 50),
- o warunkach zabudowy (określone w art. 59).

Decyzje te wydaje wójt na wniosek inwestora dla konkretnie zdefiniowanego zamierzenia inwestycyjnego. Problemem mającym często swoje odzwierciedlenie w przestrzeni jest brak regulacji w aktualnym prawodawstwie odnośnie zachowania zgodności wydawanej decyzji ze studium.

5.1.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gmina Osiećiny posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny uchwalone przez Radę Gminy Osiećiny w dniu 06 sierpnia 1997 r. (uchwała nr XXVIII/131/97), sporządzone na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Dane w nim zamieszczone pochodzą sprzed 20 lat i są już nieaktualne (m.in. dane dotyczące demografii, infrastruktury społecznej i technicznej, zabytków).

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny należy uznać za zasadniczo niezgodne z przepisami odrębnymi, a przede wszystkim ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W całym dokumencie znajdują się braki w zakresie niezbędnych elementów wymaganych zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujący dokument nie uwzględnia zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustaleń strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy.

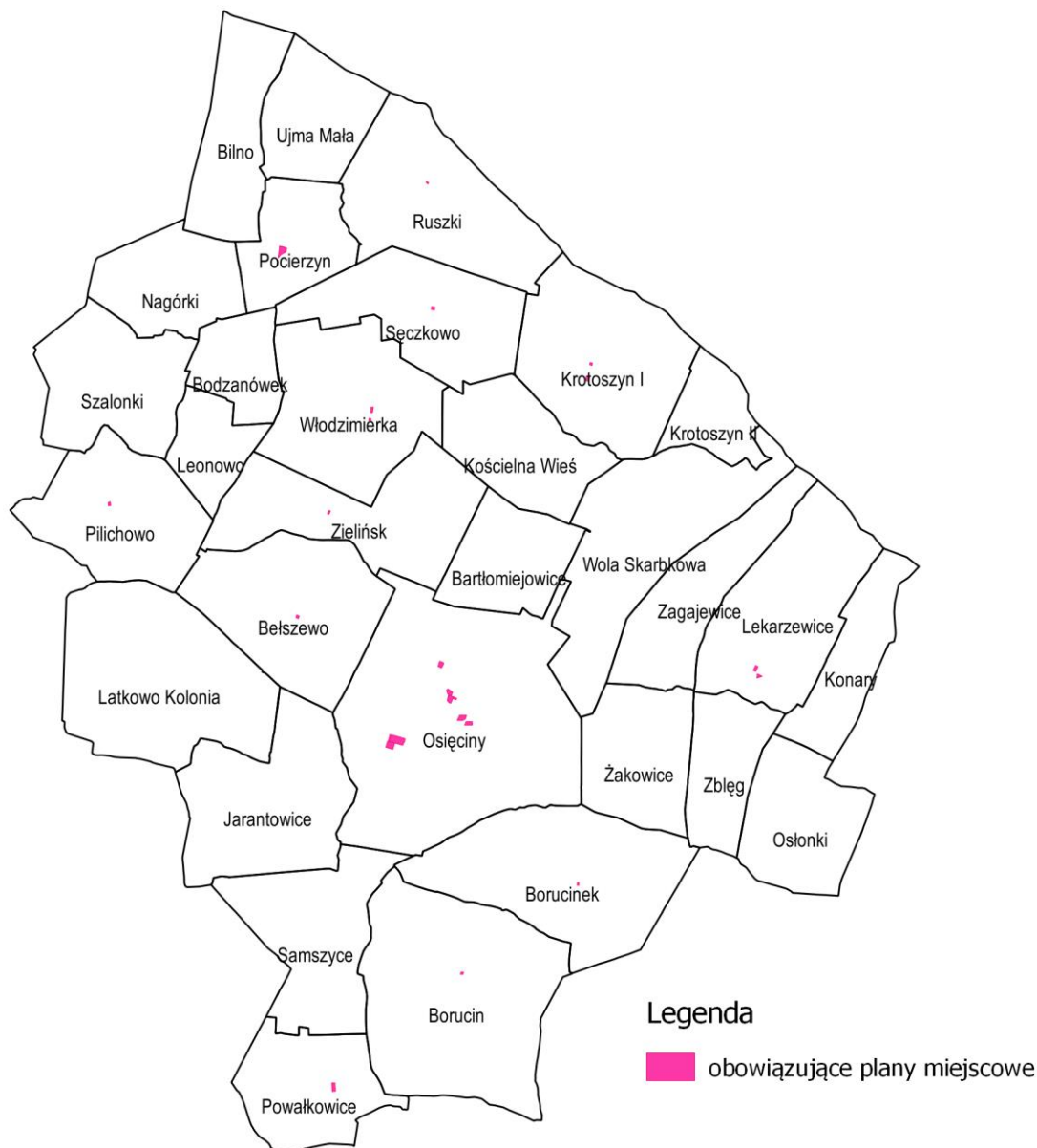
5.1.2. Obowiązujące plany miejscowe

Do dnia 31 grudnia 2003 r. na obszarze gminy obowiązywał Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny (Uchwała Nr XXII/36/80 Gminnej Rady Narodowej z dnia 28 marca 1980 r. / Dz. Urz. Województwa Włocławskiego Nr 7, poz. 91 z dnia 15.04.1988 r.). Dokument ten zgodnie z art. 87 ust 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stracił ważność z końcem 2003 roku.

Obowiązujące na obszarze gminy plany miejscowe to:

1. Uchwała Nr XXIV/158/2002 Rady Gminy Osiećiny z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny w obszarze wsi Osiećiny dotyczących:
  - 1) wprowadzenia funkcji produkcyjno-usługowej na teren rolny oznaczony geodezyjnie 588/6 i powiększenia działki 588/3 przepompowni ścieków pod planowaną rozbudowę o punkt zlewny,
  - 2) dopuszczenie funkcji mieszkaniowej na teren o dotychczasowym przeznaczeniu 24UZ w Osiećinach,
  - 3) dopuszczenie funkcji mieszkaniowej na terenie bazy usługowo-handlowej o symbolu 4RPU w Lekarzewicach,
  - 4) dopuszczenie funkcji mieszkaniowej na działce o dotychczasowym symbolu 1UO we wsi Powąłkowice.
2. Uchwała Nr XIII/87/2000 Rady Gminy w Osiećinach z dnia 20 czerwca 2000 r. w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny w obszarze wsi Osiećiny dotyczących rozbudowy ujęcia wody
3. Uchwała Nr XIII/88/2000 Rady Gminy w Osiećinach z dnia 20 czerwca 2000 r. w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny w obszarze wsi Osiećiny dotyczących nowego gimnazjum
4. Uchwała Nr XXXIV/154/98 Rady Gminy Osiećiny z dnia 10 czerwca 1998 r. w sprawie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i wsi Osiećiny. Zmiany dotyczą:
  - 1) wprowadzenie funkcji mieszkalno-usługowej z funkcją produkcyjno-usługową na tereny przeznaczone pod ogródki działkowe o obecnym symbolu planu 23 ZD we wsi Osiećiny,

- 2) wprowadzenie funkcji usługowej we wsi Pocieryn dz. o nr ewid. 121/4,
  - 3) dopuszczenie funkcji mieszkalno-usługowej na terenach zabudowanych dawnymi zlewniami mleka o obecnym symbolu planu RPU w następujących wsiach: Borucinek, Borucin, Kościelna Wieś, Krotoszyn, Lekarzewice, Osiećciny, Pilichowo i Ruszki,
  - 4) dopuszczenie funkcji mieszkalnej na terenach zabudowanych dawnymi sklepami wiejskimi o symbolu planu UH albo świetlicami o symbolu UK w następujących wsiach: Belszewo, Krotoszyn, Sęczkowo, Włodzimierka -Kościelna Wieś
5. Uchwała Nr XXI/98/96 Rady Gminy Osiećciny z dnia 30 września 1996 r. w sprawie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i wsi Osiećciny. Zmiany dotyczą:
- 1) wprowadzenie funkcji produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem mieszkalnictwa na teren przewidziany pod funkcje usług handlu i rzemiosła (8UH,R), oraz na teren usług oświaty (9UO)
  - 2) wprowadzenie funkcji usług kultury i handlu (świetlica wiejska) dla gruntu rolnego o nr ewid. 67 we wsi Zielińsk.

Rysunek 2 Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Opracowanie własne

Obszar gminy Osiecin objęty jest punktowo obowiązującymi planami miejscowymi, przy czym były to plany sporządzane pod konkretne zamierzenia inwestycyjne i większość z nich została już zrealizowana.

W oparciu o powyższe można stwierdzić, że w gminie Osiecin gospodarka przestrzenna nie jest prowadzona w sposób planowany lecz doraźny, w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy.

5.1.3. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Przez inwestycję celu publicznego, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 5 upzp, należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym i wojewódzkim), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich

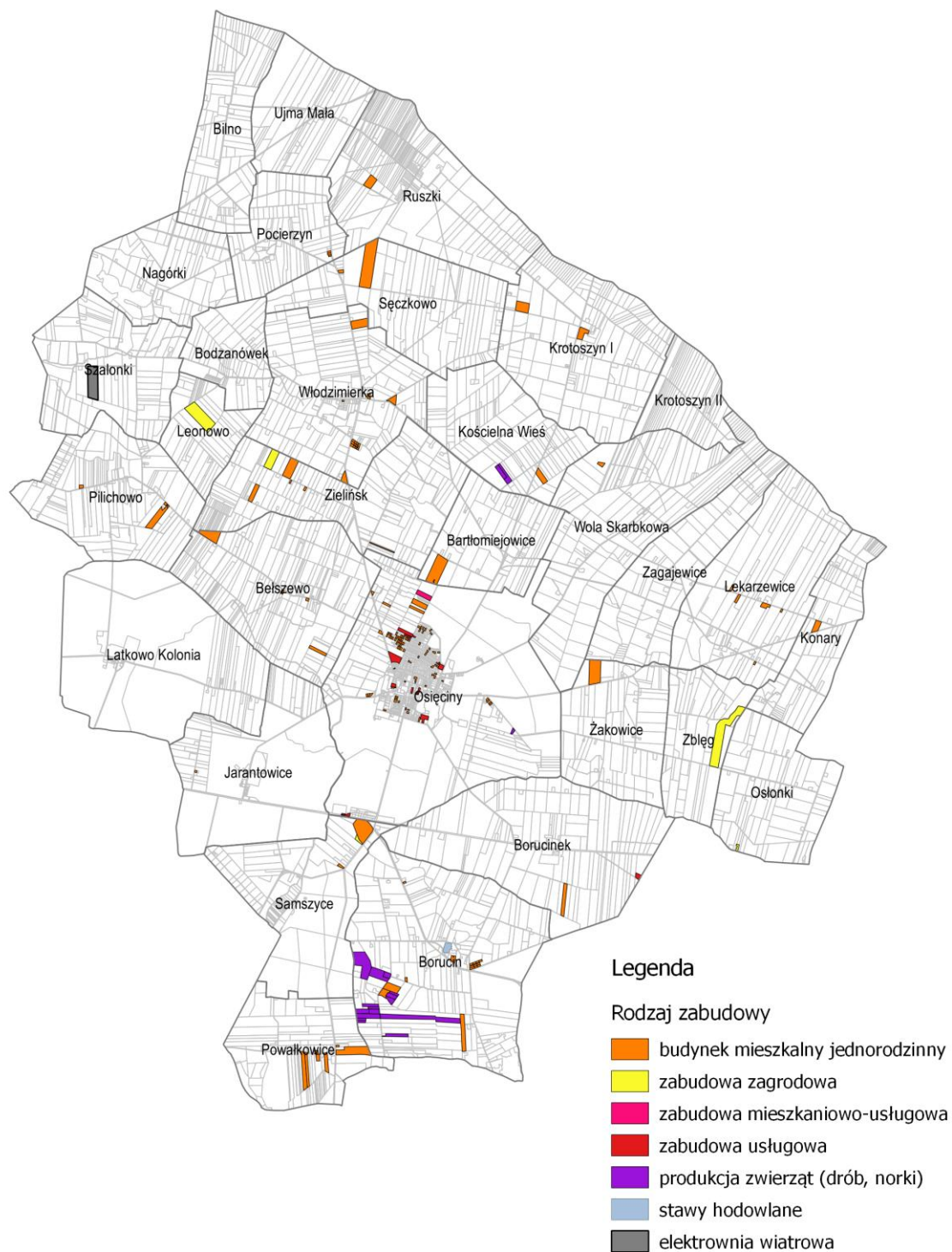
finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.).

W prowadzonym przez gminę rejestrze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do końca 2016 roku figuruje łącznie 80 pozycji. Wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wynikały z bieżących potrzeb gminy. Wśród wydanych decyzji dominowały decyzje związane z inwestycjami w zakresie elektroenergetyki (27 decyzji – 33,75%), infrastruktury społecznej i sportowej (14 decyzji – 17,5%) i zaopatrzenia w wodę (13 decyzji – 16,25%). Pozostałe decyzje dotyczyły budowy i modernizacji dróg (10 decyzji – 12,5%), gospodarki ściekowej (8 decyzji – 10%), elektrowni wiatrowych (5 decyzji – 6,25%, w tym jedna sprawa dotyczyła wcześniej wydanej decyzji), telefonii komórkowej (2 decyzje – 2,5%) oraz przebudowa przepustu na Kanale Bachorze (1 decyzja – 1,25%).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, na etapie ich wydawania nie jest wymagane badanie zgodności z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Przedsięwzięcia, których dotyczyły wydane decyzje, zwłaszcza w zakresie infrastruktury oraz modernizacji istniejących obiektów, są zwykle wcale lub mało widoczne w przestrzeni natomiast znacząco wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców gminy.

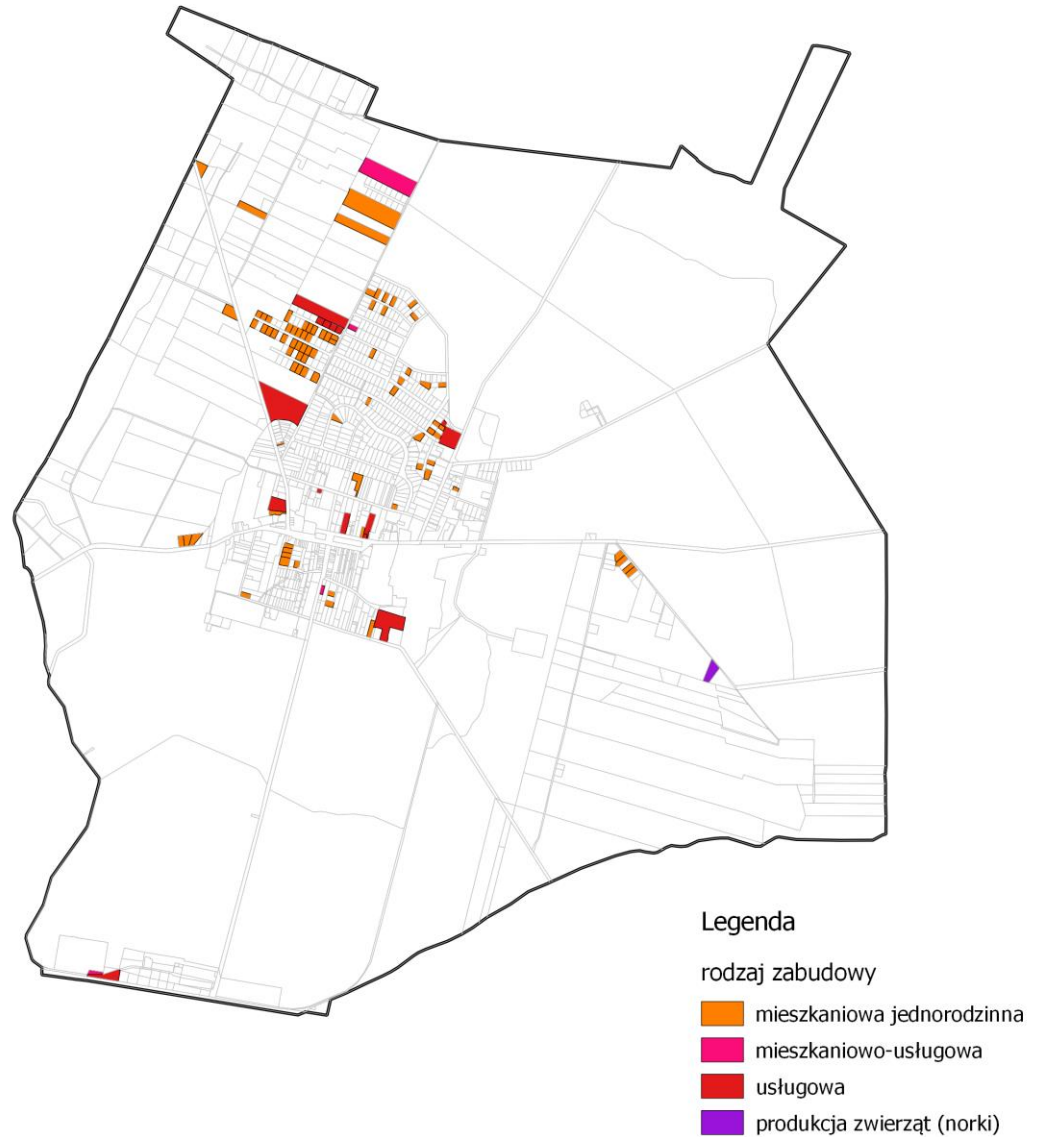
W przypadku braku planu miejscowego zmiana zagospodarowania terenu polegająca na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, a także zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części dokonywana jest w oparciu o ustalenia decyzji o warunkach zabudowy.

W prowadzonym przez gminę rejestrze decyzji o warunkach zabudowy, od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do końca 2016 roku figuruje łącznie 968 pozycji. W okresie tym udzielono 157 decyzji na nową, nieistniejącą dotychczas zabudowę. Wśród tych decyzji dominowały budynki mieszkalne jednorodzinne (122 decyzje). Pozostałe dotyczyły zabudowy usługowej i mieszkaniowo-usługowej (łącznie 17), utworzenia nowych siedlisk (5), stawów hodowlanych (1), elektrowni wiatrowej (1). Ustalono warunki zabudowy dla 11 obiektów związanych z produkcją zwierzęcą (drób, norki).

Rysunek 3 Lokalizacja wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla nowych inwestycji w gminie Osiecin

Opracowanie własne na podstawie rejestrów decyzji prowadzonych przez Gminę Osiecin

Rysunek 4 Lokalizacja wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla nowych inwestycji we wsi Osiećciny
Opracowanie własne na podstawie rejestrów decyzji prowadzonych przez Gminę Osiećciny

5.2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Gmina Osiećciny jest typową gminą wiejską o charakterze rolniczym z dobrymi warunkami do jego rozwoju. W strukturze przestrzennej dominują użytki rolne, zajmujące ponad 80% powierzchni gminy. Grunty zurbanizowane i zabudowane stanowią 8,22% powierzchni. Na tereny te składają się przede wszystkim tereny komunikacyjne (4,9%). Tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, rekreacyjnej stanowią 3,32% powierzchni gminy.

5.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Tereny mieszkaniowe koncentrują się w miejscowości gminnej Osiecinie. Spośród 6585 wszystkich budynków¹ zlokalizowanych na terenie gminy, 2334 (ponad 35%) zlokalizowanych jest w obrębie Osiecinie, natomiast spośród zlokalizowanych na terenie gminy 2030 budynków mieszkalnych w obrębie Osiecinie znajduje się 939 (ponad 46%). Dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Budynki mieszkalne wielorodzinne zlokalizowane są w rejonie ulic Traugutta, Mickiewicza, Orzeszkowej, wzdłuż ul. Kard. St. Wyszyńskiego oraz przy ul. Kościuszki. Wszystkie budynki mieszkalne wielorodzinne oraz ponad 60% pozostałych budynków mieszkalnych w obrębie Osiecinie wybudowanych zostało nie później niż w 1970 roku. Są one w dobrym stanie technicznym.

Poza miejscowością gminną zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i w zabudowie zagrodowej) jest rozproszona, zlokalizowana wzdłuż wybranych dróg. Większe skupiska zabudowy występują w Kościelnej Wsi, Ruskach, Pilichowie, Belszewie i Powątkowicach.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, poza miejscowością gminną, występuje w Jarantowicach (budynki wzniesione głównie w latach 70-tych XX w.), Latkowie Kolonii (budynki z lat 1950-1979). Związana była ona z funkcjonującymi w tych miejscowościach Państwowymi Gospodarstwami Rolnymi. Pojedyncze, stare budynki mieszkalne wielorodzinne zlokalizowane są w Borucinku (z 1900 r.) i Pilichowie (z 1935 r.) oraz nieco młodszy budynek w Kościelnej Wsi (z 1975 r.), ponadto stare budynki mieszkalne wielorodzinne znajdują się w Konarach i Zagajewicach.

Zasoby mieszkaniowe gminy Osiecinie na koniec 2016 r. wynosiły (wg BDL) 2359 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 217 342 m², co daje średnią powierzchnię mieszkania 92,1 m². Na jedno mieszkanie przeciętnie przypadło 3,3 osoby. Powyższe wskaźniki są korzystniejsze w gminie Osiecinie niż w powiecie radziejowskim, w którym średnia powierzchnia mieszkania wynosi 87,4 m², a liczba osób przypadających średnio na jedno mieszkanie wynosi 3,35 osoby.

W ciągu ostatnich 10 lat pobudowano 78 mieszkań, co daje średnio 6,5 mieszkania na rok.

Tabela 1 Zasoby mieszkaniowe w latach 2007-2016 [szt.]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
POWIAT RADZIEJOWSKI	12 267	12 303	12 332	11 954	11 988	12 046	12 091	12 149	12 251	12 306
Radziejów - miasto	2 008	2 012	2 013	1 862	1 865	1 877	1 879	1 884	1 886	1 891
Bytoń	1 047	1 049	1 050	999	1 002	1 008	1 010	1 016	1 020	1 025
Dobre	1 589	1 595	1 601	1 528	1 532	1 535	1 542	1 543	1 548	1 555
Osiecinie	2 281	2 284	2 287	2 315	2 323	2 330	2 337	2 345	2 354	2 359
Piotrków Kujawski	2 841	2 850	2 852	2 694	2 704	2 718	2 731	2 744	2 754	2 769
Radziejów	1 153	1 162	1 175	1 164	1 169	1 182	1 189	1 201	1 266	1 274
Topólka	1 348	1 351	1 354	1 392	1 393	1 396	1 403	1 416	1 423	1 433

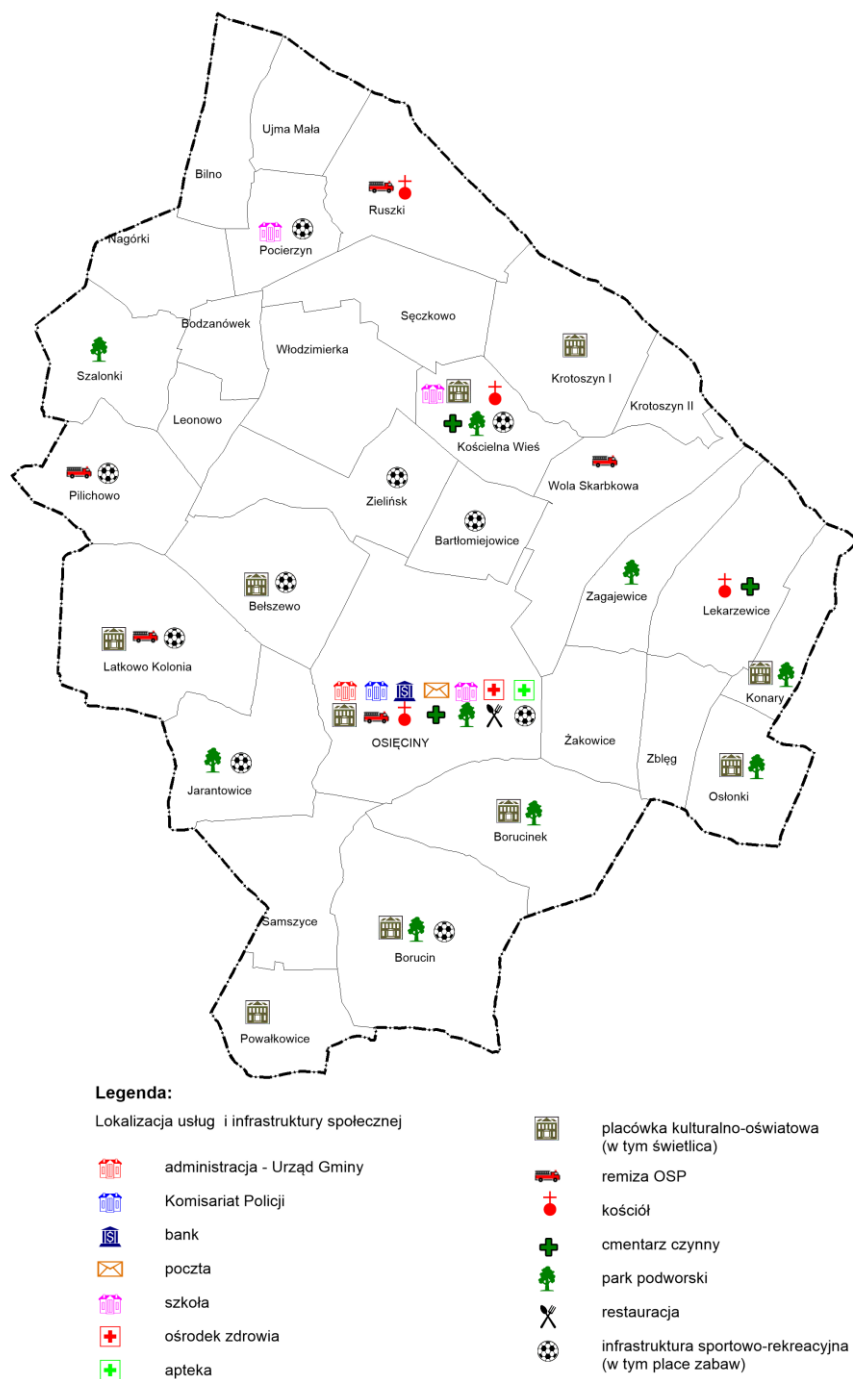
Opracowano na podstawie danych BDL

¹ Wg danych pochodzących z EGiB udostępnionych przez Starostę Radziejowskiego w marcu 2017 r.

5.2.2. Tereny usługowe i usługowo-produkcyjne

Tereny zabudowy usługowej, podobnie jak mieszkaniowej, koncentrują się we wsi gminnej Osięciny. Zlokalizowane są tu wszystkie podstawowe usługi publiczne i niepubliczne dostępne na terenie gminy. Rozmieszczenie usług w obszarze gminy przedstawia rysunek nr 5.

Poza zaznaczonymi na rysunku, obecnie jest budowana świetlica w miejscowości Bartłomiejowice.

Rysunek 5 Rozmieszczenie usług i infrastruktury społecznej

Opracowanie własne

Zabudowa produkcyjna i produkcyjno-usługowa występuje we wsi Osiecinie oraz w obrębach Zbłęg, Jarantowice, Krotoszyn i Pocieryn.

Największe gospodarstwa rolno-hodowlane zajmujące się hodowlą drobiu zlokalizowane są w miejscowości Borucin, Samszyce i Pieńki Kościelskie (obręb geodezyjny Kościelna Wieś). Hodowlą bydła zajmuje się Ośrodek Hodowli Zarodowej Osiecin Sp. z o.o., z siedzibami w Osiecinach, Latkowie, Jarantowicach oraz Lekarzewicach. W miejscowości Karolin (obręb geodezyjny Osiecinie) usytuowana jest duża hodowla nerek i lisów.

5.2.3. Tereny zieleni rekreacji i wypoczynku

Na terenie gminy Osiecinie brak jest ośrodków wypoczynkowych, świadczących usługi z zakresu turystyki.

Ważnym miejscem rekreacji dla mieszkańców gminy jest Centrum Rekreacji Publicznej i Wypoczynku w Bartłomiejowicach.

Wśród terenów zieleni mogących służyć rekreacji i wypoczynkowi wymienić należy lasy, które w gminie występują w trzech niewielkich kompleksach położonych w rejonach wsi: Osiecinie, Samszyce i Borucin oraz parki podworskie zlokalizowane w: Borucinie, Borucinku, Jarantowicach, Latkowie, Konarach, Kościelnej Wsi, Krotoszynie, Osiecinach, Pocierynie, Pułkownikowie i Szalunkach.

5.2.4. Stan infrastruktury technicznej

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy liczyła na koniec 2016 r. 217,3 km (dane wg GUS). Średnia zwodociągowania dla gminy wynosiła 99,7%. W gminie działają 3 gminne ujęcia wody wraz ze stacjami uzdatniania.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy na koniec 2016 r. wynosiła 20,8 km (dane GUS). Stopień skanalizowania (korzystający z kanalizacji w ogóle ludności) gminy Osiecinie wynosi 37,9%. Część gminy Osiecinie położona jest w obrębie aglomeracji (kanalizacyjnej) Osiecinie, obejmującej część miejscowości Osiecinie oraz części wsi: Osiecinie Wieś, Latkowo, Jarantowice. Ścieki z terenu aglomeracji są odprowadzane do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w miejscowości Osiecinie o przepustowości maksymalnej 800 m³/dobę.

Mieszkańcy gminy nie korzystają z gazu z przewodowej sieci gazowej, ponieważ na terenie gminy taka sieć nie funkcjonuje.

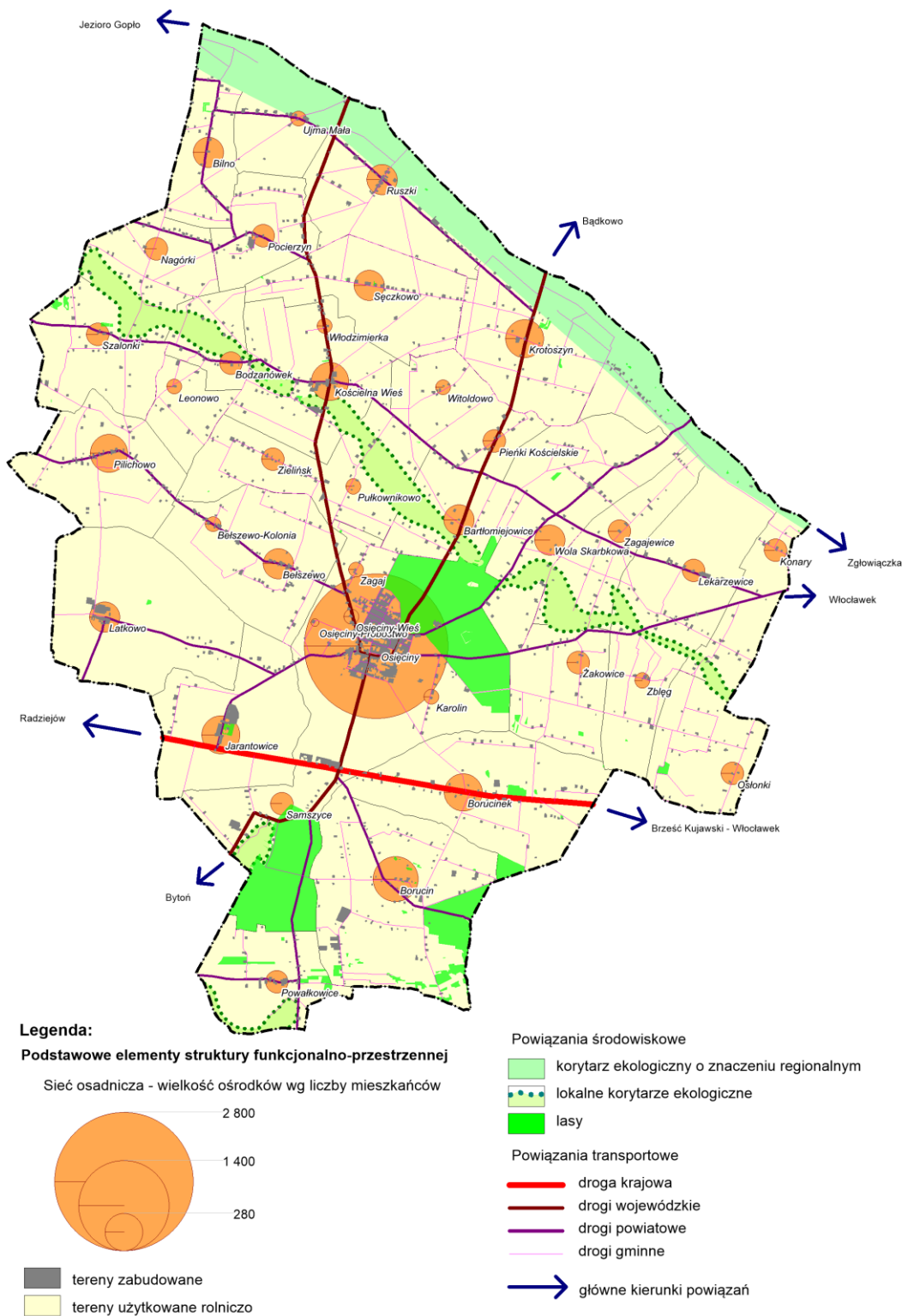
Odpady unieszkodliwiane są w ramach Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (region 3 południowy) z regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Machnacu (gm. Brześć Kujawski), Inowrocławiu (gm. Inowrocław), Służewie (gm. Aleksandrów Kujawski).

6. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

Strukturę przestrzenną gminy Osiecinie kształtuje jej rolniczy charakter – pola uprawne wraz z zabudową zagrodową, gdzie funkcji mieszkalnej towarzyszą budynki gospodarcze, inwentarskie, silosy itp. W obszarze gminy występują duże obiekty specjalizujące się w produkcji zwierząt - kurniki, fermy bydła, ferma nerek.

W sieci osadniczej wyraźnie wyróżnia się wieś Osiecin, w której zamieszkuje ponad 35% mieszkańców gminy (2790 osób). Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne dla mieszkańców gminy – administracji, kultury, oświaty oraz usługi komercyjne, w tym w zakresie usług zdrowia a także większe obiekty handlowe. Kolejny, największy pod względem liczby mieszkańców ośrodek – Borucin, liczy 379 osób. Przeciętna liczba ludności w miejscowości położonej w gminie Osiecin (z wyłączeniem wsi gminnej Osiecin) wynosi 133 osoby.

Rysunek 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Osiecin

Układ przestrzenny wsi w większości oparty jest na układzie ulicowym. Zabudowa zlokalizowana jest zazwyczaj po obu stronach drogi, a w centrum wsi znajduje się małe centrum usługowe – często świetlica wiejska, kościół, drobny handel. W dalszej odległości usytuowana jest zabudowa zagrodowa, czasami przemieszana z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Gmina jest dobrze skomunikowana, przebiega przez nią droga krajowa nr 62, dwie drogi wojewódzkie (nr 267 i 301). Gmina posiada również dobrze rozwiniętą, gęstą sieć publicznych dróg powiatowych i gminnych.

W przestrzeni gminy wyróżnia się korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym, obejmujący dolinę kanału Bachorze, łączącego Jezioro Gopło ze Zgłowiączką. Widoczne są również mniejsze, lokalne korytarze, związane głównie z występowaniem gleb hydromorficznych. Gmina jest uboga w większe kompleksy zieleni i lasy. Większe kompleksy leśne znajdują się w miejscowościach Osięciny, Samszyce i Borucin.

Zagospodarowanie przestrzeni gminy odbywa się wyłącznie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy, które z założenia (art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) powinny dopuszczać wprowadzenie nowej funkcji i nowego zagospodarowania terenu wyłącznie wówczas, gdy planowane zamierzenie stanowi kontynuację tzw. „dobrego sąsiedztwa”. Nowa zabudowa powinna swoimi parametrami nawiązywać do istniejącej już w jej sąsiedztwie zabudowy. Analiza wydanych w gminie Osięciny decyzji o warunkach zabudowy wskazuje, że zabudowa mieszkaniowa rozwija się głównie w miejscowości gminnej Osięciny, stanowi uzupełnienie istniejącej już zabudowy lub zlokalizowana jest w obszarach dotychczas niezagospodarowanych, tworząc zespoły nowej zabudowy. Stanowią one dopełnienie istniejącej struktury wsi. Poza wsią gminną typowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest sporadycznie. Nie jest tu widoczny problem dokonywania podziałów gruntów rolnych na działki budowlane (wyjątek to podziały dokonane w obrębie geodezyjnym Włodzimierka, Borucin i Bartłomiejowice).

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy należy uznać za ukształtowaną, nie wymagającą większych korekt. Zachowany jest ład przestrzenny – zabudowa zlokalizowana zasadniczo w sposób zwarty, bez nadmiernego rozproszenia, nawiązująca do istniejącego sąsiedztwa i uwzględniająca funkcjonowanie środowiska przyrodniczego. Zauważalną potrzebą, z uwagi na rozbudowujące się obiekty uciążliwe, głównie związane z produkcją zwierzęcą (fermy drobiu i norek) może być separowanie tych działalności od zabudowy mieszkaniowej.

7. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

7.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

Czynnikiem determinującym i kierującym działalność człowieka jest ilość oraz jakość zasobów środowiska. Podstawą gospodarowania tymi dobrami jest ich rozpoznanie oraz racjonalne nimi zarządzanie. Na obszarze historycznej Ziemi Kujawskiej, a więc także gminy Osięciny, od tysięcy lat silnie wykorzystywano zasoby środowiska przyrodniczego dla celów gospodarczych, a zwłaszcza dla prowadzenia działalności rolniczej. Obserwowana od kilkudziesięciu lat intensyfikacja tych procesów, odbija się coraz wyraźniej na stanie środowiska. Należy podkreślić, że obszar gminy nie stanowi samodzielnej i wyodrębnionej jednostki przyrodniczej, ale jest elementem całościowego

systemu przyrodniczego. Elementy środowiska występujące na terenie gminy ściśle powiązane są z sąsiednimi obszarami.

7.1.1. Budowa geologiczna, geomorfologia, rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski opracowaną przez Jerzego Kondrackiego, gmina Osiećciny leży na obszarze prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, w obszarze Pojezierzy Południowobałtyckich. Schodząc na niższy stopień podziału, gmina mieści się we wschodniej części makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. W zdecydowanej większości przynależy ona do mezoregionu Równiny Inowrocławskiej o typowo rolniczym charakterze. Równina ta odróżnia się od otaczających terenów pojezierzy - jest ona prawie całkowicie pozbawiona jezior. Niewielki fragment gminy wchodzi w skład mezoregionu Pojezierze Kujawskie. Ten mezoregion cechuje urozmaicona rzeźba terenu z głęboko wciętymi rynnami lodowcowymi wypełnionymi jeziorami. Występują tu również wzgórza moren czołowych. Geomorfologicznie gmina Osiećciny przynależy do Wysoczyzny Kujawskiej, podjednostki Równiny Kujawskiej.

Rzeźba powierzchni gminy została ukształtowana zwłaszcza w okresie glacialnym, w czasie ostatniego zlodowacenia północnopolskiego. W krajobrazie dominują płaskie moreny denne. Pod względem hipsometrycznym średnia wysokość wynosi około 90-95 m n.p.m. z nielicznymi wzniesieniami dochodzącymi do 105 m n.p.m. Na obszarze wsi Konary znajduje się najniższy położony punkt gminy wynoszący 78,5 m n.p.m. Monotonną orografię terenu w niewielkim stopniu ożywiają mieszczące się w południowo-wschodniej części gminy (na obszarze Pojezierza Kujawskiego), niewielkie pagórki morenowe – kemy. Wysokości względne dochodzą tu do 20 m. W północnej części gminy uatrakcyjnieniem krajobrazu jest płytko wcięta dolina Kanału Bachorze. Kanał ten stanowi naturalną granicę administracyjną pomiędzy gminami Osiećciny i Bądkowo. Jest on również regionalnym korytarzem ekologicznym łączącym system przyrodniczy doliny Wisły i Jeziora Gopło. W centralnej części gminy występują drobne zagłębienia po wytopiskach brył martwego lodu typu „oczka” oraz podmokłe zakłęśności. Formy te skoncentrowane są głównie w pasie między Osiećcinami a Szalonkami. Obszary tej części gminy zbudowane są przede wszystkim z utworów gliniastych. Ze względu na nieznaczne zróżnicowanie wysokościowe terenu, na obszarze gminy występują jedynie niewielkie nachylenia.

W podłożu geologicznym gminy (jak i całego powiatu radziejowskiego) występują utwory wału kujawsko-pomorskiego (tzw. antyklinorium kujawskie lub kujawsko-pomorskie). Osady te zostały wydźwignięte na przełomie ery mezozoicznej i kenozoiku. W późniejszych okresach nastąpiły spękania skał (głównie podczas alpejskich ruchów górotwórczych). W pęknięcia te wdarła się sól cechsztyńska, która utworzyła wysady solne (diapiry). W trzeciorzędzie wyższe partie wału uległy ścięciu. Przykryły je inne, młodsze osady.

W miocenie i w pliocenie nastąpiło zalanie terenu centralnej Polski (w tym też omawianej gminy), skutkiem czego było powstanie wielkiego zbiornika wodnego. Efektem tego zjawiska było wytworzenie się różnych osadów. Głównym z wykształconych wówczas surowców na terenie gminy Osiećciny był węgiel brunatny. Przełom trzecio- i czwartorzędu przyniósł wyrównanie powierzchni obecnej gminy. Górną warstwę ziemi stanowią utwory czwartorzędowe, w tym zwłaszcza gliny i piaski zwałowe. W pradolinie Bachorzy oraz w lokalnych obniżeniach terenu występują natomiast najmłodsze utwory – holoceny. Są to głównie utwory pochodzenia organicznego i w mniejszej ilości – deluwialnego. Występują tutaj torfy, piaski i mułki rzeczne tworzące tzw. mady rzeczne. Rzeźba terenu oraz jego budowa geologiczna miały decydujący wpływ na wybitnie rolnicze zagospodarowanie gminy. Małe zróżnicowania wysokościowe wraz z występowaniem odpowiednio stabilnych podłoży, stanowią korzystne uwarunkowania dla rozwoju zabudowy.

7.1.2. Gleby

Gleby na obszarze gminy wykształciły się dzięki sprzyjającym uwarunkowaniom orograficznym i długotrwałemu oddziaływaniu wysokiego zwierciadła wód. Przy małym nachyleniu terenu oraz niewielkim drenażu naturalnym, w bezodpływowych równinach aaa☉☉zastoiskowych następowało nadmierne zwilgotnienie gleby. Podobne warunki panowały także na glinach o utrudnionym przesiąkaniu wód opadowych. W rezultacie w zastoiskach tych uformowały się czarne ziemie bagienne. Posiadały one podobne do czarnoziemów stepowych właściwości, dlatego też tereny te nazwano „Czarnymi Kujawami”.

Czarne ziemie pokrywają przeważającą część terytorium gminy. Stosunkowo duże obszary pokrywają również gleby płowe związane genetycznie z podłożem gliniastym. Czarne ziemie oraz gleby płowe tworzą jedne z najbardziej wartościowych dla rolnictwa kompleksów o najwyższych klasach bonitacyjnych (klasy I-IVb). Są one zasobne zarówno w próchnicę jak i różne składniki mineralne. Miąższość warstwy próchnicznej dochodzi do 50-80 cm. Charakteryzują się bardzo dobrą żyznością oraz urodzajnością. Najwartościowsze gleby zajmują 81% obszaru gminy. Ze względu na występowanie na Kujawach najniższych w kraju opadów atmosferycznych (około 450 – 500 mm rok), które nie zaspokajają potrzeb wodnych roślin, nie można w pełni wykorzystać urodzajności pierwotnej gleb. W obniżeniach terenu obszarom podmokłym towarzyszą torfy, namuły oraz mady rzeczne. Obszary te w gminie Osiećnicy zajmują 2,6% powierzchni (szerzej w podrozdziale o wodach).

Najlepsze gleby – I-IIIb klasy bonitacyjnej, zajmują blisko 49% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Natomiast najśłabsze – klasy V-VI – stanowią ponad 11% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Na obszarze gminy znajdują się prawie wszystkie kompleksy rolniczej przydatności gleb. Choć przeważają kompleksy pszenne bardzo dobre i żytnie bardzo dobre, obszar ten daje się podzielić na dwie wyraźne części:

- północna i centralna część gminy, na obszarze której występują najbardziej przydatne dla rolnictwa gleby kompleksów 1-4; najczęściej spotykane są tu bardzo żyzne i wysoce urodzajne czarne ziemie oraz gleby brunatne; gleby te klasyfikuje się do I-III klasy bonitacyjnej;
- południowa część gminy wraz z pasem równoleżnikowym na linii Krotoszyn – Borucinek charakteryzująca się występowaniem głównie słabszych gleb; gleby te odpowiadają kompleksom 5-9 i 14; są to gleby IV-VI klasy bonitacyjnej; wytworzyły się z piasków lekkich.

W obniżeniach terenu występujących w gminie spotykane są gleby pochodzenia organicznego – mułowo-mineralne, a w dnach dolinnych – gleby murszowo-mineralne (np. w dolinie Kanału Bachorze).

W gminie dominują uprawy o mniejszych wymaganiach glebowo-wodnych. Do tego rodzaju upraw zalicza się: ziemniaki, kukurydzę, żyto, pszenżyto oraz mieszanki zbożowe. Innym, dotychczas niestosowanym na terenie gminy, rozwiązaniem jest uprawa wierzby energetycznej. Roślina ta uprawiana może być na glebach o mniejszej żyzności, a także na terenach o większych nachyleniach terenu, nieużytkach, łąkach. Z uwagi na wykorzystywanie roślin także jako paszy dla zwierząt gospodarskich, rodzaj prowadzonej hodowli jest ważnym czynnikiem wpływającym na rodzaj upraw. W gminie Osiećnicy przeważa tucz trzody chlewnej, hodowla bydła i drobiu.

W gminie Osiećnicy wyróżnia się 8 typów i podtypów gleb:

1. gleby pseudobielicowe,
2. gleby brunatne właściwe,
3. gleby brunatne wyługowane,
4. czarne ziemie właściwe,
5. czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie,
6. gleby mułowe – torfowe i tofrowo-mułowe,
7. gleby torfowe i murszowo-torfowe,
8. gleby murszowo- mineralne i murszaste.

7.1.3. Warunki hydrologiczne (wody powierzchniowe, wody podziemne)

Sieć hydrograficzna gminy jest bardzo słabo rozwinięta i silnie przekształcona ze względu na skanalizowanie oraz zmeliorowanie gruntów. Teren gminy jest obszarem wododziałowym znajdującym się w obszarach zlewni trzech rzek: Odry, Wisły oraz Górnej Noteci. Obszar gminy odwadniają dwa kanały:

- Kanał Głuszyński odwadnia południową i centralną część gminy. Do kanału wody z obszaru gminy transportowane są rowami, następnie wpadają one do Jeziora Głuszyńskiego.

- Kanał Bachorze odwadnia północno-zachodnie tereny gminy, odprowadzając wody do rzeki Noteć. Kanał w tym wypadku leży w zlewni III rzędu. Północno-wschodnia część obszaru gminy również jest odwadniana przez Kanał Bachorze i znajduje się w zlewni II rzędu rzeki Zgłowiączki (lewostronny dopływ Wisły). Kanał ten łączy, poprzez rzekę Zgłowiączkę, Wisłę z Jeziorem Gopło. Kanał Bachorze płynie w pradolinie Wisły. Tędy odpływały wody Wisły ku zachodowi w fazie poprzedzającej powstanie pradoliny Noteci. Jeszcze do XV wieku kanał wykorzystywany był jako droga żeglowna. Obecnie pełni on funkcje melioracyjne. Na wysokości Nowego Młyna (na północ od Brześcia Kujawskiego) wody Kanału Bachorze wpadają do rzeki Zgłowiączki. Średni przepływ przy ujściu kanału jest niewielki i wynosi 0,15 m³/sek. Lustro wody w kanale znajduje się na wysokości 81,6-82,6 m n.p.m. Z północy i z południa do Kanału Bachorze uchodzi szereg cieków wodnych (bez nazw). Mają one niewielkie przepływy, a okresach suchszych całkowicie wysychają. Potencjalnie kanał jest silnie narażony na zanieczyszczenia z terenów rolniczych.

Na terenie gminy poza zbiornikami w Samszycach, Bartłomiejowicach, Nagórkach i Borucinie (stawy rybne) praktycznie nie występują większe zbiorniki wód otwartych. Rzadko spotykane są stawy oraz niewielkie oczka wodne występujące między innymi koło niektórych dawnych parków dworskich. Obecnie coraz częściej koło zabudowań wiejskich pojawiają się stawy przeznaczone do retencjonowania wody, którą później wykorzystuje się do nawadniania upraw. Łączna powierzchnia gruntów pod wodami powierzchniowymi wynosi w gminie jedynie 30 ha, w związku z tym wskaźnik jeziorności jest bardzo niski i wynosi zaledwie 0,24% obszaru gminy. Niewielkie zbiorniki wodne znajdujące się na terenie gminy ulegają szybkiemu zarastaniu roślinnością wodną. Do ich szybszego osuszania przyczynia się także system odwadniających rowów melioracyjnych. Deficyt opadów występujący na terenie gminy jest przyczyną jednego z najniższych w kraju odpływów (0-2 l/sek/km²).

Znacznie lepiej od naturalnych cieków wodnych, rozwinięta jest sztuczna sieć w postaci rowów melioracyjnych. Pełnią one funkcję odwadniającą, co niekorzystnie wpływa na inne komponenty środowiska w obszarze gminy.

Zaledwie 2,6% powierzchni gminy (325 ha) stanowią obszary podmokłe. Występują one w postaci łąk, kompleksów łąkowo-bagiennych oraz drobnych mokradł. Pierwszy z występujących na terenie gminy kompleksów podmokłych związany jest z doliną Kanału Bachorze. Kolejny taki obszar tworzy ciąg różnopoверхniowych zagłębień terenu silnie nawodnionych, położonych w okolicach Woli Skarbkowej, Pułkownikowa oraz Nagórek. Natomiast trzeci tego typu obszar mieści się w południowej części gminy, we wsiach: Borucin, Powałkowie i Samszyce. Obszary podmokłe regulują stosunki wodne poprzez zapewnienie większej ich stabilności. Bardzo korzystnie oddziałują na pobliską roślinność. Na terenach rolnych sąsiadujących z obszarami podmokłymi nawet w okresach nasilonej suszy glebowej, utrzymują się zadowalające warunki wegetacyjne. Tereny podmokłe są również swoistymi filtrami, które oczyszczają wodę opadową infiltrującą w głąb ziemi. Ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów podmokłych w gminie Osiecin, ich oddziaływanie jest ograniczone do małych powierzchni.

Wody podziemne występują na obszarze gminy na kilku poziomach wodonośnych. Pierwszy z nich tworzą wody gruntowe wierzchówkowe, które spotykane są na głębokości 2-4 m p.p.t. Cechą wód tego piętra są znaczne wahania zwierciadła oraz okresowe zanikanie. Płytkie zaleganie tych wód powoduje, że po dużych opadach lub roztopach powstają okresowe mokradła na powierzchni terenu. Zasobność innych poziomów wodonośnych jest duża, rzędu 293 m³/h. Poziomy te związane są z podłożem czwartorzędowym. Zwierciadło wód podziemnych jest zwykle napięte.

Najczęściej są to wody twarde lub średnio twarde, często posiadają zbyt dużą zawartość żelaza i manganu. Zasoby te pozwalają na całkowite zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych ludności gminnej i zachowanie rezerwy wynoszącej 130 m³/h. Głównym źródłem zasilania dla wód podziemnych są opady atmosferyczne infiltrujące w głąb ziemi. Jeszcze do niedawna woda do celów gospodarczych czerpana była ze studni. Poziom zalegania lustra wody w studniach jest zmienny i waha się najczęściej od 1 do 4 m poniżej powierzchni terenu.

Na terenie gminy, zwłaszcza w ostatnich latach, bardzo intensywnie budowane są studnie głębinowe. Obecnie wydano pozwolenia na budowę około 50 studni, z czego ponad połowa jest już zrealizowana.

Środkowa i północno-zachodnia część gminy Osiecinie mieści się w obszarze występowania tzw. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych o nr 144 – Dolina Kopalna Wielkopolska. Jest to zbiornik czwartorzędowy typu porowego wymagający ustanowienia zasad szczególnej ochrony. Średnia głębokość zbiornika wynosi 60 m, a całkowita powierzchnia: 4122 km². Szacowane zasoby dyspozycyjne tego zbiornika wynoszą 480 tys. m³/dobę. Obecnie gmina jest całkowicie zwodociągowana. Ujęcia wód znajdują się w 3 lokalizacjach: Kościelnej Wsi - Włodzimierce, Osiecinach i Latkowie. Wody pobiera się z czwartorzędowego piętra wodonośnego. Dla studni głębinowych nie zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej, które mają duże znaczenie w ochronie tych wód. Należy jednak podkreślić, że nie występują konflikty zagrażające czystości wód w sąsiedztwie tych studni. Sprzyjającym dla utrzymania czystości tych wód jest także fakt, że studnie czerpią wody podziemne z dobrze izolowanych poziomów wodonośnych.

Wody w studniach głębinowych w gminie Osiecinie odpowiadają normom III klasy (niskiej), występuje tu podwyższone stężenie żelaza i wodorowęglanów. Należy jednak podkreślić, że wody podziemne w całym powiecie w większości nadają się do wykorzystania do celów gospodarczych oraz – po uzdatnieniu (usunięciu naturalnych pierwiastków) – do celów konsumpcyjnych.

W obniżeniach terenu występują nieliczne oczka wodne i mokradła, są to charakterystyczne miejsca występowania torfów.

Istotnym źródłem zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych gminy Osiecinie są zanieczyszczenia obszarowe z terenów intensywnego rolnictwa. W wyniku zachodzących przemian w rolnictwie, prowadzących do wzrostu intensywności i koncentracji produkcji rolnej może nastąpić wzrost zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych. Spowodować to może przyspieszenie eutrofizacji wód powierzchniowych.

Na terenie gminy Osiecinie brak jest podmiotów produkujących ścieki technologiczne na dużą skalę, w związku z tym na jakość zasobów wodnych główny wpływ ma niewłaściwy sposób odprowadzania ścieków sanitarnych oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego.

7.1.4. Klimat

Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne Alojzego Wosia (1993), gmina Osiecinie mieści się w jednym z najmniejszych regionów klimatycznych - Chełmińsko-Toruńskim. Spośród innych regionów wyróżnia się on nieco większą częstotliwością występowania dni z bardzo ciepłą pogodą i z dużym zachmurzeniem. Średnio w ciągu roku występuje tu ponad 16 dni z tego typu pogodą. Również częściej występują tu dni z przymrozkami bardzo chłodne, z dużym zachmurzeniem i bez opadów.

Według podziału W. Okołowicza gmina należy do obszaru nizin - subregionu środkowopolskiego. Na obszarze gminy występuje typowy dla Polski klimat przejściowy. Za zmienną pogodę tego terenu odpowiadają wilgotne masy powietrza oceanicznego napływające z zachodu oraz suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu.

Zgodnie z podziałem na strefy rolniczo-klimatyczne dokonany przez Romualda Gumińskiego, obszar gminy Osiecinie należy do dzielnicy środkowej. Cechą charakterystyczną tej jednostki jest występowanie najniższych w Polsce opadów atmosferycznych. Ich roczna suma mieści się w

przedziale 450 – 500 mm. W okresie wegetacyjnym opad w wysokości 340-360 mm jest zdecydowanie za niski w stosunku do potrzeb wodnych roślin. Niedobór wody opadowej w tym okresie wynosi ok. 150-200 mm. Dodatkowo w ciągu ostatnich 60 lat odnotowuje się wzrost częstotliwości występowania zjawiska suszy. Zauważalna jest także zmiana struktury opadów. Coraz częściej występują bardziej gwałtowne opady krótkotrwałe, które nie są w stanie natychmiast wchłonąć w glebę. Zanikają natomiast opady poniżej 1 mm/dobę.

W ciągu roku występuje tu 30-50 dni mroźnych oraz 100-110 dni z przymrozkami. Od 30 do 60 dni wynosi czas trwania pokrywy śnieżnej. Okres wegetacyjny roślin wynosi 210 – 220 dni. Średnia roczna temperatura kształtuje się w okolicach 8,5 stopnia (z wielolecia 1981-2010), przy czym maksymalna średnia temperatura występuje w lipcu (17,5 st. C), a minimalna średnia temperatura w lutym (-3,1 st. C). Jedną z negatywnych zmian klimatu jest systematyczny wzrost temperatury powietrza (najwyraźniej obserwowany od 1989 r.). Wiąże się z tym wzrost liczby dni upalnych (tzw. fala upałów, czyli co najmniej 3 dni z maksymalną dobową temperaturą powietrza równą lub większą 30 stopni). Natomiast zmniejsza się częstotliwość występowania dni mroźnych (maksymalna temperatura dobową równą lub niższą niż 0 st. C) oraz dni bardzo mroźnych (temperatura maksymalna równa lub niższa od -10 st. C). Bardzo niebezpiecznym zjawiskiem dla uprawy roślinnej jest występowanie przymrozków w okresie wegetacyjnym (zwłaszcza w maju). Miesiącem o najniższej wilgotności jest maj (ok. 50-70% wilgotności). Natomiast najwyższa wilgotność rzędu 85-90% występuje w grudniu-listopadzie. Średnio w roku 34 dni są pogodne (gdy średnie dobowe zachmurzenie jest mniejsze od 2), a 113 dni jest pochmurnych (średnie dobowe zachmurzenie większe od 8). Ustępnieniem określany jest czas bezpośredniego dopływu promieniowania słonecznego do powierzchni Ziemi. Na jego wielkość wpływa długość dnia oraz zachmurzenie ogólne nieba. Średnie dzienne nasłonecznienie waha się od 0,8 godz. w grudniu do 7,4 godz. w czerwcu. W skali roku średnie dzienne nasłonecznienie wynosi 4,1 godz. Dominują wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Ze względu na mało zróżnicowaną orografię terenu oraz brak naturalnych przeszkód w postaci np. lasów, na terenie gminy dochodzi często do swobodnego przemieszczania się mas powietrza. Silne wiatry odnotowywane są zwłaszcza w okresie wiosennym. Na mapie zasobów wiatru prof. H. Lorenc, gmina Osiecinie mieści się w II z V stref. W strefie tej średnioroczna prędkość wiatru wynosi 4-6 m/s (średnia dla województwa 3,1 m/s). W związku z powyższym na terenie gminy, podobnie jak i na terenie całego województwa, występują korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej. Taką informację potwierdzają także dane z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Jedynie przy dolinie Kanału Bachorze występuje specyficzny mikroklimat wyróżniający się zwiększoną wilgotnością oraz wyraźną inwersyjnością. Zmieniający się klimat jest przyczyną występowania groźnych zjawisk pogodowych, a w szczególności suszy, wiatrów huraganowych oraz gradu.

Rzeźba terenu, powierzchnie leśne, a także kompleksy podmokłości powodują lokalne różnicowanie topoklimatyczne gminy.

7.1.5. Flora

Zgodnie z regionalizacją geobotaniczną J. M. Matuszkiewicza, gmina Osiecinie mieści się w obrębie podprovincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Brandenbursko-Wielkopolskiego, Krainy Kujawskiej, okręgu Czarnych Kujaw. Południowo-wschodnie fragmenty gminy należą do podokręgu Lubranieckiego, zaś północno-zachodnie do jednostki Inowrocławsko-Radziejowskiej. Według innej regionalizacji, przyrodniczo-leśnej (R. Zielony i A. Kliczkowska), obszar gminy znajduje się w Krainie III (Wielkopolsko-Pomorskiej), dzielnicy Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, mezoregionie Pojezierza Wielkopolskiego. W mezoregionie tym dominują krajobrazy łąkowe. Lesistość tej jednostki jest mała (16%), a lasy występują w postaci kompleksów o niewielkich powierzchniach.

Szata roślinna terenu gminy jest uboga. Głównym czynnikiem kształtującym obecny stan roślinności gminy jest rolnictwo. Zasoby środowiska Kujaw od najdawniejszych czasów były intensywnie wykorzystywane na potrzeby gospodarki rolnej. Ostatnie pięćset lat dość silnego rozwoju rolnictwa, spowodowało zlikwidowanie znacznych połaci lasów. Pojawiły się natomiast i znacznie rozprzestrzeniły gatunki synantropijne. Szczególnie niepożądane są zbiorowiska chwastów w uprawach roślinnych, tj. skrzyp polny, gorczyca polna, mak polny, wilczomlec, jasnota, przetacznik, wiosnowka, rzodkiewnik. Na florę wpłynęły również szeroko przeprowadzone prace melioracyjne, w wyniku których zwierciadło wody uległo znacznemu obniżeniu. Wraz ze znikającymi zbiornikami wodnymi,ubożała również związana z tymi środowiskami roślinność szuwarowo-łąkowa i wodna. Przy mokradłach stałych rosną pałki wodne, trzciny, sitowie, turzyce oraz mchy brunatne.

W niżej położonych fragmentach obniżen wysoczyznowych oraz w sąsiedztwie Kanału Bachorze występują liczne gatunki krzewów, z których przeważają: leszczyna, kruszyna i jarzębina. Cenne okazy florystyczne związane są także z pozostałościami dawnych parków dworskich. Spotykane są tam m.in. cisy, buki czerwonołistne, bożodrzewy gruczołkowate, lipy, robinie, kasztanowce, gledicze trójcierniowe, jesiony, klony, dęby, buki, świerki czy modrzewie. Podobne funkcje spełnia zieleń towarzysząca i ochronna występująca w sąsiedztwie różnych obiektów (m.in. kościołów, cmentarzy, szkół).

Przy niskim udziale lasów (5,2%) w ogólnej powierzchni gminy, znaczną rolę ogrywają także zadrzewienia śródpolne i przydrożne stanowiące enklawy przyrodnicze. Na uwagę zasługuje również roślinność przydomowa, towarzysząca głównie zabudowie zagrodowej. Zadrzewienia te są najczęściej niewielkimi zespołami zieleni rozmieszczonymi na terenie całej gminy. Wzdłuż dróg lokalnych i polnych oraz rowów występują ciągi szpalerowe, kępy drzew i krzewów. Zadrzewienia takie pełnią funkcje przyrodnicze i ochronne. Stanowią ostoję dla drobnej fauny podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe, wpływają także na lokalny mikroklimat oraz regulują stosunki wodne. Enklawy zieleni ograniczają negatywne zjawiska związane z procesami erozji eolicznej i wodnej na niezalesionych terenach uprawowych. Wśród gatunków tu występujących spotykane są m.in. topole, wierzby, lipy, klony, grusze, jesiony, olchy czarne, kruszyny pospolite czy kaliny koralowe. Obecnie obserwowane są niekorzystne tendencje likwidowania zwłaszcza zadrzewień śródpolnych oraz miedz. Przyczynia się to do pogarszania stosunków wodnych terenów rolniczych. Nawet niewielkie enklawy zieleni stanowią ostoję dla zwierząt oraz spełniają funkcję gleboochroną i wiatrochroną.

Do terenów zielonych należą również sady i ogrody. Powierzchnia sadów w gminie jest niewielka (92 ha) i dotyczy jedynie bezpośredniego sąsiedztwa zabudowy. Są to z reguły kilkunastoarowe obiekty o charakterze przyzagrodowym. Pomimo, że sady są obiektami typowo antropogenicznymi, wykorzystywanymi dla produkcji, to jednak stanowią istotny element regulacyjny środowiska. Dotyczy to zwłaszcza ich funkcji glebochronnej i wiatrochronnej. Sady stanowią także miejsca czasowego pobytu i żerowania drobnej fauny, a zwłaszcza ptaków.

Na szczególną uwagę zasługują tereny zieleni urządzonej. Powstają one w związku z dążeniem społeczności lokalnej do poprawienia naruszonej równowagi biologicznej w środowisku. Należą do nich parki wiejskie, zieleń cmentarzy a także zieleń przy obiektach sportowych, szkołach, kościołach oraz ogrody towarzyszące zabudowie mieszkaniowej - tworzy ona dla tych obiektów tło przyrodniczo-krajobrazowe. Niewielkie arealy zajmują również łąki i pastwiska (2,6%).

Bardzo ważną rolę spełnia drugi składnik omawianych kompleksów jakim są tereny bagienne. Tworzą je przede wszystkim silnie nawodnione torfowiska. Są one naturalnymi i potężnymi zbiornikami retencyjnymi wody, wpływającymi hamująco, a zarazem regulująco na odpływ wód powierzchniowych ze zlewni oraz wód podziemnych znajdujących się w sąsiedztwie torfowiska (bagna).

Inną ważną rolą, jaką pełnią torfowiska, jest ich rola sanitarna. Torfowiska pełnią doniosłą rolę jako magazyny ogromnej ilości materii organicznej. Torf jest znakomitym filtrem, który przeciwdziała skutkom stosowania chemicznych środków ochrony roślin, oczyszcza ścieki przemysłowe itp. Kompleksy łąkowo – bagienne stanowią również ostoję dla wielu gatunków zwierząt. Dotyczy to zwłaszcza licznej fauny wodnej (głównie płazy), odgrywającej ważną funkcję w łańcuchu pokarmowym i stanowiącej pożywienie dla takich zwierząt jak ptaki i drobne ssaki.

Cennymi enklawami środowiskowymi o charakterze zbliżonym do naturalnego są również nielicznie występujące w gminie użytki ekologiczne (zob. rozdział o ochronie przyrody).

Ważnym elementem systemu przyrodniczego gminy jest Kanał Bachorze będący korytarzem ekologicznym o znaczeniu regionalnym.

Należy mieć także na uwadze ogólną wielkość powierzchni terenów biologicznie czynnych. Tereny te porośnięte są trwałą szatą roślinną, bez względu na jej rodzaj i miejsce występowania. Wpływają na regulację stosunków wodnych i mikroklimat. Ograniczają także zjawisko erozji wietrznej.

7.1.6. Fauna

W związku z dominującym w gminie rolnictwem, faunę tego obszaru reprezentują zwłaszcza gatunki związane z biocenozami polnymi. Spośród ssaków najczęściej można tu spotkać sarny i zające. Oprócz nich pojawiają się również lisy, kuny, jelenie, jeże czy tchórze. Z grupy płazów na terenie gminy spotykane są traszki zwyczajne, ropuchy szare i zielone, rzekotki drzewne, a także żaby: wodna, jeziorowa, śmieszka czy moczarowa. Gatunki te związane są ze środowiskiem wodnym i łąkowym. Obszary polne zajmują gatunki ptaków takie jak: skowronek, ortolan, potrzecz, pliszka żółta, rokitniczka, potrzos i łożówka. Często spotykane są także kuropatwy i przepiórki. Obrzeża terenów podmokłych porośnięte wierzbą, grabem i brzozą tworzą dobre warunki do gniazdowania myszołowa, grzywacza i dzięcioła. W trzcinowiskach spotykane są natomiast bąki i czaple. Z kolei pustułki, kobuzy, myszołowy i sowy znalazły dobre warunki gnieźdzenia w zadrzewieniach topolowo-wierzbowych. Na terenach leśnych spotkać można kruki, gołębiarze, dzięcioły, gile i paszkioty. Wzdłuż korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym – Kanału Bachorze, spotykanych jest wiele gatunków nietoperzy oraz ptaków. W związku z obecnie częstym negatywnym zjawiskiem likwidowania miedz między polami, zniszczeniu ulegają również siedliska bytowania drobnych zwierząt.

7.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

7.2.1. Typy siedliskowe lasów

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną Polski z 2010 r. (R. Zielony i A. Kliczkowska) obszar gminy znajduje się w III Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej, dzielnicy Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, mezoregionie Pojezierza Wielkopolskiego. W mezoregionie tym dominują krajobrazy łąkowe. Lesistość tej jednostki jest mała (16%), a lasy występują w postaci kompleksów o niewielkich powierzchniach.

Powiat radziejowski cechuje najmniejsza spośród wszystkich powiatów województwa lesistość wynosząca zaledwie 4,9% (średnia lesistość dla kraju w 2015 r. 29,5%, a dla województwa kujawsko-pomorskiego 20,1%). Lasy w gminie Osiecinie zajmują 637 ha, co stanowi 5,2% ogólnej powierzchni gminy. Na pozostałym obszarze dominuje bezleśna rolnicza przestrzeń produkcyjna. Spośród całkowitej powierzchni zajętej przez lasy, 588 ha stanowią lasy Skarbu Państwa, a 49 ha (7,7%) - lasy prywatne. Większe kompleksy leśne znajdują się w miejscowościach Osiecinie, Samszyce i Borucin. Gospodarkę leśną na tych terenach prowadzi Nadleśnictwo Włocławek i Nadleśnictwo Kutno.

Lasy tego obszaru włączone są do Leśnego Kompleksu Promocyjnego. W ramach kompleksu promowana jest zrównoważona gospodarka leśna, prowadzone są badania naukowe oraz edukacja społeczeństwa. Podejmowanie działań powinny skutkować zwiększeniem lesistości na terenie gminy, przebudową gatunkową drzewostanu oraz ochroną tych siedlisk. Leśny Kompleks Promocyjny mieszczący się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i zachodniej części mazowieckiego, zajmuje powierzchnię 53 tys. ha.

Na terenie gminy występują siedliska grądowe oraz lasy mieszane. Skład gatunkowy lasów został silnie przebudowany przez człowieka i obecnie charakteryzują się one stosunkowo niewielkim zróżnicowaniem. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna zajmująca zdecydowanie największe połacie. Oprócz niej często spotykane są brzozy. Niewielki udział stanowią natomiast inne charakterystyczne dla występujących tu siedlisk gatunki liściaste, tj. dęby czy buki. Sporadycznie spotykane są klony, świerki i olsze. Powodem małego zróżnicowania gatunkowego jest również mała wilgotność siedlisk o często niskiej żyzności oraz intensywna działalność rolnicza. Struktura wiekowa występującego tu drzewostanu również jest niekorzystna. Najbardziej odporne na degradację lasy w wieku powyżej 80 lat zajmują jedynie 20% powierzchni lasów; lasy w wieku 40-80 lat – ok. 35% obszaru. Prawie połowę drzewostanu lasów stanowią najmniej odporne na degradację drzewa w wieku do 40 lat.

Czynnikami kształtującymi stan i jakość zbiorowisk leśnych są w znacznej mierze warunki klimatyczne. Zwłaszcza niedostatek opadów stanowi duże zagrożenie dla drzewostanu. Również wszelkiego rodzaju ekstremalne zjawiska pogodowe (np. gwałtowne wiatry huraganowe) wpływają niekorzystnie na funkcjonowanie ekosystemów leśnych. Także przemieszczające się z masami powietrza zanieczyszczenia mogą mieć potencjalny wpływ na produktywność lasów i przyrost drzewostanu. Ze względu na stopień nasilenia szkodliwego oddziaływania gazów i pyłów ustalane są tzw. strefy uszkodzenia. Lasy na terenie gminy zakwalifikowane są do zerowej strefy zagrożeń przemysłowych. Rozbudowana sieć odwadniających rowów melioracyjnych powoduje obniżenie poziomu wód gruntowych, co w efekcie negatywnie odbija się na funkcjonowaniu lasów. Drzewostan jest osłabiony oraz bardziej narażony na pożary. Wykazuje on również mniejszą odporność na inwazje szkodników oraz choroby grzybowe. Na stan drzewostanu leśnego wpływają także bytujące w nim owady, ssaki i grzyby. W związku ze wspomnianym już deficytem wodnym w gminie, bytowaniem ludzi i wypalaniem łąk, zbiorowiska leśne narażone są w dużym stopniu na występowanie pożarów. Lasy Nadleśnictwa Włocławek zaliczone zostały do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Ze względu na niewielki udział lasów i innych atrakcyjnych terenów do wypoczynku, istnieje potencjalne ryzyko zbyt dużej penetracji turystycznej lasów w gminie przez okoliczną ludność. Najsilniej narażone są lasy w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Osiećciny.

7.2.2. Funkcje lasów

Funkcje lasu można podzielić na dwie grupy: produkcyjne i pozaprodukcyjne. Funkcja produkcyjna (gospodarcza) lasów polega na ich trwałym użytkowaniu poprzez pozyskiwanie drewna i surowców nieдрzewnych. Wiąże się z tym również gospodarka łowiecka. W efekcie lasy stanowią źródło pozyskiwania dochodów.

Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczają się funkcje społeczne oraz funkcje ekologiczne. Funkcja społeczna lasów polega na wykorzystywaniu ich jako miejsca do rekreacji i wypoczynku. Siedliska te wpływają również korzystnie na warunki zdrowotne społeczeństwa i dostarczają przeżyć estetycznych. Lasy mogą być również wykorzystywane w celach edukacyjnych.

Funkcje ekologiczne (ochronne) wyrażają się wpływem tych lasów na otoczenie. Zbiorowiska te są siedliskiem życia i rozwoju organizmów roślinnych i zwierzęcych. W efekcie posiadają ważne znaczenie w ochronie gatunków. Lasy odgrywają również istotną rolę w regulacji stosunków wodnych i mikroklimatycznych. Drzewostany leśne pochłaniają ogromne ilości dwutlenku węgla, ograniczają stężenie wielu innych zanieczyszczeń gazowych oraz filtrują powietrze z pyłów.

Poprzez zdolność retencjonowania wody, korzystnie wpływają na bilans wodny najbliższej okolicy. Przyczyniają się one również do ochrony gleb przed erozją. Jednak ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię terenów leśnych w gminie, ich rola jest znacznie ograniczona.

7.3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo. Intensyfikacja gospodarki rolnej możliwa jest dzięki korzystnym warunkom środowiskowym. Występujące w przeważającej części gminy kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych stwarzają szczególne predyspozycje dla uprawy roślin. Produkcji rolnej sprzyjają także występujące tu skały macierzyste - gliny i piaski gliniaste pochodzenia zwałowego. Korzystna jest także płaska rzeźba terenu oraz dość sprzyjające warunki klimatyczne (zwłaszcza łagodny klimat oraz dobre nasłonecznienie). Również dość wysoki poziom zalegania wód gruntowych jest istotny dla prawidłowej wegetacji roślin. Czynnikiem ograniczającym uzyskiwaną wielkość produkcji roślinnej jest niewystarczająca ilość opadów atmosferycznych w sezonie wegetacyjnym. Szacuje się, że ze względu na niedostateczne nawodnienie gleby, uzyskiwane zbiory stanowią 40 – 60% potencjalnych możliwości.

Do uwarunkowań pozaprzrodniczych wpływających na stan rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej zalicza się:

- ilość odbiorców pierwotnej produkcji rolnej wraz z możliwą wielkością skupu;
- istnienie bazy przetwórczej i przechowalniczej dla produkcji rolnej;
- występowanie zaplecza okołorolniczego, a w szczególności dostawców nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz zaleca maszynowego.

Użytki rolne w gminie Osiecinach zajmują 90% powierzchni (11 072 ha) stanowiąc dominującą formę użytkowania ziemi. W grupie użytków rolnych ponad 93% stanowią grunty orne.

Tabela 2 Zestawienie użytków rolnych w gminie Osiecinach w 2017 roku

Rodzaj użytku rolnego	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
1	2	3
Grunty orne	10 328	93,3
Sady	92	0,8
Łąki trwałe	130	1,2
Pastwiska trwałe	190	1,7
Grunty rolne zabudowane	237	2,1
Grunty pod stawami	1	0,0
Grunty pod rowami	81	0,7
Grunty zadrzewione i zakrzewione	13	0,1

Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Osiecinach

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego zebranymi podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r., na obszarze gminy Osiecinach funkcjonowały 834 gospodarstwa rolne. Tylko jedno gospodarstwo nie stanowiło własności indywidualnej (Ośrodek Hodowli Zarodowej w Osiecinach). Struktura agrarna² gospodarstw przedstawia się średnio korzystnie. Gospodarstwa gminne cechuje nadal stosunkowo duże rozdrobnienie. W strukturze obszarowej znaczny udział zajmują gospodarstwa małe (do 5 ha – 31%). W 2010 r. 17% wszystkich gospodarstw stanowiły gospodarstwa do 1 ha włącznie, a 18% gospodarstwa w przedziale 1 – 5 ha. Łącznie działało aż 535

² Struktura agrarna – stan produkcyjnych jednostek rolniczych określający także udział zaklasyfikowanych do różnych grup według własności ziemi, wielkości powierzchni gospodarstw rolnych i rozproszenia gruntów w ogólnej liczbie gospodarstw

gospodarstw o powierzchni do 10 ha (64%). Udział gospodarstw powyżej 15 ha wynosił ponad 24% ogólnej liczby zinwentaryzowanych gospodarstw. Gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią najsilniejszą grupę gospodarstw rolnych, a zarazem najbardziej rozwojową. Gospodarstwa takie zdolne są do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Od 2002 r. obserwuje się zmniejszenie liczby gospodarstw rolnych o 1/5 liczebności. W efekcie liczba gospodarstw w poszczególnych przedziałach wielkościowych również uległa zmniejszeniu. Jedynie w przypadku gospodarstw powyżej 15 ha zauważalna jest pozytywna tendencja wzrostowa. W 2010 r. średnia wielkość gospodarstw rolnych wynosiła 15,13 ha. Biorąc pod uwagę jedynie gospodarstwa indywidualne przeciętna wielkość gospodarstwa była niższa i wynosiła 11,36 ha. Średnio użytki rolne w gospodarstwie zajmowały powierzchnię 14,38 ha (10,84 ha wśród gospodarstw indywidualnych), a użytki rolne w dobrej kulturze 14,27 ha (10,78 ha wśród gospodarstw indywidualnych). Poniższa tabela przedstawia porównanie struktury wielkościowej gospodarstw w gminie Osiećnicy wg Powszechnych Spisów Rolnych w latach 2002 i 2010.

Tabela 3 Liczba i struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w gminie Osiećnicy wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.]

Powierzchnia	2002	2010
1	3	2
Liczba gospodarstw rolnych ogółem	1060	834
Liczba gospodarstw indywidualnych	1059	833
do 1 ha łącznie	227	141
powyżej 1 ha razem	832	692
1 – 5 ha	185	149
5 – 10 ha	324	245
10 – 15 ha	146	103
15 ha i więcej	177	195

Opracowano na podstawie danych BDL

Większość gospodarstw prowadziła produkcję wielokierunkową bez wyraźnie określonej specjalizacji. 814 spośród wszystkich gospodarstw zajmowało się produkcją roślinną. Największe arealy zajmowały uprawa pszenicy i jęczmienia. Na wielkość poszczególnych rodzajów zasiewów wpływa przede wszystkim jakość gleb. Zwierzęta gospodarskie utrzymywano w 575 gospodarstwach rolnych. Najliczniej hodowano drób, bydło i trzodę chlewną. Pogłowie zwierząt w sztukach dużych w 2010 r. wynosiło 11 642 sztuki. Spośród wszystkich gospodarstw rolnych w 2010 roku, 670 (80%) posiadało ciągnik/ciągniki. łącznie w gospodarstwach tych zinwentaryzowano 1139 ciągników (2002 – 1087 sztuk).

Tabela 4 Rodzaj zasiewów w gospodarstwach rolnych na terenie gminy Osiećnicy wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [ha]

Rodzaj zasiewów	Powierzchnia [ha]	
	2002	2010
1	2	3
ogółem	11 777,94	11 489,71
zboża razem	8 346,56	6 106,03
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	6 947,44	5 846,85
pszenica ozima	3 288,96	3 327,16

pszenica jara	246,96	38,8
żyto	399,49	211,79
jęczmień ozimy	193,39	115,46
jęczmień jary	1 496,57	1 030,18
owies	56,72	76,48
pszenżyto ozime	908,95	822,81
pszenżyto jare	34,39	26,88
mieszanki zbożowe ozime	64,50	24,78
mieszanki zbożowe jare	257,51	172,51
gryka, proso i inne zbożowe	3,00	<i>bd</i>
kukurydza na ziarno	589,95	259
kukurydza na zielonkę	806,17	<i>bd</i>
ziemniaki	190,24	81,93
uprawy przemysłowe	<i>bd</i>	2 304,57
buraki cukrowe	1 255,62	703,33
rzepak ozimy	906,94	<i>bd</i>
rzepak jary	3,50	<i>bd</i>
rzepak i rzepik razem	<i>bd</i>	1 601,24
strączkowe jadalne	55,85	<i>bd</i>
strączkowe jadalne na ziarno razem	<i>bd</i>	16,4
okopowe pastewne	19,68	<i>bd</i>
warzywa gruntowe	235,67	431,87
truskawki	5,38	<i>bd</i>

bd – brak danych dla jednostki gminnej
Opracowano na podstawie danych BDL

Tabela 5 Liczba zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych ogółem na terenie gminy Osięciny wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.]

Rodzaj zwierząt gospodarskich	2002	2010
1	3	2
bydło	8 560	10 500
trzoda chlewna	17 866	9 338
konie	28	30
drób	241 338	193 791
owce	780	<i>bd</i>
kozy	61	<i>bd</i>

bd – brak danych dla jednostki gminnej
Opracowano na podstawie danych BDL

Największe gospodarstwa rolno-hodowlane zajmujące się hodowlą drobiu zlokalizowane są w miejscowości Borucin, Samszyce i Pieńki Kościelskie (obręb geodezyjny Kościelna Wieś). W miejscowości Karolin (obręb geodezyjny Osięciny) usytuowana jest duża hodowla nerek i lisów. W obszarze gminy występują także duże obiekty specjalizujące się w produkcji zwierząt - fermy bydła w Ośrodku Hodowli Zarodowej.

7.4. Stan zagrożenia środowiska

Rozwój społeczno-gospodarczy wywiera dużą presję na środowisko przyrodnicze, poprzez postępujące procesy urbanizacji, intensywną gospodarkę rolną i działalność produkcyjno-usługową. Stwarza to liczne zagrożenia dla środowiska.

7.4.1. Zagrożenia i stan gleb

Na stan gleb wpływają zarówno procesy naturalne, jak i działalność człowieka.

Dużym zagrożeniem naturalnym dla gleb są różnego rodzaju erozje. Na obszarze gminy najistotniejsze znaczenie ma erozja eoliczna, czyli wywiewanie najwartościowszych glebowych cząstek organicznych i mineralnych. Wiatry powodują szybsze parowanie i w związku z tym nadmierne przesuszenie powierzchni ziemi. Przy bardzo małych opadach zjawisko to przybiera na sile. W efekcie stopniowo zachodzi proces degradacji fizycznej i wyjąławiania gleby. Najbardziej narażone są zwłaszcza grunty pozbawione pokrywy roślinnej na piaszczystym podłożu. Do natężenia zjawiska erozji wietrznej przyczynia się również niewłaściwa gospodarka rolna i wodna, nadmierne wykorzystywanie terenów uprawowych oraz wycinanie lasów i zadrzewień. Kolejne zagrożenie przeobrażenia gleb niesie za sobą wspomniana już wyjątkowo niewielka ilość opadów oraz coraz częściej obserwowane zjawisko suszy. W konsekwencji proces stepowienia gleb przybiera na sile. Ze względu na ubogą sieć hydrograficzną gminy oraz niewielkie przepływy w ciekach, erozja wodna stanowi niewielkie źródło zagrożenia. Erozja tego typu towarzyszyć może jednak gwałtownym opadom atmosferycznym. Wówczas zachodzi zjawisko rozpułwania gleby.

Największe zagrożenie związane jest z dominującym w gminie rolnictwem. Intensywna gospodarka rolna prowadzić może do dehumifikacji i zmęczenia gleby (degradacja biologiczna). Istnieje duże niebezpieczeństwo spadku zawartości substancji organicznej. Ponadto w konsekwencji szeroko stosowanych środków ochrony roślin i nawozów, gleba może zmienić swoje właściwości (degradacja chemiczna). Istnieje zagrożenie zakwaszenia, alkalizacji, zasolenia, skażenia pestycydami i metalami ciężkimi itd. Do zakwaszenia gleb przyczyniają się również związki azotu i siarki z atmosfery (kwaśne deszcze). Ze względu na stosunkowo dobrą jakość powietrza w gminie, ryzyko zanieczyszczenia gleb z tego źródła ma jedynie potencjalne znaczenie. Analizy wykazały, że gleby w gminie nie są nadmiernie zakwaszone. Negatywną konsekwencją zakwaszenia jest obniżenie przyswajalności mikroelementów, co bezpośrednio wpływa na jakość i ilość uzyskiwanych plonów. Lokalne zanieczyszczenia gleb z tytułu zanieczyszczenia powietrza występować mogą również wzdłuż tras komunikacyjnych (zwłaszcza o największym natężeniu ruchu).

Potencjalne zagrożenie antropogeniczne związane jest z pomniejszaniem ogólnej powierzchni gleb. W gminie niebezpieczeństwo to ma niewielkie znaczenie i dotyczy najczęściej nowego budownictwa (głównie mieszkaniowego). Istnieje również zagrożenie zanieczyszczenia gleb gruzem ze zrujnowanych budynków i nawierzchni betonowych, jak również odpadami z różnego typu budownictwa. Zanieczyszczenie dotyczyć może również niewłaściwie składowanych śmieci i nieodpowiedniego magazynowania odchodów zwierzęcych. Należy podkreślić, że zanieczyszczenia te występują jedynie lokalnie. W efekcie zadziałania powyższych czynników, wartość użytkowa gleb ulega zmniejszeniu.

W 2002 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził badania, z których wynika, że gleby w sąsiedztwie drogi krajowej nr 62 Strzelno-Anusin przebiegającej przez teren powiatu nie są zanieczyszczone metalami ciężkimi. Biorąc pod uwagę, że na drodze nr 62 występuje największy w gminie ruch, można przyjąć, że gleby na pozostałym obszarze gminy nie są zanieczyszczone.

7.4.2. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

W rejestrze prowadzonym przez Starostę Powiatu Radziejowskiego na terenie gminy Osiećciny nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

7.4.3. Zagrożenie i stan powietrza

Wymogi dotyczące redukcji zanieczyszczeń powietrza (w tym zwłaszcza dwutlenku węgla) ustalają różnego szczebla dokumenty. Wśród nich są dokumenty międzynarodowe, jak np. Protokół z Kioto, dokumenty Unii Europejskiej – Pakiet klimatyczno-energetyczny wraz z szeregiem dotyczących go dyrektyw i decyzji, Strategia UE - Europa 2020 oraz szereg różnych konwencji, dyrektyw unijnych, programów i komunikatów. Priorytetowym celem wszystkich tych opracowań jest przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz prowadzenie zrównoważonej polityki energetycznej. Zapisy tych aktów transponowane są do prawodawstwa polskiego. Na poszczególnych szczeblach funkcjonowania administracji krajowej tworzone są różne dokumenty, które bezpośrednio lub silnie pośrednio nawiązują do ochrony powietrza.

W kontekście gospodarki niskoemisyjnej najważniejsze są postanowienia Strategii „Europa 2000” transponujące założenia Pakietu Klimatyczno-Energetycznego „3x20”.

W Protokole z Kioto państwa uprzemysłowione, w tym Polska, zobowiązały się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Wśród gazów objętych porozumieniem będących przyczyną globalnego ocieplenia znalazły się: dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, sześć fluorków siarki, fluorowęglowodory, perfluorowęglowce. W pierwszym etapie obowiązywania protokołu Polska zobowiązała się do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 6% w latach 1988-2008. Postawiony cel osiągnęła z nawiązką. W kolejnym etapie nasz kraj zobowiązał się do dalszej redukcji emisji CO₂ o 20% do 2020 roku.

Na jakość powietrza w gminie wpływają zwłaszcza lokalne źródła emisji zanieczyszczeń. Są to najczęściej zanieczyszczenia punktowe. Niewielkie jest natomiast oddziaływanie zanieczyszczeń przenoszonych spoza terenu gminy. Stan powietrza pogarsza się w sezonie grzewczym. Nadal w wielu gospodarstwach domowych używa się tradycyjnego systemu ogrzewania opartego na paliwach kopalnianych (węglowych). Zły stan techniczny urządzeń grzewczych również przyczynia się do zwiększenia emisji. Jeszcze do niedawna praktykowane było spalanie odpadów z gospodarstw domowych. Czynniki te wraz z zimowymi niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi (inwersje temperatury, temperatura poniżej -10 st. C, słaby wiatr) powodują, że w sezonie grzewczym wzrasta emisja pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu. Warunki aerosanitarne ulegają wówczas wyraźnemu pogorszeniu.

W gminie „niska emisja” pochodząca z sektora komunalno-bytowego (indywidualne gospodarstwa) jest znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza. Ze względu na niewielki udział innych niż rolnictwo form działalności, emitory z zakładów przetwórczych i usługowych są w dużo mniejszym stopniu źródłem zanieczyszczeń.

Wśród obserwowanych na terenie gminy zanieczyszczeń powietrza są także odory wynikające z prowadzonej działalności rolniczej (duże fermy drobiu zlokalizowane w Borucinie, Samszycach i Pieńkach Kościelskich oraz duże fermy bydła – Ośrodek Hodowli Zarodowej Osiećciny Sp. z o.o. z siedzibami w Osiećcinach, Latkowie, Jarantowicach oraz Lekarzewicach). Stwarzają one przede wszystkim uciążliwość dla najbliższego otoczenia, szczególnie w okresie wiosennym i letnim.

Przy ciągle wzrastającej liczbie samochodów osobowych, coraz większym problemem staje się ruch pojazdów (głównie samochodów osobowych). Oprócz zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw, istotna jest także emisja pyłów w efekcie ścierania opon, hamulców czy nawierzchni drogowych. Zagrożenia liniowe dotyczą zwłaszcza drogi krajowej nr 62 oraz dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy.

W 2015 roku pod względem bilansu emisji punktowej (emisja substancji ze źródeł energetycznych i technologicznych w sposób zorganizowany), jakość powietrza w powiecie radziejowskim

przedstawiała się dobrze. Ze względu na emisję SO₂ (zarówno na osobę jak i jednostkę powierzchni), NO₂ (na osobę), CO (zarówno na osobę jak i jednostkę powierzchni) powiat radziejowski cechuje jedna z najniższych emisji w regionie. Niewiele większe emisje w porównaniu do pozostałych powiatów dotyczą emisji NO₂ w przeliczeniu na jednostkę powierzchni oraz emisji pyłu (na osobę jak i jednostkę powierzchni).

Monitoring środowiska na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. W regionie wydzielono cztery strefy ze względu na przekroczenia dopuszczalnych substancji w powietrzu. We wszystkich tych strefach prowadzi się klasyfikację pod kątem ochrony zdrowia. Gmina Osiecin y wchodzi w skład strefy kujawsko-pomorskiej. Jedynie w tej strefie prowadzi się również klasyfikację pod kątem ochrony roślin.

W strefie kujawsko-pomorskiej obowiązują programy ochrony powietrza ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych stężeń pyłu PM₁₀, benzenu, arsenu, beznzo(a)pirenu i ozonu³. Należy zaznaczyć, że przekroczeń tych nie odnotowano bezpośrednio na obszarze gminy. Celem tych aktów jest wskazywanie działań służących poprawie stanu powietrza i osiągnięciu dopuszczalnych poziomów substancji. Dodatkowymi dokumentami służącymi zapewnieniu odpowiedniej ochrony powietrza są plany działań krótkoterminowych⁴ wprowadzane ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczeń wartości docelowych substancji. Dla SO₂, NO₂, Pb, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, O₃ nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów. Pod względem SO₂, NO_x i O₃ analizowanych ze względu na ochronę roślin, strefę kujawsko-pomorską zakwalifikowano do najlepszej klasy jakości.

Uprawnione jest zatem twierdzenie, że emisje pyłów i gazów nie mają niekorzystnego wpływu na ogólny stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w gminie. Warto zauważyć prowadzone od kilku lat działania na rzecz zmiany systemu ogrzewania z tradycyjnych opartych o paliwa kopalne (węglowe) na przyjazne środowisku (olejowe, gazowe). Niestety wysokie koszty paliw ekologicznych hamują te procesy. W odniesieniu do tzw. „niskiej emisji” energetycznej, szczególnie na obszarach o skoncentrowanej zabudowie, należy w dalszym ciągu propagować i wspierać stosowanie paliw ekologicznych.

Ważnym działaniem w zakresie poprawy stanu powietrza atmosferycznego jest również przebudowa dróg, przede wszystkim urządzenie nawierzchni utwardzonej na drogach gminnych.

7.4.4. Klimat akustyczny

Hałas uważany jest za jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Stanowi on dużą uciążliwość dla człowieka. Jego oddziaływanie może powodować częściową lub całkowitą utratę

---

³ - Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzenu oraz docelowych dla arsenu i ozonu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXX/537/13 z dnia 28 stycznia 2013 roku;

- Program ochrony powietrza dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego ze względu na przekroczenia wartości docelowych benzo(a)pirenu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XIX/349/16 z dnia 25 kwietnia 2016 roku;

- Program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/494/16 z dnia 19 grudnia 2016 roku;

⁴ - Plan działań krótkoterminowych dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego (aglomeracja bydgoska, miasto Toruń, miasto Włocławek, strefa kujawsko-pomorska) ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia wartości docelowych benzo(a)pirenu w powietrzu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr LIV/834/14 z dnia 27 października 2014 roku;

- Plan działań krótkoterminowych dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu, uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVIII/493/16 z dnia 19 grudnia 2016 roku

słuchu. Może przyczyniać się on ponadto do nadciśnienia, zaburzeń nerwowych czy zaburzeń w układzie kostno-naczyniowym. Ponadto hałas wpływa negatywnie na komfort życia człowieka, powoduje złe samopoczucie i zmęczenie.

W gminie Osiećiny największy udział ma hałas samochodowy, szczególnie uciążliwy zwłaszcza wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych (drogi krajowej i dróg wojewódzkich). Do czynników wpływających na wielkość emisji hałasu komunikacyjnego należą m.in.:

- wielkość natężenia ruchu,
- struktura pojazdów wraz z ich stanem technicznym,
- rodzaj i stan techniczny dróg,
- organizacja ruchu drogowego,
- charakter otaczających terenów (zabudowa, lasy, tereny rolnicze).

W 2015 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania pomiaru ruchu. Średni dobowy ruch pojazdów na drodze krajowej nr 62 (punkt pomiarowy Osiećiny) wyniósł 4026 pojazdów/dobę, z czego 2333 było samochodów osobowych, 518 samochodów dostawczych, 1119 samochodów ciężarowych, 29 autobusów, 11 ciągników rolniczych, 16 motocykli i 11 rowerów. Ruch pojazdów zanotowany w punkcie Osiećiny był zdecydowanie niższy od średniego dla kraju (11 178 pojazdów/dobę).

Podobne badania przeprowadził w 2015 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy Na drodze wojewódzkiej nr 267 wyznaczono 3 odcinki pomiarowe w gminie Osiećiny: Ujma Duża – Osiećiny, Osiećiny – DK62 i DK62 – Piotrków Kujawski. Średni dobowy ruch pojazdów wynosił odpowiednio: 2740, 2363 i 3357 pojazdów/dobę. Przykładowo na odcinku Ujma Duża-Osiećiny odnotowano 2391 samochodów osobowych, 162 samochody dostawcze, 102 samochody ciężarowe, 16 autobusów, 22 ciągniki rolnicze oraz 47 motocykli. Od poprzedniego pomiaru w 2010 r. natężenie ruchu na tym odcinku wzrosło o 8,6%. Jedynie na odcinku DK62 – Piotrków Kujawski odnotowano większe od średniego dla województwa natężenie ruchu dobowego (3166 pojazdów/dobę).

Nieco mniejsza uciążliwość akustyczna występuje na drodze wojewódzkiej nr 301 – średni dobowy ruch pojazdów (pomiar ruchu w 2015 r. na odcinku Bądkowo-Osiećiny) wynosi co najmniej 1040 poj./dobę, w tym 911 samochodów osobowych, 68 lekkich samochodów ciężarowych (dostawczych), 32 samochody ciężarowe, 1 autobus, 8 ciągników rolniczych oraz 20 motocykli.

Wyniki przeprowadzanych badań natężenia ruchu jednoznacznie wskazują wzrastające obciążenie ruchem komunikacyjnym. Z powyższych danych wynika także, że pomimo mniejszego niż średnia dla kraju i województwa ruchu pojazdów, na drodze krajowej nr 62 oraz drodze wojewódzkiej nr 267 występuje znaczna uciążliwość akustyczna dla okolicznych mieszkańców. Największy ruch generują samochody osobowe i dostawcze. Wieś gminna Osiećiny ze względu na położenie w układzie drogowym oraz zwartą zabudowę, jest znacznie narażona na występowanie uciążliwego hałasu. W wyniku przeprowadzonych badań dla dróg notujących znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, uchwalone zostały programy ochrony przed hałasem. Programy te nie obejmują jednak odcinków dróg przebiegających przez teren gminy Osiećiny.

Na terenie gminy nie istniała potrzeba zastosowania rozwiązań technicznych mających na celu minimalizowanie oddziaływania źródeł komunikacyjnych hałasu (np. ekranów akustycznych).

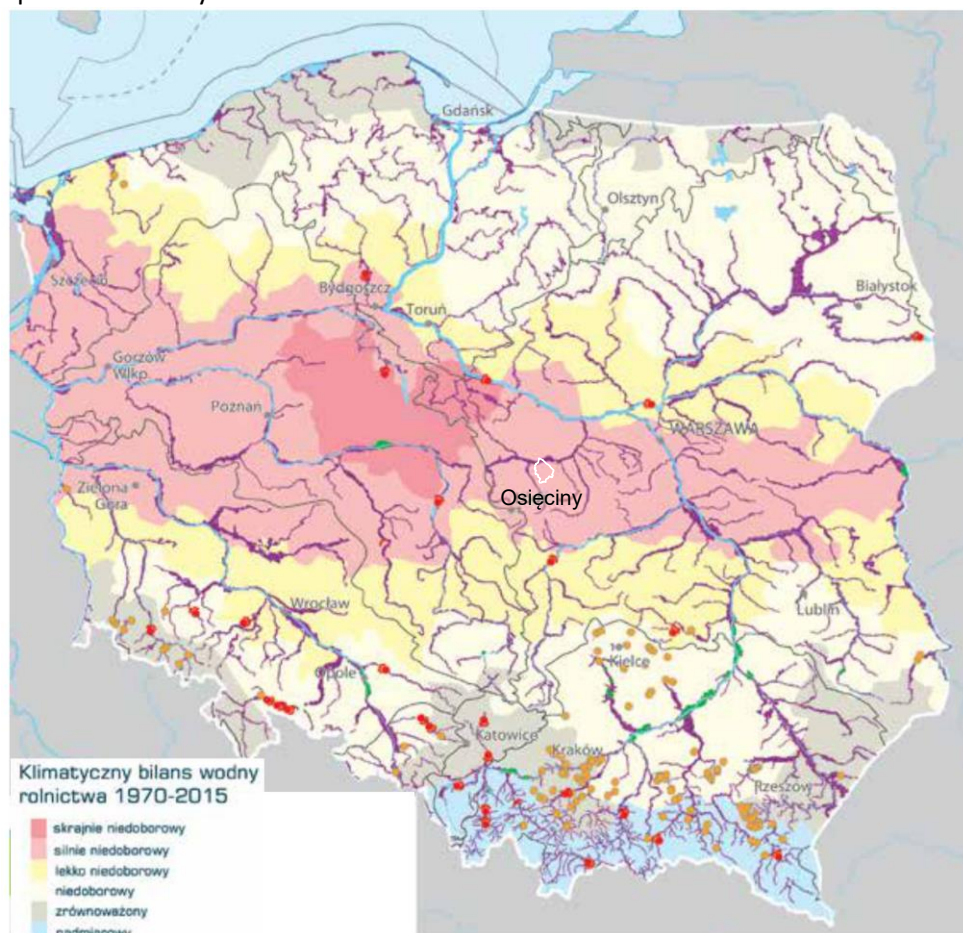
Na terenie gminy może również pojawić się problem hałasu pochodzący z zakładów prowadzących działalność gospodarczą jak również w miejscu lokalizacji generatorów energii wiatrowej.

7.4.5. Zagrożenia i stan wód

Sieć hydrograficzna gminy jest słabo rozwinięta.

Bilans wodny Kujaw, w tym terenu gminy Osiećiny, przedstawia się wyjątkowo niekorzystnie na tle kraju. Występują tu jedne z najniższych opadów w skali kraju oraz spływ jednostkowy znacznie poniżej średniej krajowej. Teren ten zagrożony jest stałym deficytem wody oraz występowaniem

zjawiska suszy. W efekcie okresowo dochodzi do obniżenia poziomu wód gruntowych, nasila się erozja wietrzna, a roślinność narażona jest na duży stres związany z niedoborem wody. Zgodnie z klimatycznym bilansem wodnym (KBW), czyli różnicą między sumą opadów a sumą ewapotranspiracji potencjalnej w danym okresie, obszar Kujaw wyróżnia się negatywnie w wieloletnim okresie 1970-2015. Na terenie gminy występują skrajne niedobory wody (rysunek nr 7). Badania Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego wskazują kontynuację tendencji obniżania się zwierciadła wód podziemnych w województwie. Ochronę przed suszą prowadzi się w oparciu o plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy oraz plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych. Obecnie trwają prace nad opracowaniem tych dokumentów⁵.

Rysunek 7 Klimatyczny bilans wodny rolnictwa

Źródło: Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Wody podziemne występujące na terenie gminy narażone są na migrację zanieczyszczeń powierzchniowych. Sytuację pogarsza słabo izolująca pokrywa w stropie warstw wodonośnych. Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi krajowy monitoring wód podziemnych. Wody podziemne weryfikowane są zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd). JCWPd wprowadzone zostały przez Ramową Dyrektywę Wodną i oznaczają określoną objętość

⁵ dla regionów wodnych przyjęto dokumenty: Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły przygotowany (przyjęty) przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie obwieszczeniem z dnia 24 lipca 2017 r. oraz projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty przygotowany (przyjęty) przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 5 grudnia 2017 r.; prace nad opracowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy nadal trwają i przewidziane są do realizacji do 2020 r.; za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Do końca 2015 roku obowiązywał podział na 161 JCWPd. Według nowego podziału na lata 2016 – 2021 wyznaczono 172 JCWPd. Gmina Osiećciny mieści się w regionie wodnym Środkowej Wisły oraz w mniejszej części w regionie wodnym Warty. Zgodnie z nowym podziałem, gmina należy do JCWPd nr 47 (w przeważającej części) i nr 43. W pobliżu gminy Osiećciny nie przeprowadzono badań określających jakość wód podziemnych.

Intensywna gospodarka rolna na terenie gminy niesie za sobą poważne zagrożenia dla środowiska wodnego. Stosowane przez rolników środki ochrony roślin oraz nawozy mineralne i sztuczne są tylko częściowo przyswajane przez rośliny. W efekcie pozostała nieprzyswojona część przedostaje się do wód gruntowych i powierzchniowych. Bogate w biogeny (głównie związki azotu i fosforu) wody przyczyniają się także do eutrofizacji okolicznych cieków i zbiorników wodnych. Niebezpieczeństwo zanieczyszczeń wiąże się również z hodowlą zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy, a także zbyt duże lub zbyt częste stosowanie go na polach. Narażone na znaczne zanieczyszczenie związkami azotu i fosforu spływającymi z rolniczych terenów jest Jezioro Głuszyńskie (znaczna część terenu gminy Osiećciny należy do bezpośredniej zlewni tego jeziora).

Na poziom okolicznych wód powierzchniowych wpłynęły również szeroko zakrojone prace melioracyjne. W efekcie na terenie gminy występują nieliczne zbiorniki naturalne o silnie obniżonym zwierciadle wody. Często są one całkowicie porośnięte roślinnością wodną.

Kolejnym czynnikiem negatywnie wpływającym na jakość i stan wód jest nie do końca uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa. Przy stopniu zwodociągowania wynoszącym 99,7%, stopień skanalizowania gminy to jedynie 37,9%. Inwestycja polegająca na skanalizowaniu wszystkich budynków w gminie, byłaby zupełnie nieopłacalna i nieekonomiczna z uwagi na dość duży stopień rozproszenia zabudowy. Ze względu na wzrastającą liczbę przydomowych oczyszczalni ścieków, punktowe zrzuty ścieków do wód lub ziemi są coraz rzadziej spotykane. Na terenie gminy nie występują podmioty produkujące ścieki technologiczne na dużą skalę. Istotny wpływ na poziom wód ma wielkość poboru wody – zarówno na cele konsumpcyjne ludności, jak i cele związane z rolnictwem. W gminie w ciągu ostatnich kilku lat obserwuje się wzrost liczby studni wierconych w celu poboru wody do nawodnień w rolnictwie.

Podobne zagrożenie występuje odnośnie wszystkich zbiorników wodnych znajdujących się w granicach gminy. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy jest jednostką zobowiązaną do monitoringu jakości wód powierzchniowych województwa. W 2015 roku WIOŚ kontynuował badania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska województwa kujawsko-pomorskiego. Stan biologiczny Zgłowiączki (od J. Głuszyńskiego do ujścia) określono jako bardzo dobry. Powyżej J. Głuszyńskiego (Stróżewo-Parcele) wody Zgłowiączki pod względem elementów biologicznych zakwalifikowano do IV klasy, a poniżej Osiećcin (Samszyce) – do III klasy. Pod względem stanu chemicznego Zgłowiączka poniżej J. Głuszyńskiego wykazywała stan dobry. Spośród badanych cieków, Zgłowiączka wraz z Strugą Żaki były najbardziej zanieczyszczone w zakresie fizykochemicznym. Największe przekroczenia odnotowano w przypadku związków azotu i fosforu. Jednak w porównaniu z badaniami z 2012 r., stwierdzono poprawę średniorocznych parametrów fizykochemicznych. Ogólny stan/potencjał ekologiczny Zgłowiączki (powyżej J. Głuszyńskiego) określono jako słaby. W przypadku badań bakteriologicznych na całym odcinku cieku stwierdzono zły stan sanitarny. Z uwagi na fakt, że Zgłowiączka przepływa przez tereny gruntów ornych intensywnie użytkowanych rolniczo, zwłaszcza w jej górnym fragmencie występuje wysoka zawartość azotanów. Jednym z punktowych zanieczyszczeń cieku jest oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Osiećcinach. Na Zgłowiączce w 2015 r. prowadzono także monitoring jakości wód na obszarach wrażliwych na zanieczyszczenia azotem ze źródeł rolniczych. W Piołunowie, powyżej Osiećcin wody Zgłowiączki oceniono jako eutroficzne w zakresie związków azotowych, fosforu ogólnego i chlorofilu „a”. W punkcie pomiarowym poniżej Osiećcin (Samszyce) stężenie azotanów przekraczało dopuszczalne wartości 50 mg NO₃/l. Stężenie fosforu ogólnego także wykroczało poza normy. Wody te podlegają silnej eutrofizacji. Także badania bakteriologiczne wykazały wysoki poziom zanieczyszczenia sanitarnego wód Zgłowiączki.

Na prawie całym obszarze gminy Osiećciny (110,443 km² - 90% powierzchni) występują JCW powierzchniowe zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Obszarem nie zagrożonym jest mały fragment w północno-zachodniej części gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz.) cały obszar Polski, w tym gmina Osiećciny, jest objęty OSN (obszarem szczególnie narażonym na zanieczyszczenia związkami azotu). Ustawa, na wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy - nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Opracowany i wdrożony zostanie na obszarze całego kraju specjalny Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

7.4.6. Zagrożenia i stan lasów

Lasy wykorzystywane są jako miejsca do rekreacji i wypoczynku. Ze względu na niewielki udział lasów i innych atrakcyjnych terenów do wypoczynku, istnieje potencjalne ryzyko zbyt dużej penetracji turystycznej lasów w gminie przez okoliczną ludność. Najsilniej narażone są lasy w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Osiećciny.

7.5. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

Jedynymi formami ochrony przyrody na terenie gminy Osiećciny są opisane w rozdziale 10.1 użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Z uwagi na ubogość gminy w lasy oraz tereny zieleni urządzonej, ważnych dla zapewnienia mieszkańcom miejsc wypoczynku i rekreacji, niezbędne jest zachowanie w dobrym stanie istniejących parków podworskich.

Dla ochrony różnorodności biologicznej niezbędne jest wspieranie produkcji rolnej nienaruszającej równowagi przyrodniczej, w tym rolnictwa ekologicznego.

8. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

8.1. Rys historyczny

Obszar gminy Osiećciny związany jest historycznie z Kujawami, które wyodrębniły się w osobne księstwo w 1194 r. początkowo ze stolicą we Włocławku następnie w Inowrocławiu. W wyniku rozbicia dzielnicowego na przełomie XII/XIII w. ziemie te znalazły się pod panowaniem Władysława Łokietka. W 1267 r. Kujawy podzielone zostały na dwa województwa: inowrocławskie obejmujące Kujawy północne z dwoma powiatami bydgoskim i inowrocławskim oraz województwo brzesko - kujawskie obejmujące powiaty: brzeski, kowalski, przedecki, radziejowski i kruszewicki. Wiek XIII i początek wieku XIV to okres rozwoju regionu a także okres licznych niepokojów wewnętrznych i zewnętrznych, w dużym stopniu związanych z osiedlonymi w Ziemi Chełmińskiej Krzyżakami. Konflikty z Krzyżakami doprowadziły do wojny polsko - krzyżackiej w latach 1327 - 1332, w wyniku której doszło do przejściowego opanowania Kujaw przez Krzyżaków, przy jednoczesnym totalnym zniszczeniu całej prowincji. Kujawy powróciły do Korony dopiero w wyniku pokoju zawartego w 1343 r. w Kaliszu.

Druga połowa XIV w. była okresem nie tylko likwidacji zniszczeń wojennych lecz i szybkiego rozwoju społeczno - ekonomicznego całego obszaru.

W okresie panowania Kazimierza Wielkiego ugruntowały się podziały administracyjne dokonane po śmierci Kazimierza Konradowica. W tym okresie utrwaliły się też rządy sejmikowe, na których szlachta województwa brzeskiego spotykała się początkowo w Brześciu lub w Radziejowie a od 1510 r. sejmiki generalne kujawskie na mocy konstytucji zbierały się już tylko w Radziejowie.

Pierwsza połowa XV w. to okres ponownych wojen z Krzyżakami zakończonych dopiero w 1466 r. tzw. pokojem toruńskim. Następne lata aż do pierwszej połowy XVII w. były okresem ponownego rozwoju regionu.

Kryzys I połowy XVII w., na który następnie nałożyły się zniszczenia wojenne przede wszystkim związane ze szwedzkim „potopem”, wojny z Zakonem i skutki rozejmu Lubomirskiego, spowodowały zubożenie i wyludnienie Kujaw.

Kolejne zniszczenia przyniosły pierwsze lata XVIII w. związane z przemarszem przez teren Kujaw wojsk polskich, szwedzkich, saskich, rosyjskich, związanych z toczoną wojną północną. W 1707 r. Kozacy zdobyli Włocławek i dokonali spustoszenia okolic. Po 1710 r. sytuacja polityczna kraju zaczęła się normować i przez 60 lat Kujawy przeżywały względny spokój.

Jednak panujący wówczas ogólny brak stabilizacji politycznej kraju i wydarzenia związane z konfederacją barską doprowadziły do wkroczenia na Kujawy wojsk pruskich i I rozbioru, w wyniku którego omawiany obszar znalazł się na granicy Państwa Polskiego przy równoczesnym zajęciu przez Prusy woj. inowrocławskiego i części Kujaw związanych z Kruszwicą.

W wyniku II rozbioru Kujawy znalazły się w granicach Prus Południowych podporządkowanych departamentowi w Piotrkowie Trybunalskim z wyodrębnionymi powiatami w Brześciu, Radziejowie i Kowalu.

Po III rozbiorze na mocy nowych podziałów administracyjnych powiaty te znalazły się w dyrekcji poznańskiej. Podział ten utrzymał się w czasach Księstwa Warszawskiego, z tym że wymienione powiaty weszły w skład dyrekcji bydgoskiej.

W 1824 roku nastąpiła lokacja miasta Osięciny, które jednak szybko utraciły prawa miejskie pozostając osadą o charakterze wiejskim. Po powstaniu Królestwa Polskiego tereny dzisiejszej gminy Osięciny znalazły się w jego obrębie. W tym okresie w 1836 roku przeniesiono stolicę województwa z Brześcia do Włocławka.

Kolejna reforma przeprowadzona była po upadku powstania styczniowego, w efekcie czego tereny obecnej gminy Osięciny znalazły się w obrębie guberni warszawskiej. W 1915 r. Kujawy znalazły się w obrębie General - Gubernatorstwa Warszawskiego. Po zakończeniu I wojny światowej następowały kolejne zmiany w układach administracyjnych kraju, w związku z czym tereny gminy Osięciny wchodziły kolejno w skład: woj. warszawskiego, od 1937 r. woj. poznańskiego, od 1938 r. woj. pomorskiego, od 1945 r. woj. bydgoskiego a od 1975 r. woj. włocławskiego.

Od 1 stycznia 1999 r. w wyniku reformy administracyjnej kraju gmina Osięciny włączona została w całości do województwa kujawsko - pomorskiego, należy do powiatu radziejowskiego.

8.2. Zasoby środowiska kulturowego

8.2.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków (obiekty pojedyncze i zespoły obiektów), podlegające ochronie na podstawie art. 7 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 2187 ze zm.).

Tabela 6 Zabytki nieruchome w gminie Osięciny wpisane do rejestru zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	CZAS POWSTANIA	REJESTR ZABYTEKÓW
BODZANÓWEK	GRODZISKO		1969. 11. 26 – C/107
BORUCIN	ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :		1995. 07. 17 – A/723/1-2
	DWÓR, OB. SZKOŁA	XIX w. POŁ. PO	
	PARK DWORSKI	XIX w. 2 POŁ.	
BORUCINEK	ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :		1987. 11. 4 – A/1485
	DWÓR, OB. SZKOŁA	1900 OK.	
	PARK DWORSKI	XIX/XX w.	

JARANTOWICE	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	DWÓR	1914	1987. 10. 12 – A/1488
	PARK DWORSKI	XX w. POCZ.	
	GORZELNIA, OB. MAGAZYN	1907	
	SPICHLERZ (OB. STODOŁA)	1920 OK.	
	CHLEWIA	1920 OK.	
	STODOŁA	1900 OK.	
	KUŹNIA I WARSZTAT	1900 OK.	
	DZIEŚĘCIORAK	1900 OK.	
	OŚMIORAK	1900 OK.	
	MAGAZYN	1900 OK.	
	LODOWNIA	OK. 1920	
OGRODZENIE FOLWARKU	1900 OK.		
KOŚCIELNA WIEŚ	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO :</u>		
	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI PW. ŚW. WAWRZYŃCA	XII w. 2 poł.?	1955. 04. 18- A/453
KOŚCIELNA WIEŚ	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	RUINA DWORU	XIX w. POŁ. OK.	1966. 04. 28 – A/1209/1
	PARK DWORSKI	XIX w.	1987. 11. 04 – A/1209/2
KOŚCIELNA WIEŚ	GRODZISKO		1969. 11. 26 – C/106
KROTOSZYN	PARK DWORSKI	XIX w. K.	1987. 11. 04 – A/1207
LATKOWO	PARK DWORSKI		1987. 10. 20 – A/1314
OSIĘCINY	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA –PARAFIALNEGO :</u>		
	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI PW. OPIEKI MB WRAZ Z DZIAŁKĄ NR 158	1854-1856	1981. 02. 19 – A/703/1-3
	OGRODZENIE	XIX w. K.	
	STARODRZEW		
OSIĘCINY	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>		
	DWÓR, UL. WŁOCLAWSKA 2	XIX w. 2 ćw.	1966. 04. 28 – A/1487
	PARK DWORSKI	XVIII/XIX w.	1987. 10. 20 - A/1487
	FOLWARK :		
	RZĄDCÓWKA	XIX w. POŁ.	
	STAJNIA (1)	1883	
	STAJNIA, OB. CIEŁĘTNIK I STAJNIA (2)	1939	
	OWCZARNIA	XIX w. K.	
OGRODZENIE	XIX w. K.		
POCIERZYN	PARK DWORSKI	XIX w.	1987. 11. 04 – A/1484
SZALONKI	PARK PODWORSKI	XIX w.	1987. 11. 04 – A/1208

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku (stan: maj 2017 r.)

8.2.2. Zabytki nieruchome niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków / wojewódzkiej ewidencji zabytków, podlegają ochronie na podstawie art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 2187 ze zm.) – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 7 Obiekty zabytkowe w gminie Osiećciny znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

MIJSCOWOŚĆ	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
BILNO	PARK PODWORSKI	XIX w.
BORUCIN	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	SPICHLERZ	XIX w. POŁ. PO
BORUCINEK	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	OWCZARNIA	XIX w. POŁ. PO
KONARY	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	DWÓR, OB. SZKOŁA	1938-1939
	CZWORAK	1900 OK.
	PARK DWORSKI	XIX w. 2 POŁ.
KOŚCIELNA WIEŚ	ZESPÓŁ RURALISTYCZNY WSI KOŚCIELNA WIEŚ	
KOŚCIELNA WIEŚ	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO :</u>	
	DZWONNICA DREWNIANA	XIX w. POŁ. OK.
	OGRODZENIE	
	STARODRZEW	
KOŚCIELNA WIEŚ	<u>ZESPÓŁ CMENTARZA RZYMSKOKATOLICKIEGO :</u>	
	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI	XVIII w. K.
	KAPLICA GROBOWA RODZINY BROCHOCKICH	XX w. POCZ.
	KAPLICA CMENTARNA	XVIII w. K.
	HISTORYCZNE NAGROBKI	OD XVIII w.
	OGRODZENIE MUROWANO – ŻELAZNE	XIX w.
	STARODRZEW	
LATKOWO	D. STAJNIA Z ZESPOŁU FOLWARKU DWORU	XIX w. 2 C.W.
LEKARZEWICE	BUDYNKI Z ZESPOŁU FOLWARKU DWORU	XIX/XX w.
LEKARZEWICE	POZOSTAŁOŚCI PARKU	XIX/XX w.
LEKARZEWICE	FRAGMENT POMNIKA PAMIĘCI PIOTRA I MARIANNY WOŹNICKICH	1913
OSIĘCINY	HISTORYCZNE ZAŁOŻENIE URBANISTYCZNE MIEJSCOWOŚCI	XIX w.
OSIĘCINY	<u>ZESPÓŁ KOŚCIOŁA –PARAFIALNEGO :</u>	
	PLEBANIA	1880
	KAPLICA	XIX w. K.
OSIĘCINY	<u>CMENTARZ PARAFIALNY RZYMSKOKATOLICKI :</u>	XVIII w. K.
	HISTORYCZNE NAGROBKI	
	OGRODZENIE	
	STARODRZEW	
OSIĘCINY	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	STODOŁA	K. XIX w.
OSIĘCINY	KARCZMA, OB. DOM, UL. RATAJA 1	XIX w. 1 POŁ.
OSIĘCINY	DOM UL. KILIŃSKIEGO 9	1 C.W. XX w.
OSIĘCINY	MŁYN MUROWANO-DREWNIANY, UL. KILIŃSKIEGO 21	XIX/XX w.
OSIĘCINY	ALEJA LIPOWA PRZY SZOSIE DO WIEŃCA	
OSŁONKI	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	DWÓR	1900 OK.
	POZOSTAŁOŚCI PARKU	XIX w. 2 POŁ.
OSIĘCINY-KAROLIN	D. CMENTARZ ŻYDOWSKI (DZ. NR 529)	XIX w.
PUŁKOWNIKOWO	<u>ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :</u>	
	DWÓR W RUINIE	XIX w. 3 C.W.
	PARK DWORSKI	XX w. POCZ.
RUSZKI	<u>ZESPÓŁ KAPLICY FILIALNEJ :</u>	
	KAPLICA FILIALNA RZYMSKOKATOLICKA MUROWANA	1920
	OGRODZENIE	1920
	STARODRZEW	
SAMSZYCE	LINIA KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ (PRZY DRODZE NR 267)	1914-1915

SĘCZKOWO	ALEJA LIPOWA	
ZAGAJEWICE	ZESPÓŁ DWORSKO – PARKOWY :	
	DWÓR	1900 ok.
	POZOSTAŁOŚCI PARKU	

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku (stan: maj 2017 r.)

8.2.3. Zabytki archeologiczne niewpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Zewidencjonowane zabytki archeologiczne – podlegają ochronie na podstawie art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) – dziedzictwo kulturowe nie wpisane do rejestru zabytków, wymagające ochrony na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 8 Wykaz zabytków archeologicznych na obszarze gminy Osiecin, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP)

Lp.	Miejscowość	Nr stan	Nr AZP	Nr na AZP	Funkcja	Kultura	Blizsza chronologia
1	Bilno	1	46-44	7	śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
					osada	k. pucharów lejkowatych	faza II-III
					osada	k. łużycka	
					osada	k. przeworska	
2	Bilno	2	46-44	8	śląd osadnictwa		średniowiecze
					osada	k. łużycka	
3	Bilno	3	46-44	9	osada	k. przeworska	
4	Bilno	4	46-44	10	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej	
					osada	k. pucharów lejkowatych	
5	Bilno	5	46-44	11	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa		epoka kamienia
6	Bilno	6	46-44	12	osada	k. łużycka	
7	Bilno	7	46-44	13	osada	k. pucharów lejkowatych	
8	Bilno	8	46-44	14	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
					śląd osadnictwa		epoka kamienia
					śląd osadnictwa	k. trzciniecka	wczesna epoka brązu
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
9	Bilno	9	46-44	15	śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
10	Pocierzyn	6	46-44	108	śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
11	Pocierzyn	7	46-44	109	osada	k. przeworska	
12	Pocierzyn	8	46-44	110	śląd osadnictwa		epoka kamienia
13	Ruszki	2	46-44	111	śląd osadnictwa		epoka kamienia
14	Ruszki	3	46-44	112	osada	k. przeworska	faza B-C

15	Ruszki	4	46-44	113	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza F
16	Ruszki	5	46-44	114	osada	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
17	Ujma Mała	1	46-44	162	śląd osadnictwa	k. łużycka	wczesne średniowiecze faza E-F
18	Ujma Mała	2	46-44	163	śląd osadnictwa		epoka kamienia
					osada	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
19	Ujma Mała	3	46-44	164	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
					osada	k. łużycka	epoka kamienia
20	Ujma Mała	4	46-44	165	osada	k. łużycka	
					osada	k. przeworska	
21	Ujma Mała	5	46-44	166	śląd osadnictwa	k. amfor kulistych	
22	Bilno	?	46-44	174	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					luźne	k. przeworska	późny okres lateński archiwalne brak lokalizacji
23	Ruszki	1	46-45	12	osada	k. łużycka	halsztat
					śląd osadnictwa	k. przeworska	okres lateński
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze XIII w.
					osada		późne średniowiecze XV w.
					osada		nowożytny XVIII w.
24	Bieszewo	1	47-44	1	śląd osadnictwa	k. łużycka	
25	Bieszewo	2	47-44	2	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
					śląd osadnictwa		nowożytny
26	Bieszewo	3	47-44	3	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza F
27	Bieszewo	4	47-44	4	punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
29	Bodzanówek	1a	47-44	5	śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	późny okres lateński-OR B
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
30	Bodzanówek	2	47-44	7	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza B-C
					punkt osadniczy		późne średniowiecze
31	Bodzanówek	3	47-44	8	śląd osadnictwa	?	?
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V

					ślad osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					ślad osadnictwa	k. łużycka	
					ślad osadnictwa	k. przeworska	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza A-B
32	Bodzanówek	4	47-44	9	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza D-E
33	Bodzanówek	5	47-44	10	punkt osadniczy	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					ślad osadnictwa		późne średniowiecze
34	Bodzanówek	6	47-44	11	ślad osadnictwa	?	?
					ślad osadnictwa		epoka kamienia
35	Bodzanówek	7	47-44	12	punkt osadniczy		późne średniowiecze
36	Bodzanówek	8	47-44	13	ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
37	Bodzanówek	9	47-44	14	ślad osadnictwa	k. przeworska	
					ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
38	Bodzanówek	10	47-44	15	punkt osadniczy	k. łużycka	
					ślad osadnictwa	k. amfor kulistych	
					ślad osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
39	Bodzanówek	11	47-44	16	ślad osadnictwa	?	?
					ślad osadnictwa	k. łużycka	
40	Bodzanówek	12	47-44	17	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
					ślad osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					ślad osadnictwa		schyłkowy neolit
					ślad osadnictwa	k. przeworska	
					ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
41	Bodzanówek	13	47-44	18	ślad osadnictwa	?	?
42	Bodzanówek	14	47-44	19	ślad osadnictwa		późne średniowiecze
					ślad osadnictwa	k. łużycka	
					ślad osadnictwa	k. przeworska	
43	Bodzanówek	15	47-44	20	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
44	Bodzanówek	16	47-44	21	punkt osadniczy	k. łużycka	
					ślad osadnictwa	k. przeworska	
45	Leonowo	1	47-44	54	ślad osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
46	Leonowo	2	47-44	55	punkt osadniczy		późne średniowiecze
47	Leonowo	3	47-44	56	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
48	Leonowo	4	47-44	57	ślad osadnictwa		późne średniowiecze
49	Leonowo	5	47-44	58	ślad osadnictwa		późne średniowiecze

64	Nagórki	10	47-44	76	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	k. łużycka	halsztat
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
65	Nagórki	11	47-44	77	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					śląd osadnictwa	k. łużycka	archiwalne brak lokalizacji
66	Nagórki	12	47-44	78	śląd osadnictwa		okres wędrówek ludów
67	Pilichowo	1	47-44	79	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
68	Pilichowo	2	47-44	80	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
69	Pilichowo	3	47-44	81	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
70	Pilichowo	4	47-44	82	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
71	Pilichowo	5	47-44	83	śląd osadnictwa	k. łużycka	
72	Pilichowo	6	47-44	84	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
73	Pilichowo	7	47-44	85	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	k. łużycka	
74	Pilichowo	8	47-44	86	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
75	Pilichowo	9	47-44	87	punkt osadniczy		późne średniowiecze
76	Pilichowo	10	47-44	88	śląd osadnictwa	?	?
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
77	Pilichowo	11	47-44	89	punkt osadniczy		późne średniowiecze
78	Pilichowo	12	47-44	90	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza F
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
79	Pilichowo	13	47-44	91	śląd osadnictwa	?	?
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
80	Pilichowo	14	47-44	92	śląd osadnictwa	?	?
81	Pilichowo	15	47-44	93	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa		epoka kamienia
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza B-C
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza D-E
82	Pilichowo	16	47-44	94	punkt osadniczy		nowożytny
83	Pilichowo	17	47-44	95	cmentarzysko	k. przeworska	

					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
84	Pilichowo	18	47-44	96	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		epoka kamienia
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza B-C
85	Pilichowo	19	47-44	97	śląd osadnictwa	?	?
86	Pilichowo	20	47-44	98	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
87	Pilichowo	21	47-44	99	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
88	Pilichowo	22	47-44	100	śląd osadnictwa		nowożytny
89	Pilichowo	23	47-44	101	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
90	Pilichowo	24	47-44	102	punkt osadniczy	k. prapolska	
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					punkt osadniczy		późne średniowiecze
91	Pilichowo	25	47-44	103	śląd osadnictwa	?	?
					śląd osadnictwa		epoka kamienia
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
92	Pilichowo	26	47-44	104	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
93	Pilichowo	27	47-44	105	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
94	Pilichowo	28	47-44	106	punkt osadniczy		późne średniowiecze
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
95	Pilichowo	29	47-44	107	śląd osadnictwa	?	?
96	Pilichowo	30	47-44	108	śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
97	Pilichowo	31	47-44	109	punkt osadniczy	k. przeworska	późny okres lateński
98	Pilichowo	32	47-44	110	śląd osadnictwa	k. łużycka	
99	Pilichowo	33	47-44	111	punkt osadniczy	k. łużycka	
100	Pocierzyn	1	47-44	118	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa	k. amfor kulistych	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
101	Pocierzyn	2	47-44	119	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					punkt osadniczy	k. amfor kulistych	
102	Pocierzyn	3	47-44	120	śląd osadnictwa	k. łużycka	

					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					śląd osadnictwa	?	?
103	Pocierzyn	4	47-44	121	punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza C-D
104	Pocierzyn	5	47-44	122	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza D-E
105	Ruszki	1	47-44	123	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
106	Sęczkowo	1	47-44	124	śląd osadnictwa	?	?
107	Sęczkowo	2	47-44	125	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
108	Sęczkowo	3	47-44	126	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
109	Sęczkowo	4	47-44	127	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
110	Sęczkowo	5	47-44	128	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
111	Sęczkowo	6	47-44	129	śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
112	Sęczkowo	7	47-44	130	punkt osadniczy		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
113	Sęczkowo	8	47-44	131	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
					punkt osadniczy	k. łużycka	
114	Sęczkowo	9	47-44	132	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza D-E
					punkt osadniczy	k. przeworska	
115	Sęczkowo	10	47-44	133	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
116	Sęczkowo	11	47-44	134	śląd osadnictwa	?	?
117	Sęczkowo	12	47-44	135	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
118	Szalonki	1	47-44	136	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
119	Szalonki	2	47-44	137	punkt osadniczy		schyłkowy neolit
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
120	Szalonki	3	47-44	138	śląd osadnictwa		schyłkowy neolit

					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
121	Szalunki	4	47-44	139	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
122	Szalunki	5	47-44	140	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
123	Szalunki	6	47-44	141	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
124	Szalunki	7	47-44	142	punkt osadniczy		późne średniowiecze
125	Szalunki	8	47-44	143	punkt osadniczy		późne średniowiecze
126	Szalunki	9	47-44	144	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	?	?
127	Szalunki	10	47-44	145	śląd osadnictwa	k. łużycka	
128	Szalunki	11	47-44	146	śląd osadnictwa		epoka kamienia
129	Szalunki	12	47-44	147	śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
130	Szalunki	13	47-44	148	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze
131	Szalunki	14	47-44	149	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					śląd osadnictwa		schyłkowy neolit
					śląd osadnictwa	?	?
132	Szalunki	15	47-44	150	śląd osadnictwa	k. lendzielska	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
133	Szalunki	16	47-44	151	śląd osadnictwa	k. prapolska	
					śląd osadnictwa	?	?
134	Szalunki	17	47-44	152	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa	k. prapolska	
135	Szalunki	18	47-44	153	śląd osadnictwa	k. przeworska	
136	Szalunki	19	47-44	154	punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	
137	Szalunki	20	47-44	155	śląd osadnictwa	k. łużycka	
138	Szalunki	21	47-44	156	śląd osadnictwa	k. przeworska	
139	Kościelna Wieś	1	47-44	157	punkt osadniczy	k. przeworska	
					gródek stożkowy		XIV w.
140	Włodzimierka	2	47-44	158	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
					osada		późne średniowiecze
141	Włodzimierka	3	47-44	159	punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza F
142	Włodzimierka	4	47-44	160	śląd osadnictwa	k. łużycka	

143	Włodzimierka	5	47-44	161	śląd osadnictwa	k. przeworska	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza D-E
144	Włodzimierka	6	47-44	162	punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					punkt osadniczy	?	?
145	Włodzimierka	7	47-44	163	śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
146	Włodzimierka	8	47-44	164	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza B-C
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
					śląd osadnictwa		
147	Włodzimierka	9	47-44	165	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza V
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
					śląd osadnictwa	?	?
148	Włodzimierka	10	47-44	166	punkt osadniczy	k. przeworska	faza C-D
149	Włodzimierka	11	47-44	167	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
150	Włodzimierka	12	47-44	168	śląd osadnictwa		epoka kamienia
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	
151	Włodzimierka	13	47-44	169	śląd osadnictwa	k. lendzielska	
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza D-E
152	Włodzimierka	14	47-44	170	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
153	Włodzimierka	15	47-44	171	dar wotywny		II okres epoki brązu archiwalne brak lokalizacji
154	Włodzimierka	16	47-44	172	groby	k. amfor kulistych	archiwalne brak lokalizacji
155	Zielińsk	1	47-44	173	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
					śląd osadnictwa	?	?
156	Zielińsk	2	47-44	174	śląd osadnictwa	k. łużycka	
157	Zielińsk	3	47-44	175	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza V
158	Zielińsk	4	47-44	176	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy	k. przeworska	faza B-C
159	Zielińsk	5	47-44	177	punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	

					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza B-C
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
160	Zielińsk	6	47-44	178	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
161	Zielińsk	7	47-44	179	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
162	Zielińsk	8	47-44	180	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
163	Zielińsk	9	47-44	181	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
164	Zielińsk	10	47-44	182	śląd osadnictwa	k. łużycka	archiwalne brak lokalizacji
					osada		neolit
					śląd osadnictwa	k. łużycka	halsztat
					śląd osadnictwa		okres lateński
					osada	k. przeworska	OR
					osada		wczesne średniowiecze
165	Bartłomiejowice	2	47-45	1	śląd osadnictwa	?	?
166	Bartłomiejowice	3	47-45	2	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
167	Kolonia Ruszki	1	47-45	7	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
168	Krotoszyn	1	47-45	8	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR
169	Krotoszyn	2	47-45	9	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
170	Krotoszyn	3	47-45	10	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
171	Krotoszyn	4	47-45	11	osada	k. trzciniecka	wczesna epoka brązu
					osada	k. przeworska	OR
172	Pułkownikowo	1	47-45	21	osada		wczesne średniowiecze
					osada		neolit
					osada	k. łużycka	halsztat
173	Pułkownikowo	2	47-45	22	osada	k. przeworska	OR
174	Pustki Ruszkowskie	1	47-45	23	śląd osadnictwa		halsztat
175	Wola Skarbkowa	3	47-45	31	lužne	k. pucharów lejkowatych	archiwalne brak lokalizacji
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
176	Latkowo	1	48-44	3	śląd osadnictwa	?	?
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
177	Latkowo	2	48-44	4	punkt osadniczy		nowożytny
178	Osięciny	1	48-44	5	cmentarzysko	k. amfor kulistych	archiwalne brak lokalizacji
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
					punkt osadniczy	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
					osada		wczesne średniowiecze faza E
179	Osięciny	2	48-44	6	śląd osadnictwa		nowożytny
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
180	Osięciny	3	48-44	7	śląd osadnictwa		nowożytny

					punkt osadniczy	k. pucharów lejkowatych	faza IV-V
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					punkt osadniczy		wczesne średniowiecze faza E-F
181	Osięciny	4	48-44	8	śląd osadnictwa	?	?
182	Osięciny	5	48-44	9	śląd osadnictwa	k. przeworska	
183	Osięciny		48-44	10	łuźne	k. ceramiki wstęgowej	archiwalne brak lokalizacji neolit/epoka brązu
184	Osięciny		48-44	11	łuźne		archiwalne brak lokalizacji
185	Osięciny		48-44	12	łuźne	k. amfor kulistych	archiwalne brak lokalizacji
186	Osięciny		48-44	13	łuźne	k. ceramiki sznurowej	archiwalne brak lokalizacji
187	Osięciny		48-44	14	łuźne	k. pucharów lejkowatych	archiwalne brak lokalizacji
188	Osięciny		48-44	15	łuźne	k. łużycka	epoka brązu/epoka żelaza archiwalne brak lokalizacji
189	Osięciny		48-44	16	skarby		wczesna epoka brązu archiwalne brak lokalizacji
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza III
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					cmentarzysko	k. przeworska	późny okres lateński-OR B
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
190	Borucin	1	48-44	17	śląd osadnictwa		nowożytny
191	Samszyce	1	48-44	18	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
192	Samszyce	2	48-44	19	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. prapolska	
193	Samszyce	3	48-44	20	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza III
					śląd osadnictwa	k. łużycka	
					osada	k. przeworska	późny okres lateński-OR B
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
					punkt osadniczy		nowożytny
194	Jarantowice	1	48-44	21	cmentarzysko	?	?
195	Jarantowice	2	48-44	22	śląd osadnictwa	k. przeworska	
196	Jarantowice	3	48-44	23	śląd osadnictwa	k. łużycka	
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
197	Jarantowice	4	48-44	24	śląd osadnictwa		nowożytny
					śląd osadnictwa	k. przeworska	
198	Jarantowice	5	48-44	25	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze faza E-F
199	Jarantowice		48-44	26	?	k. prapolska	archiwalne brak lokalizacji

							nowożytny
							Neolit
200	Jarantowice		48-44	27	luźne		archiwalne brak lokalizacji
201	Borucinek	2	48-45	2	osada		późne średniowiecze
202	Borucinek	3	48-45	3	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	faza lubońska
203	Borucinek	4	48-45	4	osada	k. pucharów lejkowatych	faza lubońska
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	
204	Borucinek	5	48-45	5	śląd osadnictwa		średniowiecze
205	Borucinek	6	48-45	6	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XV w.
					śląd osadnictwa		neolit/epoka brązu
					osada	k. przeworska	późny okres lateński
206	Bartłomiejowice	1	48-45	7	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
207	Wola Skarbkowa	3	48-45	8	osada		wczesne średniowiecze
					osada	k. pucharów lejkowatych	faza lubońska
208	Wola Skarbkowa	4	48-45	9	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
209	Wola Skarbkowa	5	48-45	10	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
					śląd osadnictwa	grupa brzesko kujawska k. lendzielskiej	
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
					osada	k. przeworska	późny okres lateński
210	Wola Skarbkowa	6	48-45	11	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
211	Bartłomiejowice	2	48-45	12	osada	k. iwieńska	epoka brązu
212	Wola Skarbkowa	7	48-45	13	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
213	Wola Skarbkowa	8	48-45	14	osada	k. przeworska	późny okres lateński
					śląd osadnictwa		neolit/epoka brązu
214	Wola Skarbkowa	2	48-45	15	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
215	Wola Skarbkowa	9	48-45	16	osada	k. łuzicka	Ha-La
216	Wola Skarbkowa	10	48-45	17	osada	k. łuzicka	okres lateński
					śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
217	Wola Skarbkowa	11	48-45	18	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
218	Wola Skarbkowa	1	48-45	19	cmentarzysko	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
219	Wola Skarbkowa	12	48-45	20	śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
					śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
220	Wola Skarbkowa	13	48-45	21	śląd osadnictwa		średniowiecze
221	Wola Skarbkowa	14	48-45	22	osada		późne średniowiecze
222	Wola Skarbkowa	15	48-45	23	osada		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa	k. łuzicka	późna epoka brązu/halsztat
223	Zagajewice	1	48-45	24	osada		późne średniowiecze
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
224	Zagajewice	2	48-45	25	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich

225	Żakowice	1	48-45	26	osada		późne średniowiecze
226	Żakowice	2	48-45	27	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
					śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
227	Żakowice	3	48-45	28	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
228	Żakowice	4	48-45	29	śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
229	Żakowice	5	48-45	30	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
230	Lekarzewice	1	48-45	31	śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
					osada	k. amfor kulistych	neolit
					śląd osadnictwa	k. łużycka	późna epoka brązu/halsztat
231	Lekarzewice	2	48-45	32	osada	k. przeworska	późny okres lateński
232	Żakowice	6	48-45	33	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
					śląd osadnictwa	k. trzciniecka	II-III okres epoki brązu
233	Zbłęg	1	48-45	34	osada	k. łużycka	epoka brązu
234	Lekarzewice	3	48-45	35	osada		późne średniowiecze
235	Lekarzewice	4	48-45	36	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
236	Lekarzewice	5	48-45	37	osada		późne średniowiecze
237	Zbłęg	2	48-45	38	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
					osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
238	Zbłęg	3	48-45	39	osada		wczesne średniowiecze
239	Zbłęg	4	48-45	40	śląd osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej rytej	neolit
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
240	Ostonki	6	48-45	41	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
					osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
241	Ostonki	3	48-45	42	osada		późne średniowiecze
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
242	Ostonki	4	48-45	43	śląd osadnictwa	k. łużycka	późna epoka brązu/halsztat
					śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
243	Ostonki	5	48-45	44	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII-XIV w.
					osada		II-III okres wczesne średniowiecze
244	Konary	2	48-45	45	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV w.
245	Konary	1	48-45	46	śląd osadnictwa	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
					osada	grupa brzesko kujawska k. lendzielskiej	neolit
					osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
246	Ostonki	1	48-45	47	osada	k. amfor kulistych	neolit

					śląd osadnictwa		wczesna epoka brązu
					osada	k. łużycka	Ha-La
					osada	k. przeworska	późny okres lateński
					osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
					śląd osadnictwa	k. ceramiki wstęgowej	neolit
247	Wola Skarbkowa		48-45	56		k. pucharów lejkowatych	archiwalne brak lokalizacji
							neolit
					osada	k. pucharów lejkowatych	faza wiórecka
					osada	k. amfor kulistych	neolit
248	Ostonki	2	48-45	57	osada	k. przeworska	okres wpływów rzymskich
249	Ostonki	7	48-45	58	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
							neolit
250	Borucin	2	49-44	1	megalit	k. amfor kulistych	archiwalne brak lokalizacji
							wczesne średniowiecze XI w.
251	Borucin	4	49-44	2	skarb monet		archiwalne brak lokalizacji
252	Borucin	3	49-44	3	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
253	Kolonia Borucin	3	49-44	34	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
254	Kolonia Borucin	4	49-44	35	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
255	Kolonia Witowo	18	49-44	70	osada	k. przeworska	OR
256	Kolonia Witowo	20	49-44	72	osada	k. łużycka	halsztat
257	Powałkowice	1	49-44	79	osada		III okres wczesne średniowiecze
258	Powałkowice	2	49-44	80	osada		III okres wczesne średniowiecze
259	Powałkowice	3	49-44	81	osada	k. łużycka	halsztat
260	Powałkowice	4	49-44	82	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR
261	Powałkowice	5	49-44	83	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR
262	Powałkowice	6	49-44	84	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
263	Powałkowice	7	49-44	85	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
264	Powałkowice	8	49-44	86	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
265	Powałkowice	9	49-44	87	śląd osadnictwa	k. przeworska	OR
266	Powałkowice	10	49-44	88	osada		późne średniowiecze XIV-XV w.
267	Powałkowice	11	49-44	89	osada	k. przeworska	OR
268	Powałkowice	12	49-44	90	osada	k. przeworska	OR
269	Powałkowice	13	49-44	91	śląd osadnictwa	k. łużycka	epoka brązu
270	Powałkowice	14	49-44	92	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
271	Powałkowice	15	49-44	93	osada		neolit
272	Powałkowice	16	49-44	94	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
273	Powałkowice	17	49-44	95	osada		późne

							średniowiecze/nowożytny XIV-XVI w.
274	Samszyce	4	49-44	153	osada		III okres wczesne średniowiecze
275	Torzewo	3	49-44	170	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII-XIV w.
276	Torzewo	4	49-44	171	śląd osadnictwa	k. pucharów lejkowatych	neolit
277	Borucin	4	49-45	21	osada	k. łuzicka	halsztat
278	Borucin	5	49-45	22	osada		III okres wczesne średniowiecze
279	Borucin	6	49-45	23	osada		III okres wczesne średniowiecze
280	Borucin	7	49-45	24	osada		III okres wczesne średniowiecze
281	Borucin	8	49-45	25	śląd osadnictwa		III okres wczesne średniowiecze
282	Borucin	9	49-45	26	śląd osadnictwa		późne średniowiecze XIV w.
283	Borucin	10	49-45	27	śląd osadnictwa	k. amfor kulistych	neolit
284	Borucin	11	49-45	28	osada		późne średniowiecze XIV - XV w.
285	Borucinek	1	49-45	29	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII-XIV w.
286	Borucinek	2	49-45	30	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII-XIV w.
287	Borucinek	3	49-45	31	osada	k. pucharów lejkowatych	neolit
288	Olszak	1	49-45	75	osada		wczesne średniowiecze - późne średniowiecze XIII-XIV w.
289	Olszak	2	49-45	76	osada	k. przeworska	OR

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku (stan: maj 2017 r.)

Zabytki archeologiczne o ustalonej lokalizacji oznaczone zostały na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

8.3. Walory środowiska kulturowego

Zachowane na terenie gminy obiekty zabytkowe o wartościach kulturowych związanych z ośrodkami wiejskimi, stanowią ważny element w układzie przestrzennym wsi, a także w krajobrazie naturalnym, gdzie w powiązaniu z elementami przyrodniczymi (rzeźba terenu, układy wodne i roślinne) tworzą krajobraz przyrodniczo-kulturowy.

Ochrona krajobrazu przyrodniczo-kulturowego wymaga umiejętnego wprowadzania nowych inwestycji, zabudowy i innych elementów zagospodarowania w sposób nie kolidujący z zachowanymi walorami kulturowymi, przestrzennymi i przyrodniczymi. Powinna być zachowana funkcja rolnicza gminy z ewentualnym wprowadzeniem funkcji turystyczno- rekreacyjnej, przy zachowaniu i ochronie istniejących elementów układów przestrzennych i obiektów oraz ich wykorzystaniu w kształtowaniu programu przestrzennego.

8.4. Miejsca pamięci narodowej

Na terenie gminy Osiećnicy nie są zlokalizowane miejsca pamięci narodowej. Na cmentarzu parafialnym znajdują się 2 mogiły: poległych żołnierzy i mogiła ks. Wincentego Matuszewskiego i Józefa Kurzawy.

8.5. Stan zagrożenia środowiska kulturowego

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami szeroko określa pojęcie krajobrazu kulturowego jako przestrzeni historycznie ukształtowanej w wyniku działalności człowieka, zawierającej wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze. Tak sformułowana definicja, oznacza, iż do pojęcia krajobrazu kulturowego zakwalifikować można zarówno założenia urbanistyczne jak ruralistyczne a także obiekty architektoniczne wraz z ich otoczeniem i układy zieleni komponowanej.

Na terenie gminy Osiećnicy widoczna jest dbałość o obiekty zabytkowe, w tym parki podworskie.

8.6. Dobra kultury współczesnej

Dobra kultury współczesnej w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art.2 pkt 10) są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna”. Brak jest ujednoczonych kryteriów kwalifikacji obiektów do miana dóbr kultury współczesnej. Nie są one zabytkami, zatem nie podlegają rygorom konserwatorskim. Dobra kultury wraz z zabytkami tworzą krajobraz kulturowy gminy. Jest to przestrzeń ukształtowana historycznie w wyniku działalności człowieka obejmująca czynniki cywilizacyjne i elementy przyrodnicze objęte ochroną wyżej wymienionej ustawy.

9. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Wymóg ten został wprowadzony Zmianą niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu z dnia 06.10.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 774) zmieniającą ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dniem 11 września 2015 r.

Zgodnie z art. 13 ww. ustawy „Sejmiki poszczególnych województw uchwalą audyty krajobrazowe w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”. Województwo kujawsko-pomorskie nie posiada dotychczas takiego dokumentu, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął uchwałę o przystąpieniu do jego sporządzenia⁶.

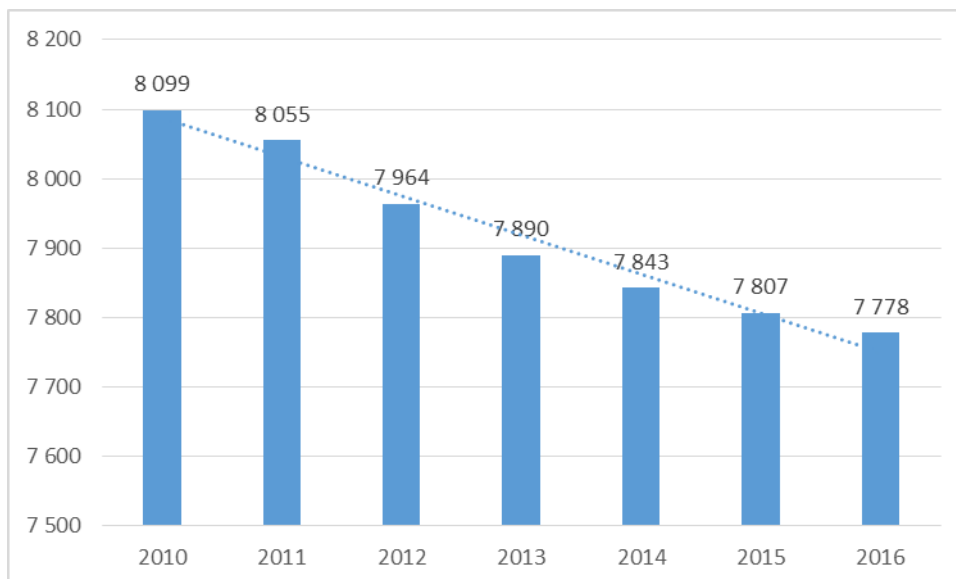
---

⁶ Uchwała Nr 7/235/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego wraz z wyznaczeniem jednostki odpowiedzialnej za wykonanie zadania.

10. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

10.1. Potencjał demograficzny

Gminę Osięciny wg danych GUS na dzień 31.12.2016 r. zamieszkiwało 7 778 osób, co stanowiło 18,9% ludności powiatu radziejowskiego. W ostatnich latach obserwowane jest stałe zmniejszanie się liczby ludności w gminie, co przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 8 Zmiany liczby ludności w gminie Osięciny w latach 2010-2016

Opracowanie własne

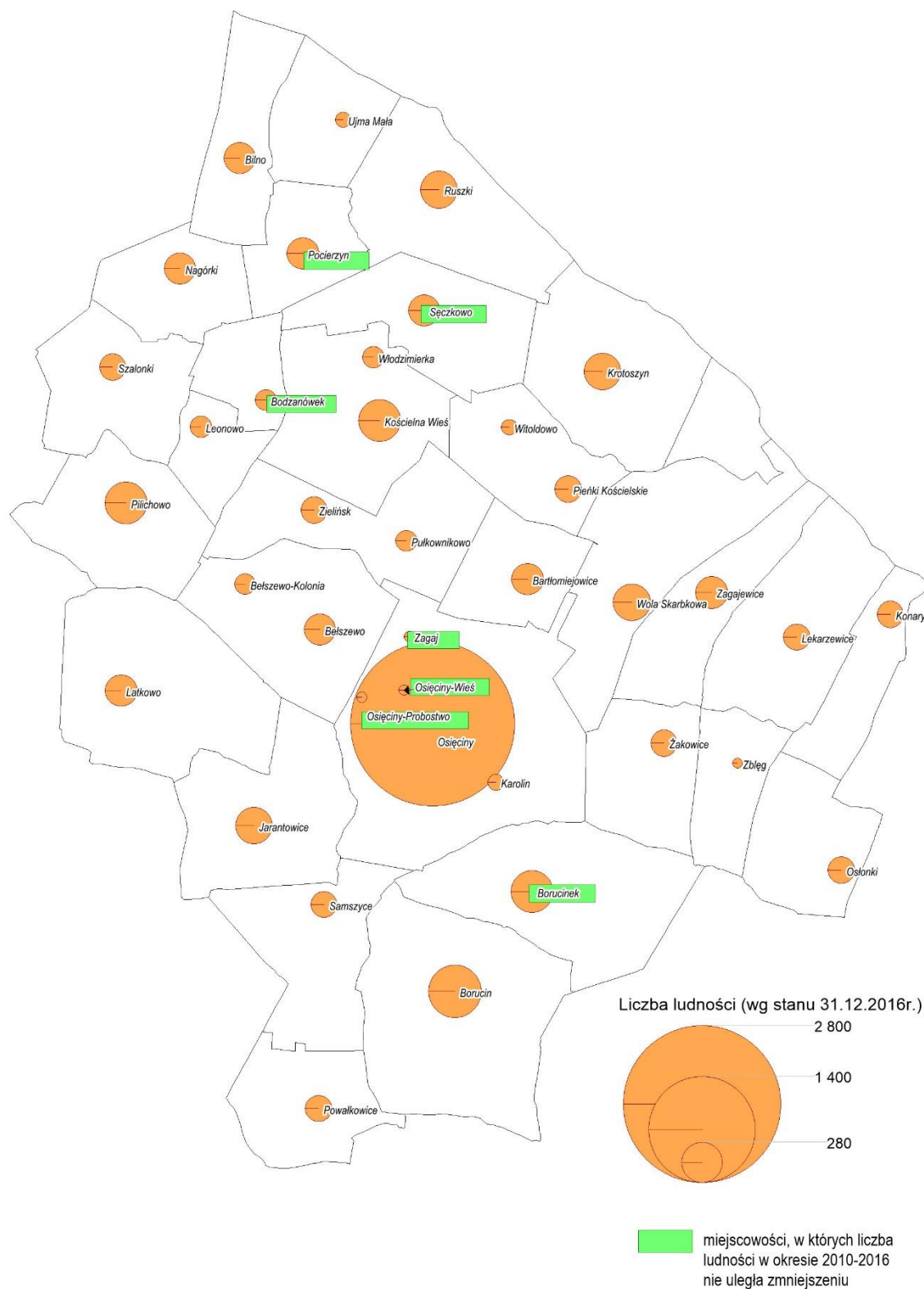
Rozkład ludności na terenie gminy Osięciny przedstawia rysunek 9, a stan i zmiany liczby ludności w poszczególnych miejscowościach tabela nr 9.

Tabela 9 Ludność (mieszkańcy stali) w poszczególnych miejscowościach gminy Osięciny wg stanu na 31.12.2016 r.

Miejscowość	Ludność 31.12.2010	Ludność 31.12.2016	Zmiana liczby ludności 2010-2016
Bartłomiejowice	155	153	-2
Bełszewo	190	173	-17
Bełszewo Kolonia	82	71	-11
Bilno	160	152	-8
Bodzanówek	93	95	2
Borucin	391	379	-12
Borucin Kolonia	40	41	1
Borucinek	267	282	15
Jarantowice	253	225	-28
Karolin	50	46	-4
Konary	143	135	-8
Kościelna Wieś	262	238	-24
Krotoszyn	253	230	-23
Łatkowo	214	181	-33

Lekarzewice	124	120	-4
Leonowo	72	66	-6
Nagórki	139	140	1
Osięciny	2853	2790	-63
Osięciny Probstwo	23	23	0
Osięciny Wieś	31	33	2
Ostönki	143	134	-9
Pieńki Kościelskie	124	114	-10
Pilichowo	291	276	-15
Pocierzyn	134	138	4
Powałkowice	128	120	-8
Pułkownikowo	95	80	-15
Ruszki	207	197	-10
Samszyce	132	123	-9
Sęczkowo	170	180	10
Szalonki	138	134	-4
Ujma Mała	54	49	-5
Witoldowo	52	51	-1
Włodzimierka	69	62	-7
Wola Skarbkowa	235	214	-21
Zagaj	34	34	0
Zagajewice	147	136	-11
Zielińsk	136	119	-17
Żakowice	145	130	-15
Zblęg	34	33	-1
Razem	8263	7897	-366

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osięcinach

Rysunek 9 Rozmieszczenie i zmiany liczby ludności w gminie Osiecin

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiecinach

Przeprowadzona analiza wskazuje, że w obszarze niemal całej gminy Osiecin w okresie 2010-2016 nastąpił spadek liczby ludności. Na niemal niezmiennym poziomie liczbę ludności utrzymały miejscowości położone w bezpośrednim sąsiedztwie wsi gminnej Osiecin. Największy

wzrost liczby ludności (w liczbach bezwzględnych) odnotowano w miejscowości Borucinek i Sęczkowo.

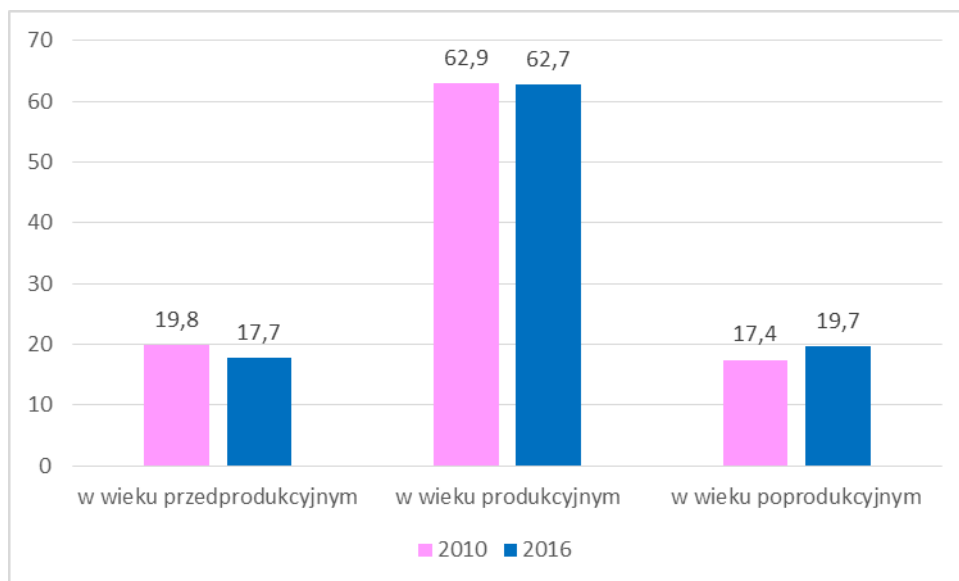
Na liczbę ludności w gminie w badanym okresie wpływ miał przyrost naturalny oraz migracje. Obydwa te parametry przyjmują wartości skokowe ale stale ujemne i zbliżone do wartości osiągniętych przez cały powiat radziejowski.

Tabela 10 Zmiany liczby ludności, saldo migracji i przyrost naturalny w gminie Osięciny i powiecie radziejowskim

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
liczba ludności wg miejsca zamieszkania	powiat	42 483	42 239	41 905	41 646	41 510	41 373	41 169
	gmina	8 099	8 055	7 964	7 890	7 843	7 807	7 778
saldo migracji na 1000 osób	powiat	-2,3	-3,7	-4,1	-3,2	-4,0	0,0	-4,1
	gmina	-3,8	-3,8	-7,3	-5,5	-5,5	0,0	-4,2
przyrost naturalny na 1000 ludności	powiat	-2,23	-2,06	-2,35	-0,84	-1,37	-2,27	-1,82
	gmina	-2,10	-1,61	-1,37	-0,25	-3,06	-3,19	-1,80

Opracowano na podstawie danych BDL

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie przedstawia się podobnie jak w powiecie radziejowskim. Obserwowany jest stały spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. Zjawisko to jest również charakterystyczne dla województwa kujawsko-pomorskiego, przy czym w zakresie zwiększania się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przebiega tu mniej dynamicznie niż w województwie.

Rysunek 10 Ludność wg ekonomicznych grup wieku

Opracowano na podstawie danych BDL

10.2. Sytuacja na rynku pracy

Analiza liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2010 – 2016 wskazuje na utrzymującą się na dość stałym poziomie ogólną liczbę podmiotów funkcjonujących w gminie Osięciny – odpowiednio 571 w roku 2010 i 574 w roku 2016. Dominują podmioty sektora prywatnego. Podmioty sektora publicznego stanowią zaledwie 2,4% wszystkich podmiotów a ich działalność obejmuje sekcję P (edukacja – 8 podmiotów), sekcję O (administracja publiczna) – 2,

sekcję Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 1, sekcję R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)– 2.

W analizowanym okresie przesunięciu uległa natomiast struktura podmiotów wg rodzaju prowadzonej działalności (wg sekcji PKD 2007). Największy procentowo spadek (33%) nastąpił w sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), dość znacząco (o 25 podmiotów, to jest ponad 13%) zmniejszyła się liczba podmiotów w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle). Największy wzrost liczby podmiotów (o 17, to jest o 31%) odnotowano natomiast w sekcji F (budownictwo). Stosunkowo duże wzrosty liczby podmiotów odnotowano w sekcji M – 26% (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) oraz w sekcji Q – 24% (opieka zdrowotna i pomoc społeczna), przy czym miały one miejsce w sektorze prywatnym.

Zmiany te korelują ze zmianami w strukturze działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. W latach 2012-2016 nastąpił niewielki wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą z 480 do 495 osób (o ok. 3%).

Wskaźniki – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym - są zbliżone do średnich w województwie kujawsko-pomorskim i wynoszą odpowiednio 64 (województwo 68) i 10,2 (województwo 10,9) ale są wyższe niż w powiecie radziejowskim, w którym wynoszą odpowiednio 62 i 9,8.

Pod względem klas wielkościowych podmiotów gospodarczych (mierzonych liczbą zatrudnionych) funkcjonujących w gminie Osiecin w latach 2010-2016 nie zaszły znaczące zmiany. Ponad 97% podmiotów gospodarczych to podmioty małe, zatrudniające do 9 osób. Największe pod względem liczby zatrudnionych podmioty w gminie należą do grupy 50-249 zatrudnionych (3 podmioty, to jest 0,5%). 13 podmiotów (2,3%) należy do grupy zatrudniającej od 10 do 49 pracowników.

Miejscowy rynek pracy jest niewystarczający w stosunku do potrzeb mieszkańców gminy Osiecin. Analiza macierzy dojazdów do pracy⁷ wskazuje, że 471 mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza granicę gminy Osiecin. Stanowi to 6% mieszkańców gminy ale jednocześnie blisko 10% (9,6%) mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym. Główny kierunek dojazdów stanowi miasto Włocławek (blisko 40% dojeżdżających) oraz miasto Radziejów (20%).

Miejsca pracy do których głównie dojeżdżają mieszkańcy Osiecin są dość dobrze dostępne komunikacyjnie, zarówno transportem indywidualnym (droga krajowa nr 62 oraz droga powiatowa nr 2807C) jak i transportem zbiorowym (autobusy obsługiwane przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Osiecin w latach 2010-2016 systematycznie spada – z 707 osób w 2010 roku do 667 osób w 2016 r. Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, niemal niezmienny na przestrzeni ww. lat jest ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (ok. 56%).

Udział zarejestrowanych bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym na koniec 2016 r. wynosił 13,7% i był wyższy niż w powiecie radziejowskim (12,6%) oraz dużo wyższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (7,6%). Analizując ostatnie 10 lat najniższy udział bezrobotnych w tej grupie był w 2007 r. i wynosił 12,2%, a najwyższy w 2014 r. i wynosił 17,6%.

Tabela 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2016 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
POLSKA	7,1	6,0	7,7	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5	5,6
KUJAWSKO-	9,2	8,2	10,0	10,3	10,3	11,1	11,3	9,6	8,2	7,6

⁷ Dojazdy do pracy w Polsce – wyniki NSP 2011, GUS

POMORSKIE										
POWIAT RADZIEJOWSKI	13,1	13,3	14,0	13,5	14,1	14,4	16,2	14,0	13,1	12,6
Radziejów - miasto	13,0	13,9	14,5	12,9	14,5	13,6	15,2	13,0	12,6	12,1
Bytoń	11,3	11,8	11,7	13,6	13,2	12,4	15,1	14,2	12,2	11,0
Dobre	17,3	16,8	18,6	18,0	18,3	17,7	20,0	17,3	14,7	15,4
Osiężyny	12,2	13,1	13,4	13,9	15,4	16,2	17,6	14,9	14,7	13,7
Piotrków Kujawski	13,6	13,5	14,1	12,5	13,5	14,6	16,0	14,5	13,0	12,8
Radziejów	11,9	11,3	12,4	11,9	11,5	11,9	13,5	10,7	11,4	10,6
Topólka	11,4	11,5	12,4	11,3	11,2	12,4	14,4	11,9	11,6	11,0

Opracowano na podstawie danych BDL

Bardzo wysoki jest udział bezrobotnych kobiet wśród kobiet w wieku produkcyjnym – wynosi on 16,7% (mężczyźni 11,1%) i jest wyższy niż w powiecie radziejowskim (15,1%) i w województwie (9,3%).

10.3. Infrastruktura społeczna

10.3.1. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W miejscowości Osiężyny funkcjonuje Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej "Zespół Lekarski s.c." zapewniający obsługę mieszkańców w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług stomatologicznych. We wsi gminnej funkcjonuje także podstawowy zespół ratownictwa medycznego będący jednostką podległą Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Radziejowie. Możliwość zaopatrzenia w leki i preparaty medyczne zapewniają zlokalizowane na terenie gminy cztery apteki (Kujawska, Salus, Tara oraz Apteka Zdrowie i Uroda). W zakresie specjalistycznych usług medycznych, w tym leczenia szpitalnego mieszkańcy gminy korzystają głównie w Radziejowie i Włocławku, ale także w Toruniu i Bydgoszczy jak również poza granicami województwa kujawsko-pomorskiego.

We wsi gminnej Osiężyny funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej.

10.3.2. Oświata i wychowanie

W gminie Osiężyny edukację dzieci prowadzą szkoły: Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Pocierynie, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kościelnej Wsi oraz Szkoła Podstawowa im. Mjr Henryka Sucharskiego (Osiężyny, Traugutta 1). Sieć szkół jest korzystna i w pełni zaspakaja potrzeby gminy w tym zakresie.

Opiekę i zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat zapewniają Przedszkole Komunalne w Osiężynach (ul. Traugutta 1), oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Kościelnej Wsi i punkt przedszkolny w Pocierynie (przy niepublicznej szkole podstawowej).

10.3.3. Kultura

Głównym ośrodkiem w zakresie usług kultury jest wieś Osiężyny, w której funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. Prowadzi on zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie kultury, sportu i folkloru. Przy Ośrodku działa Zespół Folklorystyczny "Kujawy Bachorne Stare", taneczno-śpiewający Zespół folklorystyczny „Kujawioki”.

W Borucinku funkcjonuje Koło Gospodyń Wiejskich przy którym działa zespół śpiewaczy „Borucinianki”, pielęgnujący tradycje folklorystyczne Kujaw, w Kościelnej Wsi funkcjonują dwa koła gospodyń wiejskich (w Konarach i w Pilichowie).

Dla wiejskich społeczności lokalnych bardzo ważne są świetlice wiejskie, które są miejscem spotkań oraz zajęć edukacyjnych i kulturalnych nie tylko dla dzieci i młodzieży. Świetlice funkcjonują we wsiach: Kościelna Wieś, Sęczkowo, Belszewo, Powałkowice, Krotoszyn, Borucin, Borucinek, Konary, Osłonki, Zagajewice, Latkowo, Bartłomiejowice (w budowie).

Dostęp do prasy i książek umożliwia mieszkańcom gminy Gminna Biblioteka Publiczna w Osiecinach. Biblioteki funkcjonują również w szkołach. Średnio wypożyczenia na jednego czytelnika wnoszą około 30 książek i jest to wartość wyższa niż w powiecie radziejowskim (23,4).

10.3.4. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna, w tym boiska i place zabaw dla dzieci zlokalizowane są we wsi Osiecinie oraz Bartłomiejowicach, Belszewie, Borucinie, Jarantowicach, Kościelnej Wsi, Latkowie, Pilichowie, Poczerynie, Zielińsku i Powałkowicach.

11. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Gmina nie należy do obszarów, w których zdrowie i życie mieszkańców lub poczucie komfortu zamieszkania, a także mienie, są szczególnie silnie zagrożone. Jako obszar słabo zurbanizowany, gmina pozbawiona jest szeregu patologii typowych dla dużych miast oraz obszarów podmiejskich. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia można podzielić na dwa rodzaje:

- naturalne – wynikające z uwarunkowań przyrodniczych,
- antropogeniczne – będące wynikiem działalności człowieka.

W większości zagrożeń katastrofalnych nie można przeciwdziałać w sferze planowania przestrzennego, a jedynie można niwelować ich skutki poprzez działanie właściwych służb ratowniczych i szybkiego reagowania.

11.1. Charakterystyka zagrożeń i stanu bezpieczeństwa

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych terenów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych.

W rejestrze prowadzonym przez Starostę Powiatu Radziejowskiego na terenie gminy Osiecinie nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

Główne rodzaje zagrożeń bezpieczeństwa ludności i mienia na terenie gminy to:

- zdarzenia w ruchu drogowym,
- przestępstwa przeciwko ludności i mieniu (kradzieże, pobicia, włamania, rozboje) – o niewielkim natężeniu,
- przemoc w rodzinie,
- wykroczenia wobec środowiska – zanieczyszczanie wód, dewastacja lasów, nielegalne składowanie odpadów, itp.

Do potencjalnych zagrożeń antropogenicznych można zaliczyć:

- występowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych wraz z pasami technologicznymi ze względu na działanie pola elektromagnetycznego,
- transport materiałów i substancji niebezpiecznych głównie na drodze krajowej nr 62,
- lokalizację elektrowni wiatrowych ze względu na hałas.

Szczególnym rodzajem zagrożeń są tzw. poważne awarie, które zostały zdefiniowane w art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jako: zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem. Zdarzenia te charakteryzują się nagłym przebiegiem, niepowtarzalnością, wieloprzyczynowością i różnorodnością skutków. Mogą powodować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, szkody w środowisku, czy też poważne straty również gospodarcze.

Na terenie gminy Osiećnicy nie występują zakłady przemysłowe o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej i brak jest magazynów materiałów i substancji niebezpiecznych.

Droga krajowa nr 62 należy do głównych tras przewozu materiałów niebezpiecznych.

Potencjalnie miejscem wystąpienia awarii związanej z zagrożeniem środowiska naturalnego może być teren stacji paliw płynnych, ze względu na obrót substancjami niebezpiecznymi (dystrybucja paliw oraz substancji naftopochodnych). Potencjalne uszkodzenie lub wyrócenia dowożącej paliwo cysterny może doprowadzić do rozlania się na terenie obiektu od kilku do kilkunastu ton paliwa powodując poważne zagrożenie pożarowe oraz zanieczyszczenie powierzchniowe terenu obiektu dlatego place składowe, parking, teren dystrybucji paliw wraz ze stanowiskiem rozładunkowym cystern samochodowych oraz drogi dojazdowe na terenie stacji paliw powinny być wykonane z wysokimi krawężnikami uniemożliwiającymi rozlewanie się zanieczyszczeń po terenie. Mając jednak na uwadze nowoczesne standardy kontroli obiektów stwarzających potencjalne zagrożenie dla środowiska należy stwierdzić, że ryzyko wystąpienia awarii jest niewielkie.

11.2. Jednostki odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom.

W gminie Osiećnicy jednostkami tymi są: Policja (siedziba dzielnicowego) w budynku Urzędu Gminy i Państwowa Powiatowa Straż Pożarna w Radziejowie z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gminy w miejscowościach: Osiećnicy, Pilichowo, Ruszki i Wola Skarbkowa oraz zakładowa straż pożarna w Latkowie. Funkcję taką pełni również stacjonujący w miejscowości Osiećnicy zespół ratownictwa medycznego.

Obszar gminy w wodę do celów gaśniczych zabezpieczony jest z gminnej sieci wodociągowej, poprzez sieć hydrantów, które zainstalowane są na przyłączach wodociągowych oraz końcówkach sieci rozdzielczej.

12. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

12.1. Analiza dokumentów strategicznych

Najważniejsze dokumenty które sporządza i realizuje samorząd województwa w celu zagwarantowania właściwego rozwoju województwa to strategia rozwoju województwa i plan zagospodarowania przestrzennego województwa.

Przyjęta uchwałą Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r. Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ nakreśliła cztery priorytety rozwoju województwa oraz osiem celów strategicznych. Za najważniejszy uznano priorytet „Konkurencyjna gospodarka”, mający bezpośredni wpływ na jakość warunków życia mieszkańców, dochody samorządów wszystkich szczebli oraz rolę i pozycję województwa w gospodarce narodowej. Dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, było bezpośrednią podstawą identyfikacji priorytetu „Modernizacja przestrzeni wsi i miast” który w największym stopniu dotyczy gminy Osiećciny.

Działania na rzecz modernizacji obszarów wiejskich powinny dotyczyć:

- zapewnienia jak najlepszych warunków rozwoju społecznego (funkcjonowanie usług publicznych),
- rozwoju przedsiębiorczości lokalnej związanej z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych (zwłaszcza przetwórstwa rolno-spożywczego, ale także przetwórstwa leśnego, potencjału turystycznego, rozwoju energetyki odnawialnej w oparciu o produkcję rolniczą oraz energię słoneczną).

Modernizacja obszarów wiejskich polegać będzie na dostosowaniu, w sposób indywidualny dla specyfiki danej części województwa, działań mających na celu zapewnienie efektywnej gospodarki i wysokiej jakości życia mieszkańców.

W obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjętym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. wyodrębnione zostały, z uwzględnieniem zróżnicowanych uwarunkowań obszarów, cztery strefy polityki przestrzennej w której ustalono kierunki zagospodarowania.

Gmina Osiećciny położona jest w IV „południowej” strefie polityki przestrzennej. Wśród najważniejszych ujętych w Planie działań w tej strefie, dotyczących gminy Osiećciny, należy wymienić:

- w zakresie **ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego**
  - retencję wód i melioracje dla uregulowania stosunków wodnych na obszarach zagrożonych deficytem wody, w szczególności na Pojezierzu Kujawskim i Równinie Inowrocławskiej,
  - wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, w szczególności na bezleśnych obszarach Równiny Inowrocławskiej oraz wokół zbiorników wodnych na terenie całej strefy,
- w sferze **ochrony i kształtowania środowiska kulturowego**
  - rewaloryzację historycznych układów urbanistycznych miejscowości wiejskich, w tym Osiećcin,
  - wspieranie działań konserwatorskich dla zachowania obiektów sakralnych oraz zespołów dworsko-parkowych,
  - ochronę dziedzictwa kulturowego związanego z okresem piastowskim,
- w sferze związanej z **gospodarką turystyczną** – brak działań dotyczących gminy Osiećciny,
- w sferze intensyfikacji **produkcji rolnej** dostosowanej do standardów Unii Europejskiej

- wspieranie działań dla zmiany struktury wielkościowej indywidualnych gospodarstw rolnych we wschodniej części obszaru, w gminach powiatu radziejowskiego i częściowo włocławskiego,
- rozwój intensywnego rolnictwa w gospodarstwach towarowych (produkujących na rynek) o wykształconej i zróżnicowanej specjalizacji z uprawą roślin przemysłowych na prawie całym obszarze; warzyw i owoców szczególnie w gminach powiatów: inowrocławskiego, aleksandrowskiego, radziejowskiego i włocławskiego; z produkcją zwierzęcą w gminach powiatów: radziejowskiego, żnińskiego i mogileńskiego,
- rozwój i unowocześnienie przetwórstwa rolno-spożywczego, wspieranie działań dla uzyskania certyfikatów jakości oraz integracji poziomej i pionowej dla zwiększenia zagospodarowania surowców rolniczych i zapewnienia wysokiej jakości i stabilności dostaw surowców dla przetwórstwa,
- rozwój przetwórstwa specjalistycznego, np. zielarskiego, browarniczego, produkcji koncentratów spożywczych, głównie w gminach powiatów: inowrocławskiego, mogileńskiego i radziejowskiego,
- modernizację **układu komunikacyjnego**
  - przebudowę dróg krajowych, dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych i gminnych zapewniających dobrą dostępność siedzib urzędów powiatowych i gminnych,
- w sferze **infrastruktury komunalnej**
  - uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie,
  - realizację przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej,
  - bieżącą likwidację „dzikich” wysypisk.

Wieś Osiećciny w hierarchii sieci osadniczej województwa sytuowana jest na najniższym poziomie - należy do wiejskich siedzib gmin, w których działaniami kierunkowymi powinno być zapewnienie obsługi mieszkańców gmin, w tym zwłaszcza w zakresie: edukacji (na poziomie podstawowym i gimnazjalnym), służby zdrowia (podstawowej opieki zdrowotnej), pomocy społecznej i obsługi rolnictwa oraz stworzenie podstaw dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

Uszczegółowieniem kierunków zagospodarowania przestrzennego całego województwa jest spis zadań ponadlokalnych realizujących cele publiczne. Wśród wymienionych w Planie zadań obszaru gminy Osiećciny dotyczą:

Zadania o znaczeniu krajowym

Zad. Nr 2 - Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze

Zad. nr 6 - Regulacja i odbudowa rzek i kanałów w zlewni Noteci i Wełny, w tym Kanał Bachorze – zrealizowane

Zad. nr 16 - Przebudowa drogi krajowej nr 62

Zadania o znaczeniu wojewódzkim

Zad nr 47 Zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły i w dolinie Noteci - zrealizowane

Zad nr 53 Rewaloryzacja historycznego układu urbanistycznego, w tym wsi Osiećciny - zrealizowane

Zad nr 102 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 301 – częściowo zrealizowane

Zad nr 103 Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 267 - częściowo zrealizowane

Obecnie trwają prace nad nowym planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z projektem planu (w. 1.0) przyjętym Uchwałą Nr 35/1590/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 6 września 2017 r. w gminie Osiećciny nie przewiduje się znaczących zmian w stosunku do wyżej wskazanych ustaleń planu z 2003 r.

Nowym elementem wskazanym w projekcie planu są obszary funkcjonalne. Naczelną zasadą obowiązującą w każdym, z określonych w województwie kujawsko-pomorskim, obszarze funkcjonalnym, jest zasada koordynowania polityki przestrzennej prowadzonej na wszystkich

poziomach w celu realizacji działań służących wzmocnieniu lub optymalnemu wykorzystaniu potencjałów wyróżniających poszczególne obszary lub przełamywaniu zidentyfikowanych w tych obszarach barier rozwojowych. Dla obszarów funkcjonalnych sformułowane zostały zasady zagospodarowania, które będą stanowiły podstawę uzgadniania SUIKZP gminy w zakresie zgodności z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Gmina Osiećciny wchodzi w skład dwóch obszarów funkcjonalnych:

- wiejskiego obszaru funkcjonalnego wymagającego wsparcia procesów rozwojowych - obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym,
- obszaru funkcjonalnego Kujawy – wyspecjalizowana strefa gospodarcza dla rolnictwa - obszar o znaczeniu regionalnym.

Z uwagi na trwające prace nad tym dokumentem i możliwość zmian zapisów, zasady zagospodarowania dla tych obszarów funkcjonalnych nie zostały tu zacytowane.

Jednym z instrumentów realizacji Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ jest Polityka Terytorialna⁸, której celem jest odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz ich indywidualnych potencjałów, barier i wzajemnych zależności. Realizowana jest ona na czterech poziomach, z których dwa pierwsze nie dotyczą gminy Osiećciny:

- poziom wojewódzki – obejmujący miasta Bydgoszcz i Toruń oraz obszar powiązany z nimi funkcjonalnie (ZIT wojewódzki),
- poziom regionalny i subregionalny – obejmujący miasta: Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (OSI miast regionalnych/subregionalnych),
- poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmujący obszar powiatu ziemskiego (Obszary Rozwoju Społeczno-Gospodarczego),
- poziom lokalny – w ramach idei rozwoju lokalnego, kierowanego przez społeczność (RLKS).

Podstawą realizacji Polityki Terytorialnej na każdym jej poziomie jest Strategia Rozwoju przygotowana dla danego obszaru. Dokument taki wskazuje przede wszystkim kierunki i cele rozwojowe dla sfery społecznej i gospodarczej oraz zawiera przedsięwzięcia infrastrukturalne i społeczne niezbędne dla danego terytorium.

Sporządzona w 2015 r. Strategia obszaru rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu radziejowskiego na lata 2014-2020 w wizji koncentruje się wokół potencjału gospodarczego i społecznego regionu, wskazuje powiat radziejowski jako:

- obszar gwarantujący mieszkańcom dobre warunki życia,
- siedzibę strategicznego kapitału społecznego regionu,
- nowoczesny ośrodek przyjazny środowisku,
- rozwijające się centrum kultury i rekreacji,
- miejsce wyposażone w wysokiej jakości infrastrukturę.

Jako główne cele rozwojowe wskazuje:

- Poprawę atrakcyjności infrastrukturalnej i gospodarczej powiatu
- Podniesienie poziomu kapitału społecznego
- Rozwój i dostosowanie systemu pomocy społecznej do potrzeb oraz zachodzących zmian demograficznych
- Poprawę efektywności energetycznej budynków zlokalizowanych na terenie powiatu
- Ochronę zabytków oraz kreowanie nowych rozwiązań kulturalno-rekreacyjnych
- Poprawę świadomości zdrowotnej mieszkańców
- Modernizację infrastruktury medycznej

---

⁸ Założenia przyjęte Uchwałą Nr 43/1605/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 października 2013 r., zmienione Uchwałą Nr 11/346/2016 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 16 marca 2016 r.

Strategia zawiera szereg konkretnie określonych projektów, podzielonych na listę podstawową i rezerwową, które stanowią priorytetowe w tym obszarze inwestycje. Ich realizacja będzie uzależniona od pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 lub też środków z innych źródeł.

Na liście podstawowej znalazły się takie inwestycje w gminie Osiećcin jak:

- Budowa 200 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy
- Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej w miejscowości Osiećcin, Kościelna Wieś, Pocieryn
- Przebudowa gospodarki wodno-ściekowej w miejscowości Osiećcin, Kościelna Wieś a z projektów „miękkich”
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację społeczną, zawodową i zdrowotną (projekt Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiećcinach)
- Organizacja imprez kulturalno-sportowych (projekt Gminy Osiećcin)
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów z terenu gminy Osiećcin (projekt Gminy Osiećcin)
- Kursy edukacyjne (projekt Gminy Osiećcin)

Na liście rezerwowej znalazły się takie inwestycje w gminie Osiećcin jak:

- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi krajowej nr 62 w miejscowości Jarantowice o długości 2,2 km
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 2813 C Osiećcin – Redecz Krukowy w miejscowości Borucin, Samszyce o długości 3,5 km
- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi gminnej nr 180201 C Nagórki – Ujma Mała w miejscowości Ujma Mała, Bilno o długości 3,5 km
- Budowa solarów na budynkach mieszkalnych w ilości około 100 sztuk
- Rozbudowa Przedszkola Komunalnego w Osiećcinach
- Budowa i modernizacja budynków z przeznaczeniem na mieszkania socjalne
- Wymiana kotłów C.O. na kotły na paliwo odnawialne
- Termomodernizacja budynków komunalnych w miejscowości: Osiećcin, Jarantowice, Latkowo, Borucinek
- Budowa systemu odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Osiećcin
- Modernizacja dróg gminnych
- Modernizacja boisk sportowych przy szkołach podstawowych w miejscowości Osiećcin, Kościelna Wieś, Pocieryn
- Budowa sieci gazowej na terenie gminy Osiećcin
- Miejsce rekreacji i wypoczynku z boiskami sportowymi w miejscowości Bartłomiejowice
- Organizacja imprez kulturalno-sportowych
- Budowa świetlicy wiejskiej w Jarantowicach
- Budowa parkingu przy szkole podstawowej w Osiećcinach
- Budowa oświetlenia ulicznego (typu LED) w miejscowości Osiećcin w ulicach: Jarmarczna, Malinowa, Olchowa – zadanie zrealizowane
- Budowa 100 szt. systemów baterii słonecznych – ogniwo fotowoltaiki i powietrznych pomp ciepła
- Rewitalizacja zbiornika wodnego oraz budowa Gminnego Centrum Rekreacji Publicznej z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Bartłomiejowice – ETAP II

Gmina Osiećcin wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania „Razem dla powiatu Radziejowskiego” dla której sporządzona została „Lokalna strategia rozwoju kierowana przez społeczność dla obszaru powiatu radziejowskiego na lata 2016-2023” (LSR)⁹. W planie działań, stanowiącym załącznik nr 3 do tej strategii, nie ma adresowanych wprost dla obszaru gminy Osiećcin działań a wskazane w nim przedsięwzięcia obejmują:

⁹ Załącznik nr 1 do uchwały Walnego Zebrania Członków LGD nr 10/2016 z dnia 18.10.2016 r.

- Rozwój przedsiębiorczości na obszarze LSR
  - Generowanie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw na obszarze LSR
  - Rozwój nowoczesnej infrastruktury w obszarze LGD
  - Rewitalizację obszarów wiejskich
  - Działania na rzecz edukacji, aktywizacji, promocji w obszarze kultury i lokalnego dziedzictwa
  - Podniesienie wiedzy w zakresie ochrony środowiska
  - Działania na rzecz walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem
- i realizowane będą w oparciu o środki pozyskane w ramach PROW i RPOWK-P.

Strategia rozwoju gminy Osiećiny na lata 2003-2018 sporządzona została w roku 2003. Jako misję wskazała: „Poprawę warunków życia mieszkańców gminy Osiećiny” oraz określiła cele strategiczne gminy, do których należą:

- tworzenie warunków dla przetwórstwa i zbytu produktów rolnych,
- poprawa stanu środowiska,
- poprawa bezpieczeństwa życia mieszkańców,
- poprawa kondycji psychicznej i fizycznej mieszkańców,
- podniesienie poziomu wykształcenia,
- unowocześnienie i modernizacja infrastruktury technicznej i komunikacji.

Strategia jest od kilku lat realizowana, ale w świetle zawartych w „Strategii rozwoju obszaru społeczno-gospodarczego powiatu radziejowskiego” planowanych działań, w tym zakresie straciła ona nieco na aktualności.

12.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne¹⁰

12.2.1. Analiza ekonomiczna

Z przeprowadzonych na potrzeby studium analiz ekonomicznych wynika, że gmina Osiećiny jest gminą typowo rolniczą, bez atrakcyjnych zasobów przyrodniczych i kulturowych w oparciu o które mogłaby się tu wykształcić funkcja turystyczna. Nie posiada bazy turystycznej w postaci obiektów oferujących miejsca noclegowe. Nie rozwinęła się tu również agroturystyka.

Dominującą i podstawową funkcją ekonomiczną gminy jest i będzie rolnictwo. Obok działalności rolniczej rozwijają się tu różnego rodzaju działalności gospodarcze, jednak skala ich jest mała.

W obszarze gminy znajdują się tereny po dawnej Spółdzielni Kółek Rolniczych, na których mogłyby się rozwijać działalności gospodarcze (zwłaszcza, biorąc pod uwagę profil ekonomiczny gminy) związane z przetwórstwem rolno-spożywczym.

12.2.2. Analiza środowiskowa

Analiza omówionych we wcześniejszych rozdziałach uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu pozwala stwierdzić, że w obszarze gminy Osiećiny nielicznie występują obszary cenne przyrodniczo objęte formami ochrony przyrody, jak również obszary i obiekty cenne przyrodniczo, krajobrazowo czy kulturowo. Najcenniejszym naturalnym zasobem gminy są urodzajne gleby, które zdeterminowały rozwój gminy w kierunku rolniczym.

Niezbędne jest zachowanie tego waloru w jak najlepszym stanie – ochrona przed erozją, odpowiednio prowadzona gospodarka rolna, ograniczanie przeznaczania gleb najwyższych klas bonitacyjnych na cele nierolnicze oraz ich ochrona przed zabudową niezwiązaną z funkcją rolniczą.

¹⁰ szczegółowe analizy zawarte są w rozdziałach 7 i 10 oraz w „Analizie potrzeb i możliwości rozwoju gminy” stanowiącej odrębne opracowanie.

Stan i zasoby środowiska w gminie Osiećnicy nie stanowią istotnych barier dla rozwoju zabudowy o różnym charakterze (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej). Chronione przed nią powinny być, jak wspomniano wyżej, gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz obszary wchodzące w skład korytarzy ekologicznych – regionalnego wzdłuż kanału Bachorza oraz korytarzy lokalnych, obejmujących głównie tereny o trudnych warunkach gruntowo-wodnych (gleby hydrogeniczne).

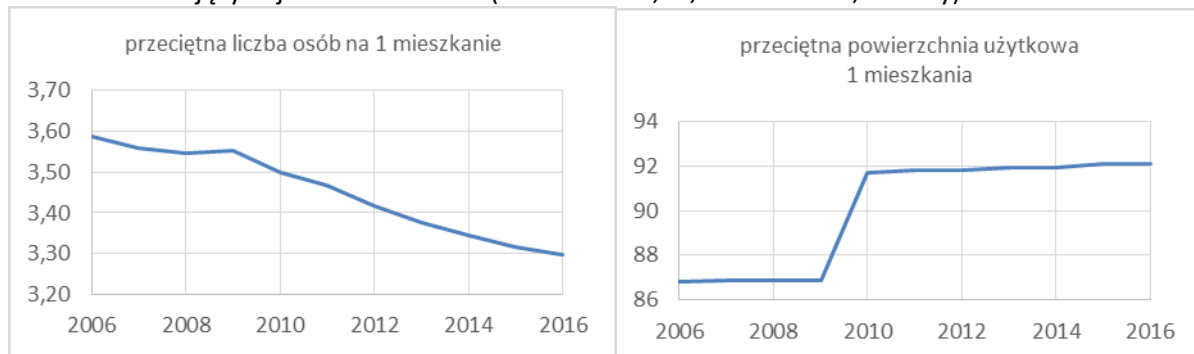
12.2.3. Analiza społeczna

Miejscowy rynek pracy jest niewystarczający w stosunku do potrzeb mieszkańców gminy Osiećnicy. Analiza macierzy dojazdów do pracy¹¹ wskazuje, że 471 mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza granicę gminy Osiećnicy. Stanowi to 6% mieszkańców gminy ale jednocześnie blisko 10% (9,6%) mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym. Główny kierunek dojazdów stanowi miasto Włocławek (blisko 40% dojeżdżających) oraz miasto Radziejów (20%).

Wg danych GUS liczba mieszkań w gminie wynosi 2359 i zdecydowana większość z nich zlokalizowana jest w samodzielnych budynkach. Tereny mieszkaniowe koncentrują się w miejscowości gminnej Osiećnicy. Spośród zlokalizowanych na terenie gminy 2030 budynków mieszkalnych¹² w obrębie Osiećnicy znajduje się 939 (ponad 46%). Dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Budynki mieszkalne wielorodzinne zlokalizowane są w rejonie ulic Traugutta, Mickiewicza, Orzeszkowej, wzdłuż ul. Kard. St. Wyszyńskiego oraz przy ul. Kościuszki. Poza miejscowością gminną zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i w zabudowie zagrodowej) jest rozproszona, zlokalizowana wzdłuż wybranych dróg. Większe skupiska zabudowy występują w Ruskach, Poczerninie, Włodzimierce, Pilichowie, Zielińsku, Bęszewie, Powątkowicach i Kościelnej Wsi.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, poza miejscowością gminną, występuje w Jarantowicach i Łatkowie Kolonii

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 92,1m², a na 1 osobę przypada średnio 27,9m² powierzchni. W ostatnich latach obserwowane są rosnące oczekiwania ludności co do wielkości mieszkań, stosowanych technologii i ich wyposażenia. Zmniejsza się przeciętna liczba osób zamieszkujących jedno mieszkanie (w 2006 r. – 3,59, w 2016 r. - 3,3 osoby).

Rysunek 11 Zmiany przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań oraz przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie w latach 2006-2016

Opracowano na podstawie danych BDL

W dalszej analizie, przy określaniu zapotrzebowania na nową zabudowę przyjęto perspektywę 30 lat od roku sporządzenia analiz (2017), czyli do roku 2047 i przyjęto:

- jako dane bazowe – dane za rok 2013, zgodnie z danymi na podstawie których GUS sporządził prognozę ludności ,

¹¹ Dojazdy do pracy w Polsce – wyniki NSP 2011, GUS

¹² Wg danych pochodzących z EGİB udostępnionych przez Starostę Radziejowskiego w marcu 2017 r.

- prognozowaną liczbę osób na 1 mieszkanie w roku 2047 – 2,54¹³,
- szacunkowy wzrost powierzchni 1 mieszkania z 92,1 m² w 2013r. do 95 m² w 2047 (w oparciu o trend wzrostu powierzchni mieszkań obserwowany w gminie w latach 2010-2016).

12.3. Prognoza demograficzna

Prognoza liczby ludności na lata 2014-2050, sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny, obliczona została w oparciu o stan ludności w dniu 31.12.2013 r. Prognozę liczby ludności dla gminy Osiećnicy obliczono na podstawie prognozy dla powiatu radziejowskiego.

W dniu 31.12.2013 r. gmina Osiećnicy liczyła 7 890 osób, a powiat radziejowski 41 646 osób. Ludność gminy Osiećnicy stanowiła zatem 18,9% liczby ludności powiatu. Zgodnie z prognozami GUS w 2047 roku powiat radziejowski ma zamieszkiwać 32 191 osób, prognozowana liczba ludności w gminie Osiećnicy wyniesie zatem 6 084 osoby. W poniższej tabeli zawarto dane dla dwóch wariantów – „A” wynikającego z powyższych wyliczeń oraz „B”, w którym założono, że proces zmniejszania się liczby ludności nie będzie tak gwałtowny i przyjęto niepewność procesów rozwojowych (zgodnie z art. 10 ust. 7 upzp) na poziomie 30%.

Tabela 12 Prognoza liczby ludności na lata 2014-2047

Wariant	Liczba ludności w dniu 31.12.2013 r.	Liczba ludności w 2047 r.	Zmiana liczby ludności
A	7890	6084	- 1806
B	7890	6686	- 1204

Opracowano na podstawie danych BDL

12.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Ustawodawca w art. 10 upzp określił poszczególne etapy sporządzania bilansu, ale nie określił metody jego sporządzenia. W szczególności nie określił wskaźników jakimi należy się posłużyć między innymi przy obliczaniu chłonności terenów czy też szacowaniu powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje. Na potrzeby niniejszego studium sporządzono bilans terenów, który ma charakter autorski, a zastosowane w nim wskaźniki wynikają z dostępnych danych, wiedzy i doświadczenia sporządzających.

12.4.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Zabudowa mieszkaniowa

Prognoza demograficzna wskazuje na zmniejszenie liczby mieszkańców o 1806 osób w wariantcie A i o 1210 osób w wariantcie B. Prognozowane w obydwu wariantach zmniejszenie liczby mieszkańców oznacza brak potrzeby rezerwowania terenów pod nową zabudowę mieszkaniową. Należy jednak wziąć pod uwagę naturalne procesy polegające na dążeniu ludności do lepszych warunków życia, co wiąże się między innymi z poprawą standardu zamieszkania, w tym wielkością mieszkania oraz rozgęszczaniu mieszkań – będące skutkiem sytuacji rodzinnych.

Niezwykle trudno jest określić jakiej części obecnych mieszkańców gminy dotyczyć będą te procesy, w związku z tym w uproszczeniu przyjęto jako punkt wyjścia do dalszych obliczeń, że każde mieszkanie w gminie w 2047 roku posiadać będzie przeciętną wielkość 95 m² oraz będzie ono zamieszkiwane średnio przez nie więcej niż 2,54 osoby.

¹³ Przyjęto średnią wartość na obszarach wiejskich w 2015 r. podaną przez Eurostat

Tabela 13 Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Rok	Liczba ludności w gminie	Liczba osób /1 mieszkanie	Średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]
2013	7 890	3,38	91,9	2334	214 524
2047 wariant A	6 084	2,54	95,0	2395	227 551
saldo	-1 806			61	13 027
2047 wariant B	6 680	2,54	95,0	2630	249 843
saldo	-1 210			296	35 319

Opracowano na podstawie danych BDL

Przeprowadzone obliczenia wskazują, że w gminie może istnieć zapotrzebowanie na 61 (w wariantcie A) do 296 mieszkań (w wariantcie B), co oznacza zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań odpowiednio od 13 027 m² do 35 319 m².

Przyjmując, że każde mieszkanie to jeden budynek mieszkalny oraz średnią powierzchnię działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej w gminie Osiecinie wynoszącą 1100 m²¹⁴, na realizację ww. liczby mieszkań należy przewidzieć od 6,7 ha (w wariantcie A) do 32,8 ha (w wariantcie B) terenów netto.

Przyjmując szacunkowo udział terenów innych niż mieszkaniowe (m.in. komunikacji, usług, przestrzenie publiczne) na poziomie 15% należy na ww. liczbę mieszkań przewidzieć odpowiednio od 8 ha (w wariantcie A) do 38,5 ha (w wariantcie B) terenów brutto.

Zabudowa usługowa

Zgodnie z wyliczeniami przeprowadzonymi powyżej, przy założeniu, że planowana nowa zabudowa usługowa stanowić będzie 10% terenów mieszkaniowych, na zabudowę usługową należy przewidzieć od 0,7 ha do 3,3 ha. Przyjmując intensywność zabudowy 0,3 oznacza to od 2100 m² do 9900 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Zabudowa produkcyjna

Oszacowanie zapotrzebowania na tego typu tereny jest niezwykle trudne, wpływ na to mają przede wszystkim decyzje podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

W obszarze gminy znajdują się tereny po dawnej Spółdzielni Kółek Rolniczych, na których mogą rozwijać się działalności gospodarcze. Tereny te w pierwszej kolejności powinny zostać przeznaczone na ten cel.

Nie występuje zatem potrzeba wyznaczania nowych terenów pod funkcję produkcyjną.

W szacowaniu powierzchni nowych terenów do zainwestowania pominięto zabudowę typowo rolniczą uznając, że nowe obiekty o funkcji związanej z produkcją rolną (nowa zabudowa zagrodowa) rozwijać się będą w zależności od potrzeb, niemożliwych do oszacowania, w terenach użytkowanych już rolniczo.

¹⁴ obliczona na podstawie danych pochodzących z EGİB - jako średnia powierzchnia działek nie większych niż 3000 m², zabudowanych budynkiem mieszkalnym

12.4.2. Oszacowanie chłonności położonych na terenie gminy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

W granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

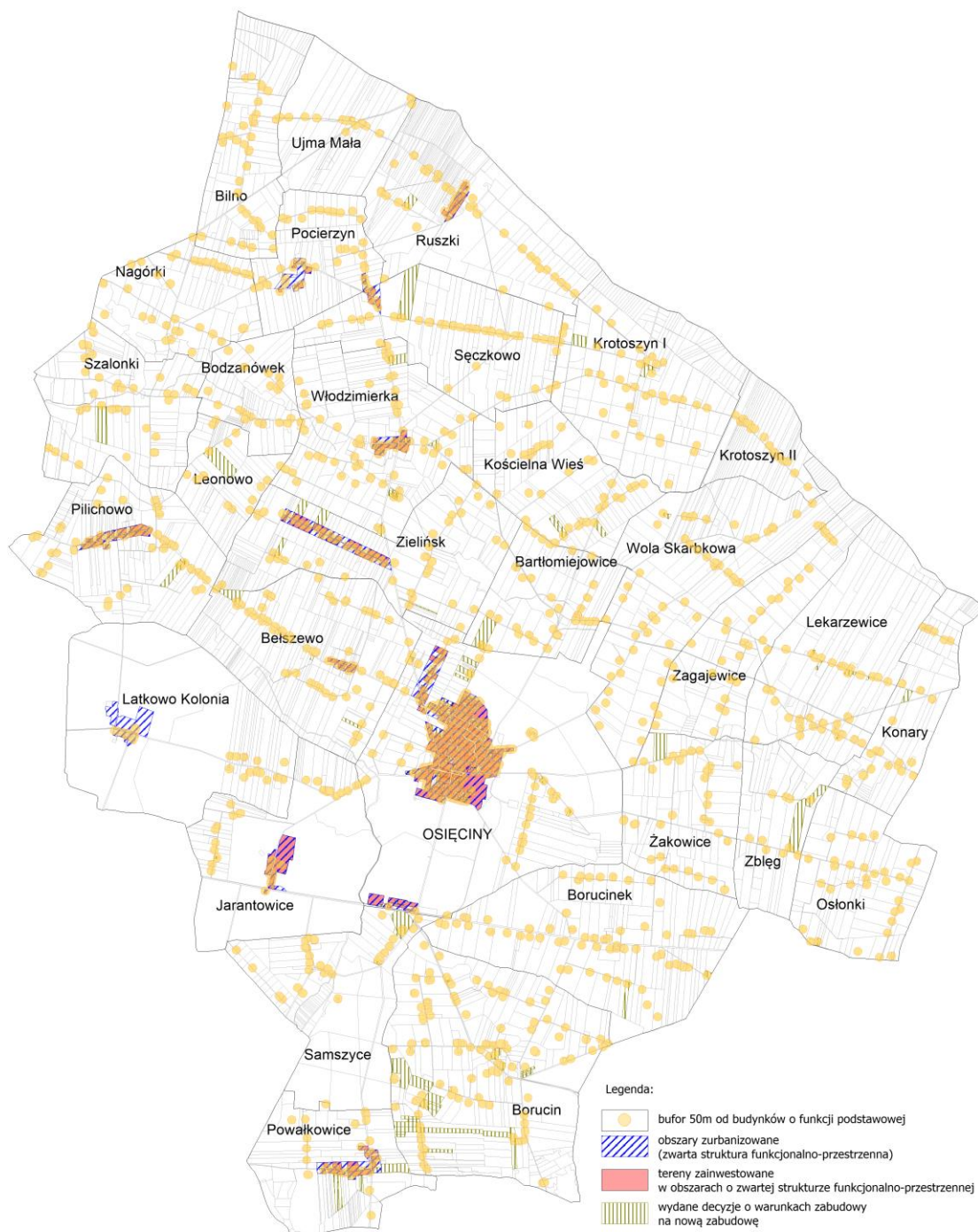
Pojęcie „zwarta struktura funkcjonalno-przestrzenna” nie posiada legalnej definicji, co pozwala na autorskie podejście do jej określenia. Wskazując obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjęto¹⁵, że składają się one z:

- a) terenów o skupionej zabudowie – *rozumianych jako teren wyznaczony poprzez obrys poprowadzony w odległości 50 m od skrajnych krawędzi budynków w którym zawiera się co najmniej 10 budynków niebędących budynkami o funkcji pomocniczej (w szczególności garażowymi, gospodarczymi) a odległość między nimi nie przekracza 100m*
oraz zawartych w nich lub przylegających:
- b) terenów objętych prawomocnymi decyzjami o warunkach zabudowy
- c) innych terenów zabudowanych, przy czym ich powierzchnia nie przekracza 10% powierzchni skupionej zabudowy

Wynik analiz przedstawiono na rysunku nr 12.

---

¹⁵ posilkowano się projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego (projekt z dnia 20 września 2017 r.) Nr UD300 w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów w rcl.gov.pl

Rysunek 12 Wyznaczenie obszarów o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i ich zainwestowanie
Opracowanie własne

Powierzchnia obszarów o skupionej zabudowie (powierzchnia wyznaczonych buforów) – 297 ha.

Powierzchnia terenów zurbanizowanych, wyznaczonych zgodnie z wyżej opisaną zasadą – 264 ha, a po odjęciu powierzchni dróg publicznych wchodzących w ich skład – 246 ha, w tym 172 ha gruntów zainwestowanych.

W wyznaczonych obszarach zurbanizowanych pozostaje więc obszar o łącznej powierzchni ok. 74 ha możliwy do zainwestowania pod zabudowę mieszkaniową i usługową. Przewyższa to obliczone wyżej potrzeby gminy w zakresie nowych terenów do zainwestowania (brutto). Przyjmując jak

wyżej średnią powierzchnię działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej 1100 m², na terenach tych można wyznaczyć ok. 670 takich działek.

Wszystkie wyznaczone obszary zurbanizowane są w sposób właściwy wyposażone w infrastrukturę – posiadają dostęp do dróg, możliwość podłączenia do występującej w ich obszarach gminnej sieci wodociągowej. Część z nich jest wyposażona w gminny system kanalizacji sanitarnej, w części funkcjonują już indywidualne systemy odprowadzania ścieków lub też istnieje możliwość rozwiązania w postaci bezodpływowych zbiorników.

W obszarach tych nie występuje zatem potrzeba budowy infrastruktury technicznej oraz dróg przez Gminę Osiecinę.

12.4.3. Oszacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Gmina posiada pięć obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych zgodnie z nieobowiązującą już ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym uchwalone w latach 1996-2002. Plany te w większości zostały zrealizowane.

Łącznie w obowiązujących planach miejscowych niezagospodarowanych pozostało 5 działek, które zgodnie z ustaleniami tych planów można zabudować zabudową mieszkaniową jednorodziną:

- Osiecinę – 3 działki
- Bełszewo – 1 działka
- Kościelna Wieś – 1 działka

Zawierają się one w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, pominięto więc tu szacowanie ich chłonności.

W obowiązujących na terenie gminy planach miejscowych nie występują wolne tereny pod funkcje inne niż zabudowa mieszkaniowa.

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę o którym mowa w pkt 1, oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

- a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
- b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Tabela 14 Bilans zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie oraz terenów możliwych do zainwestowania w obszarach zurbanizowanych

	Liczba potrzebnych mieszkań	Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Zapotrzebowanie na powierzchnię terenu [ha]
Wariant A			
Zabudowa mieszkaniowa	61	13027	6,7

Zabudowa usługowa			0,7
Razem wariant A			7,4
Wariant B			
Zabudowa mieszkaniowa	296	35319	32,8
Zabudowa usługowa			3,3
Razem wariant B			36,1
Tereny możliwe do zabudowy w wyznaczonych obszarach zawartej zabudowy (ha)			74
Bilans= tereny możliwe do zainwestowania w obszarach zurbanizowanych - potrzeby gminy -			
Wariant A			66,6
Wariant B			37,9

Opracowano na podstawie danych BDL

W wyznaczonych obszarach zurbanizowanych występuje więc nadwyżka terenów możliwych do zainwestowania w stosunku do potrzeb gminy. Liczba mieszkań możliwych do uzyskania na powierzchni 74 ha wynosi ok. 670, przy potrzebach gminy od 61 (wariant A) do 296 (wariant B). Nie występuje zatem potrzeba wyznaczania innych, niż tereny zurbanizowane terenów pod nową zabudowę mieszkaniową i usługową.

12.4.4. Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

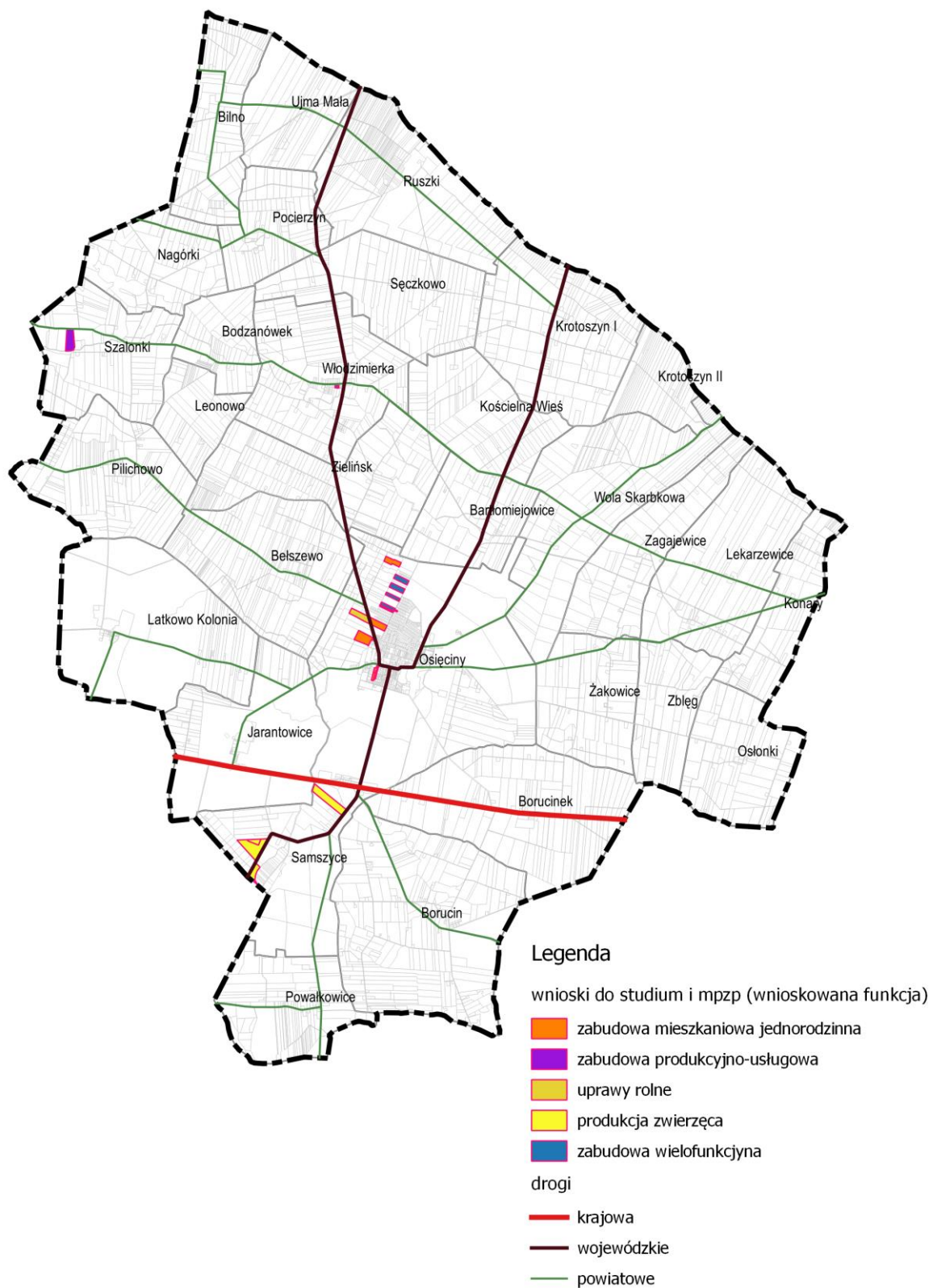
Z uwagi na fakt, że:

- wyznaczone obszary zurbanizowane są właściwie skomunikowane i wyposażone w infrastrukturę techniczną
  - rozmieszczenie infrastruktury społecznej wynikającej z zadań własnych gminy jest na terenie gminy Osiećnicy już ukształtowane i nie przewiduje się nowych obiektów
- nie wystąpi konieczność ponoszenia nakładów finansowych przez gminę na ich budowę.

Odstąpiono zatem od szczegółowej analizy możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

12.5. Wnioski zgłaszane przez mieszkańców

Na poniższym rysunku przedstawiono wnioski składane do Urzędu Gminy Osiećnicy dotyczące ustalenia nowej funkcji terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub planach miejscowych. Ich analiza wyraźnie wskazuje na koncentrację zainteresowania nową zabudową mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową w obrębie Osiećnicy oraz zabudową w zakresie produkcji zwierzęcej w obrębie Samszyce.

Rysunek 13 Wnioski zgłaszane do zmiany studium lub opracowania planu miejscowego
 Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy w Osiecinach

12.6. Tereny wskazane w obowiązującym SUIKZP gminy Osiećiny do rozwoju zabudowy

Wyniki przeprowadzonych analiz zestawione zostały wraz z obszarami wskazanymi w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiećiny do rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowych i produkcyjno-usługowych.

Rysunek 14 Obszary o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na tle dotychczasowych kierunków przeznaczenia terenów w obowiązującym SUIKZP gminy Osiećiny

Opracowanie własne

Zgodnie z pismem Ministra Infrastruktury i Budownictwa znak DPP.621.1.2016.RR z dnia 29.04.2016 r. kierowanym do Wojewody Dolnośląskiego i przekazanym do wiadomości wszystkim wojewodom w kraju:

„ustawa (upzp) nie zawiera żadnych bezpośrednich odniesień czy przepisów co do konieczności – bezpośrednio po stwierdzeniu przeszacowania terenów pod zabudowę – zmniejszenia w studiach ich zakresu. Wyjątek można odnaleźć w art. 10 ust. 6 upzp, który nakazuje dostosowanie zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej

Interpretacja nowych przepisów wskazująca, że w sytuacji, gdy z bilansu terenów pod zabudowę (wykonanego w ramach prac nad zmianą studium) wynika, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę dla danej funkcji jest mniejsze niż suma powierzchni użytkowej zabudowy na obszarach, o których mowa w art. ust. 5 pkt 2 i 3 upzp, gmina jest zobowiązana odpowiednio zmniejszyć w studium powierzchnię obszarów przewidzianych dla danej funkcji zabudowy, nie jest prawidłowa.

Przepisy te nie dopuszczają jedynie – w przypadku, gdy zapotrzebowanie na zabudowę może być w pełni zaspokojone na obszarach objętych planami miejscowymi oraz obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – przewidywania nowej zabudowy poza tymi obszarami. Pod pojęciem „nowej zabudowy” rozumieć należy zabudowę, która nie była dotąd projektowana w obowiązującym studium.”

Nałożenie ww. informacji pozwoliło na określenie, które z obszarów wyznaczonych w SUIKZP gminy do rozwoju poszczególnych funkcji należy zachować. Należą do nich obszary o funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej w obrębach: Osiećciny, Bełszewo, Borucin, Borucinek, Jarantowice, Kościelna Wieś, Latkowo Kolonia, Lekarzewice, Konary, Pilichowo, Pocieryn, Ruszki, Samszyce, Włodzimierka, Zielińsk i Żakowice oraz obszary o funkcji zabudowy produkcyjno-usługowej w obrębach Borucinek i Osiećciny.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wskazała, że w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej występują rezerwy niezabudowanych terenów przekraczające potrzeby gminy Osiećciny w zakresie określenia nowych terenów pod zabudowę. Posiadają one dostęp do dróg publicznych, wyposażone są w media infrastruktury technicznej, a cała gmina posiada ukształtowaną infrastrukturę usług publicznych.

Wskazane jest, poza określonymi obszarami o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, utrzymanie części przewidzianych w obowiązującym SUIKZP gminy Osiećciny terenów wskazanych do rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej i produkcyjno-usługowej, zgodnie z analizą zawartą w pkt 12.6.

Niezbędne jest wskazanie obszarów, w których może rozwijać się uciążliwa dla mieszkańców działalność w zakresie hodowli zwierząt. Koncentracja takich obiektów występuje w obrębach Borucin, Samszyce i Pierki Kościelskie.

13. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Granice administracyjne obejmują 12 312 ha powierzchni gminy. Do gminnego zasobu nieruchomości (na podstawie art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami¹⁶), należą grunty:

(nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy)

¹⁶ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. 2016, poz. 2147 z późn. zm.)

- stanowiące własność gminy;
- co do których gmina posiada udział;
- będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy;
- zajęte pod drogi;
- oddane w trwałą zarząd;
- oddane w użytkowanie.

Tabela 15 Struktura własnościowa gruntów

LP,	Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów w ha	Powierzchnia gruntów w %
1	2	3	4
1	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1921	15,62
2	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	11	0,09
3	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	21	0,17
4	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	165	1,34
5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	5	0,04
6	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0,00
7	Grunty osób fizycznych	9971	81,05
8	Grunty Spółdzielni	1	0,01
9	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	27	0,22
10	Wspólnoty gruntowe	0	0,00
11	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przeznaczonych w użytkowanie	33	0,27
12	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00
13	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	29	0,24
14	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00
15	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób innych niż wyżej wymienione	118	0,96
	Razem	12302	100

Opracowano na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Radziejowie, stan na 01.01.2017r.

14. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

14.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

W powiecie radziejowskim udział powierzchni obszarów chronionych wynosi 12% i jest jednym z niższych wskaźników w całym województwie. Gmina Osiećciny jest uboga w obiekty przyrodnicze o wysokiej wartości. Brakuje tutaj obszarowych form ochrony przyrody tj. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody czy obszary NATURA 2000.

W gminie wyznaczono dwa pomniki przyrody. Pierwszym są to dwa dęby szypułkowe o obwodach pnia 251 cm i 272 cm (mierzonej na 130 cm wysokości) w miejscowości Sęczkowo 27 (nr rejestracyjny: PL.ZIPOP.1393.PP.0411042.1392). Pomnik przyrody nosi nazwę: „Dęby Pana Jana Błaszaka”. Ustanowiony został na mocy uchwały Nr VII/43/07 Rady Gminy Osiećciny z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dęby rosną na nieruchomości właściciela gruntów około 10 m od drogi gminnej.

Drugi to lipa w miejscowości Lekarzewice. Pomnik przyrody nosi nazwę „Kasieńka”. Ustanowiony został na mocy uchwały Nr XXIV/228/2017 Rady Gminy Osiećciny z dnia 29.11.2017r w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Wśród użytków ekologicznych są następujące obszary ustalone 19 listopada 1998 r. (Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne):

- bagno w miejscowości Osiećciny dz. 361 LP (nr rej. PL.ZIPOP.1393.UE.0411042.1270) – dwa obszary o powierzchniach 0,68 i 0,22 ha;
- bagno w miejscowości Samszyce dz. Nr 370/2 LP i 372/1 LP (nr rej. PL.ZIPOP.1393.UE.0411042.1271) – cztery obszary o łącznej powierzchni 1,9 ha.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem w stosunku do wymienionych obiektów zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;
- zaśmiecania obiektu i terenów wokół niego;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu;
- wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby.

Spośród innych form ochrony, w gminie obowiązuje powszechna w kraju ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów prowadzona na podstawie odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska.¹⁷

Ponadto niektóre gatunki chronione znalazły się w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce). Wymienione w ww. rozporządzeniach gatunki roślin i zwierząt występujące na terenie gminy podlegają ochronie.

Ochronie podlegają również dawne parki dworskie i założenia dworsko-parkowe, które zostały wpisane do rejestru zabytków. Obiekty te znajdują się w 13 miejscowościach na terenie gminy. Zwraca się w nich uwagę nie tylko na cenny starodrzew, ale również na układ kompozycyjny. Największymi i najlepiej zachowanymi spośród tego typu obiektów są założenia dworsko-parkowe w Osiecinach i Jarantowicach. Na ich terenie prowadzona jest działalność gospodarcza. W niektórych z zachowanych parków podworskich namnożyły się gatunki przypadkowe, co spowodowało zatracenie ich pierwotnych układów kompozycyjnych. Jednak w dalszym ciągu są to swoiste enklawy przyrodnicze z dość bogatym składem florystycznym. Wymagają one podjęcia odpowiednich działań pielęgnacyjnych.

14.2. Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków i ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków podlegające ochronie na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) przedstawione zostały w rozdziale 4 Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zasoby zabytkowe gminy, choć skromne ilościowo, związane głównie z omawianą już siecią osadniczą, są dokumentem przemian społeczno-kulturowych, jakie zachodziły na tych terenach w minionych wiekach. Historyczne osady wiejskie zachowały podstawowe elementy dawnego rozplanowania i główne dominanty kompozycyjno-przestrzenne, pojedyncze obiekty zabytkowe architektury sakralnej i świeckiej z różnych okresów, a także zespoły miejscowego budownictwa wiejskiego o znacznych wartościach kulturowych.

Najstarszym z zachowanych obiektów sakralnych jest murowany kościół parafialny w Kościelnej Wsi, wzniesiony w XII wieku.

14.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Najwartościowsze gleby zakwalifikowane do klas I-IIIb podlegają na obszarach pozamiejskich bezwzględnej ochronie przed zmianą sposobu użytkowania. Podstawą tej ochrony jest ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych¹⁸. Zgodnie z przepisami ww. ustawy zmiana przeznaczenia gruntów (poza terenem miejskim) stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi i uzyskiwana jest na etapie sporządzania planu miejscowego.

Według ww. ustawy ochrona tych gruntów polega na:

---

¹⁷ rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz. 1409); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408); rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

¹⁸ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161)

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi;
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- poprawianiu wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności.

W gminie Osiećnicy grunty klas I-IIIb zajmują ponad 46% ogólnej powierzchni gruntów (z czego 99% stanowią użytki rolne). Natomiast lasy stanowią 5,2% powierzchni gminy (637 ha).

15. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych terenów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych.

W rejestrze prowadzonym przez Starostę Powiatu Radziejowskiego na terenie gminy Osiećnicy nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

16. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

16.1. Udokumentowane złoża kopalin

W gminie Osiećnicy brak jest udokumentowanych złóż kopalin.

Surowce naturalne w Polsce zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze traktowane są jako kopaliny, które dzielą się na kopaliny podstawowe i pospolite.

Do kopaliny podstawowych zalicza się np. węgiel brunatny występujący na terenie powiatu radziejowskiego. Na podstawie wstępnych badań i budowy geologicznej określono, że kopalina ta zalega się na głębokości 40-70 metrów. Ewentualna eksploatacja węgla brunatnego jest jednak bardzo mało prawdopodobna ze względu na typowo rolniczą funkcję gminy, występowanie znacznych areałów gleb o wysokich klasach bonitacyjnych oraz prawdopodobne wystąpienie niekorzystnych skutków ekologicznych. W związku z tym złoża węgla brunatnego należy obecnie traktować jako walor bezużyteczny.

W rejonie Szalonek, Bodzanówka i Kościelnej Wsi występują złoża torfu. Bardzo małe ilości mieszczą się też w Samszycach. Zasobność tych złóż szacowana jest na ok. 150 m³. Zajmują one niewielkie powierzchnie, w skutek czego ich eksploatacja jest nieopłacalna.

Zdecydowana jednak większość pozyskiwanych na terenie powiatu bogactw naturalnych tj. złoża piasków i żwirów, należy do kopaliny pospolitych.

16.2. Zasoby wód podziemnych

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi na terenie gminy są:

- wody gruntowe występujące najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrujące opady atmosferyczne,
- wody wgłębne znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia,
- wody głębinowe są wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na terenie gminy występują wszystkie ww. wielkowiekowe piętra wodonośne związane z czwartorzędem. Podstawowym źródłem zasilania wód podziemnych są opady atmosferyczne, z których prawie 20% infiltruje w głąb powodując ciągłą wymianę.

Zasoby wód podziemnych opisane zostały szczegółowo w rozdziale 7.1.3 Warunki hydrologiczne (wody powierzchniowe, wody podziemne).

16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy Osiećnicy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

17. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Osiećnicy brak terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

18. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

18.1. Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu transportowego

Układ komunikacyjny obszaru gminy Osiećnicy stanowi szkielet układu przestrzennego. Służy zarówno mieszkańcom, jak też przejeżdżającym tranzytem przez obszar gminy.

System komunikacyjny gminy Osiećnicy składa się przede wszystkim z sieci dróg kołowych, a teren gminy łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą drogi krajowej, dwóch dróg wojewódzkich oraz sieci dróg powiatowych. Drogi powiatowe stanowią połączenie między miastami będącymi siedzibami powiatów, siedzibami gmin, a także ze względu na dość niski standard dróg gminnych pomiędzy wsiami i oddalonymi obszarami gminy.

Łączna długość dróg na terenie gminy wynosi 312,80 km, w tym 7,12 km stanowi droga krajowa, 21,21 km drogi wojewódzkie, 60,21 km drogi powiatowe a 224,26 km drogi gminne.

18.1.1. Układ drogowy

Droga krajowa

Przez teren gminy Osiećciny przebiega jedna droga kategorii krajowej nr 62 o przebiegu Strzelno-Anusin. Jest to droga klasy głównej - G, o istotnym znaczeniu w sieci komunikacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego i kraju. Jej długość na terenie gminy wynosi 7,12 km.

Drogi wojewódzkie

Przez teren gminy Osiećciny przebiegają dwie drogi kategorii wojewódzkiej: nr 267 o przebiegu Ujma Duża – Osiećciny – Piotrków Kujawski i nr 301 o przebiegu (Droga nr 75) Janowiska – Tadzín – Bądkowo – Krotoszyn – Osiećciny. Są to drogi klasy zbiorczej.

Wszystkie drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnię twardą (asfaltobeton). Administracyjnie wyżej wymienionymi drogami na terenie Gminy Osiećciny zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy Rejon Dróg Wojewódzkich we Włocławku.

Drogi powiatowe

Zgodnie z Uchwałą Nr 26/175/2003 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 09 kwietnia 2003 r. w sprawie nadania drogom publicznym zaliczonym do kategorii dróg powiatowych nowych numerów przez teren gminy Osiećciny przebiega 12 dróg publicznych kategorii powiatowej:

- nr 2801 o przebiegu Bilno-Pocierzyn,
- nr 2802 o przebiegu Bilno-Krotoszyn,
- nr 2803 o przebiegu Krzywosądz-Sęczkowo,
- nr 2805 o przebiegu Dobrze-Lekarzewice ,
- nr 2807 o przebiegu Osiećciny-Wieniec-Włocławek ,
- nr 2810 o przebiegu Buczyna-Bęszewo,
- nr 2813 o przebiegu Osiećciny-Redecz Wielki,
- nr 2814 o przebiegu Samszyce-Izbica Kujawska,
- nr 2815 o przebiegu Osiećciny-Jarantowice,
- nr 2821 o przebiegu Płowce-Latkowo-Jarantowice,
- nr 2825 o przebiegu Witowo-Pawłowice,
- nr 2829 o przebiegu Sadłóg-Świerczyn.

Łączna długość dróg publicznych kategorii powiatowej na terenie gminy Osiećciny wynosi 21,21 km, co stanowi ok. 6,8% wszystkich dróg na terenie gminy.

Administracyjnie drogami powiatowymi na terenie gminy Osiećciny zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Radziejowie.

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Uchwałą Rady Gminy Osiećnicy Nr XXIV/184/2005 z dnia 06.12.2005r. do kategorii dróg gminnych zaliczono 165 dróg na terenie gminy. Uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 57/611/2003 z dnia 15 października 2003 r. nadano nowe numery. Wykaz dróg stanowiących drogi gminne zgodny z załącznikiem do ww. Uchwały zawiera poniższa tabela.

Tabela 16 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Osiećnicy

Lp.	Nr drogi	Długość	km początku	km końca	Przebieg	Klasa drogi	W tym o nawierzchni twardej ulepszonej
		[m]					[m]
1	180201C	3480,0	0+000	3+480	Nagórki - Ujma Mała	L	11
2	180202C	1670,0	0+000	1+670	Bilno - Pocieryn	L	1670
3	180203C	1820,0	0+000	1+820	Bilno - Pocieryn	D	00
4	180204C	3480,0	0+000	3+480	Bodzanowo - Bilno	D	1100
5	180205C	5430,0	0+000	5+430	Nagórki - Krotoszyn	L	4300
6	180206C	4400,0	0+000	4+440	Kościelna Wieś - Krotoszyn	D	4440
7	180207C	4450,0	0+000	4+450	Krotoszyn - Miechowice	D	1650
8	180208C	3490,0	0+000	3+490	Nagórki - Bodzanówek	D	3490
9	180209C	1420,0	0+000	1+420	Bartłomiejowice - Zagajewice	D	1420
10	180210C	3630,0	0+000	3+630	Zagajewice - Lekarzewice	D	3330
11	180211C	760,0	0+000	0+760	Wola Skarbkowa - Zagajewice	D	00
12	180212C	1100,0	0+000	1+100	Konary - Konary	D	1100
13	180213C	4390,0	0+000	4+390	Bilno - Pilichowo	L	3860
14	180214C	3580,0	0+000	3+580	Bodzanówek - Zielińsk	L	3580
15	180215C	2100,0	0+000	2+100	Witoldowo - Bełszewo	L	2100
16	180216C	4290,0	0+000	4+290	Sęczkowo - Wola Skarbkowa	L	2080
17	180217C	890,0	0+000	0+890	Bartłomiejowice – Witoldowo	D	00
18	180218C	1710,0	0+000	1+710	Byczyna – Pilichowo	D	1710
19	180219C	880,0	0+000	0+890	Zielińsk – Bełszewo	D	00
20	180220C	1560,0	0+000	1+560	Bełszewo – Zielińsk	D	1032
21	180221C	2250,0	0+000	2+225	Żakowice - Wola Skarbkowa	D	1668
22	180222C	3070,0	0+000	3-070	Zagajewice – Konary	L	3070
23	180223C	2790,0	0+000	2=790	Pilichowo - Latkowo	L	2790
24	180224C	590,0	0+000	0+590	Pilichowo - Pilichowo	D	590
25	180225C	650,0	0+000	0+650	Piotunowo – Latkowo	L	650
26	180226C	1590,0	0+000	1+590	Bełszewo – Jarantowice	L	1590
27	180227C	1300,0	0+000	1+300	Osiećnicy – Karolin	D	1300
28	180228C	5550,0	0+000	5+550	Osiećnicy – Borucin	L	5100
29	180229C	2590,0	0+000	2+590	Żakowice – Borucinek	L	1700
30	180230C	2450,0	0+000	2+450	Lekarzewice – Osłonki	D	1700
31	180231C	3920,0	0+000	3+920	Żakowice – Osłonki	L	3920

32	180232C	1630,0	0+000	1+630	Miechowice - Ostłonki	L	1110
33	18023C	1970,0	0+000	1+970	Jarantowice – Jarantowice	L	1970
34	180234C	960,0	0+000	0+960	Jarantowice – Samszyce	D	960
35	180235C	1020,0	0+000	1+020	Borucinek – Borucinek	D	500
36	180236C	780,0	0+000	0+780	Borucinek - Redecz Krukowy	L	780
37	180237C	1790,0	0+000	1+790	Borucinek - Redecz Krukowy	D	970
38	180238C	1240,0	0+000	1+240	Borucin – Borucin	D	1240
39	180239C	1280,0	0+000	1+280	Borucin – Borucin	L	1280
40	180240C	230,0	0+000	0+230	Powałkowice – Torzewo	D	230
41	180241C	1010,0	0+000	1+010	Adolfin – Bilno	D	00
42	180242C	600,0	0+000	0+600	Adolfin - Bilno	D	00
43	180243C	590,0	0+000	0+590	Bilno – Bilno	D	00
44	180244C	440,0	0+000	0+440	Bodzanowo – Błno	D	00
45	180247C	790,0	0+000	0+790	Ruszki – Ruszki	D	00
46	180248C	890,0	0+000	0+890	Ruszki – Ruszki	L	890
47	180249C	2460,0	0+000	2+460	Ruszki – Pocieryn	L	530
48	180250C	1110,0	0+000	1+110	Ujma Mała – Ruszki	D	00
49	180251C	780,0	0+000	0+780	Ruszki – Sęczkowo	D	00
50	180252C	1250,0	0+000	1+250	Ruszki – Krotoszyn	D	00
51	180253C	1680,0	0+000	1+680	Ruszki – Sęczkowo	D	00
52	180254C	590,0	0+000	0+590	Pocieryn – Pocieryn	D	590
53	180255C	1110,0	0+000	1+110	Bilno – Pocieryn	D	00
54	180256C	380,0	0+000	0+380	Nagórki – Nagórki	D	00
55	180257C	710,0	0+000	0+710	Bodzanowo – Nagórki	D	710
56	180258C	1100,0	0+000	1+100	Nagórki – Pocieryn	D	00
57	180259C	1830,0	0+000	1+830	Pocieryn – Szalonki	D	917
58	180260C	1800,0	0+000	1+800	Szalonki – Pilichowo	D	00
59	180261C	910,0	0+000	0+910	Pilichowo - Szalonki	D	910
60	180262C	1080,0	0+000	1+080	Włodzimierka – Bodzanówek	D	00
61	180263C	700,0	0+000	0+700	Sęczkowo – Sęczkowo	D	00
62	180264C	300,0	0+000	0+300	Włodzimierka – Włodzimierka	D	00
63	180265C	970,0	0+000	0+970	Włodzimierka - Kościelna Wieś	D	00
64	180266C	1930,0	0+000	1+930	Kościelna Wieś – Sęczkowo	D	00
65	180267C	4070,0	0+000	4+070	Ruszki – Sęczkowo	D	00
66	180268C	3690,0	0+000	3+690	Krotoszyn – Krotoszyn	D	1450
67	180269C	1390,0	0+000	1+390	Krotoszyn – Krotoszyn	D	103
68	180270C	1690,0	0+000	1+690	Krotoszyn - Krotoszyn	D	00
69	180271C	4950,0	0+000	4+950	Krotoszyn – Witoldowo	D	1240
70	180272C	1630,0	0+000	1+630	Pułkownikowo – Witoldowo	D	230
71	180273C	1390,0	0+000	1+390	Pułkownikowo – Krotoszyn	D	00
72	18024C	1510,0	0+000	1+510	Witoldowo – Witoldowo	D	770
73	180275C	920,0	0+000	0+920	Krotoszyn - Wola Skarbkowa	D	00
74	180276C	870,0	0+000	0+870	Wola Skarbkowa – Wola Skarbkowa	D	470

75	180277C	2190,0	0+000	2+190	Bartłomiejowice - Wola Skarbkowa	L	830
76	180278C	750,0	0+000	0+750	Wola Skarbkowa – Bartłomiejowice	D	400
77	180279C	680,0	0+000	0+690	Konary – Konary	D	00
78	180280C	460,0	0+000	0+460	Wola Skarbkowa – Wola Skarbkowa	D	460
79	180281C	1270,0	0+000	1+270	Zagajewice – Zagajewice	D	450
80	180282C	1890,0	0+000	1+890	Wola Skarbkowa – Lekarzewice	D	580
81	180283C	2290,0	0+000	2+290	Pułkownikowo – Bartłomiejowice	L	2290
82	180284C	490,0	0+000	0+490	Bartłomiejowice – Bartłomiejowice	D	00
83	180285C	1240,0	0+000	1+240	Osięciny – Pułkownikowo	D	1240
84	180286C	1940,0	0+000	1+940	Pułkownikowo – Bartłomiejowice	D	270
85	180287C	1040,0	0+000	1+040	Krotoszyn – Krotoszyn	D	00
86	180288C	2430,0	0+000	2+430	Włodzimierka – Pułkownikowo	D	1550
87	180289C	300,0	0+000	0+300	Kościelna Wieś - Kościelna Wieś	D	00
88	180290C	1520,0	0+000	1+520	Włodzimierka – Zielińsk	D	250
89	180291C	1810,0	0+000	1+810	Pilichowo – Bodzanówek	D	1020
90	180292C	760,0	0+000	0+760	Bodzanówek-Leonowo	D	00
91	180293C	970,0	0+000	0+970	Szalonki – Pilichowo	D	00
92	180294C	1740,0	0+000	1+740	Bodzanówek – Leonowo	D	1000
93	180295C	900,0	0+000	0+900	Pilichowo – Pilichowo	D	900
94	180296C	680,0	0+000	0+680	Pilichowo – Pilichowo	D	00
95	180297C	760,0	0+000	0+760	Pilichowo – Pilichowo	D	00
96	180298C	1180,0	0+000	1+180	Pilichowo – Pilichowo	D	00
97	180299C	1960,0	0+000	1+960	Bełszewo – Bełszewo	D	450
98	180300C	2750,0	0+000	2+750	Zielińsk – Bełszewo	D	1250
99	180301C	2010,0	0+000	2+010	Zielińsk – Zielińsk	D	1210
100	180302C	1480,0	0+000	1+480	Osięciny – Jarantowice	D	388
101	180303C	500,0	0+000	0+500	Osięciny – Osięciny	D	00
102	180304C	1730,0	0+000	1+730	Wola Skarbkowa – Żakowice	D	1050
103	180305C	970,0	0+000	0+970	Wola Skarbkowa – Żakowice	D	00
104	180306C	1670,0	0+000	1+670	Karolin – Borucinek	D	1650
105	180307C	920,0	0+000	0+920	Żakowice – Żakowice	D	920
106	180308C	770,0	0+000	0+770	Ostłonki – Ostłonki	D	00
107	180309C	1850,0	0+000	1+850	Ostłonki – Redecz	D	00
108	180310C	1840,0	0+000	1+840	Ostłonki – Ostłonki	D	00
109	180311C	510,0	0+000	0+510	Borucinek – Borucinek	D	510
110	180312C	1040,0	0+000	1+040	Borucin - Redecz Krukowy	D	685
111	180313C	1320,0	0+000	1+320	Borucin - Redecz Krukowy	D	500
112	180314C	3490,0	0+000	3+490	Samszyce – Borucin	L	1720
113	180315C	1360,0	0+000	1+360	Borucin – Borucin	D	550

114	180316C	1820,0	0+000	1+820	Borucin – Borucin	D	1820
115	180317C	710,0	0+000	0+710	Borucin – Borucin	D	00
116	180318C	890,0	0+000	0+890	Borucin – Borucin	D	00
117	180319C	730,0	0+000	0+730	Powałkowice – Borucin	L	730
118	180320C	460,0	0+000	0+460	Powałkowice – Borucin	D	00
119	180321C	2030,0	0+000	2+030	Jarantowice – Samszyce	D	500
120	180322C	820,0	0+000	0+820	Samszyce – Witowo	D	00
121	180323C	1070,0	0+000	1+070	Powałkowice – Powałkowice	D	00
122	180324C	620,0	0+000	0+620	Powałkowice – Powałkowice	D	00
123	180325C	380,0	0+000	0+380	Bilno – Bilno	D	00
124	180326C	220,0	0+000	0+220	Bilno – Bilno	D	00
125	180327C	440,0	0+000	0+440	Bełszewo – Bełszewo	D	440
126	180328C	800,0	0+000	0+800	Bartłomiejowice – Wola Skarbkowa	D	00
127	180329C	520,0	0+000	0+520	Krotoszyn – Krotoszyn	D	00
128	180330C	820,0	0+000	0+820	Lekarzewice – Lekarzewice	D	00
129	180331C	640,0	0+000	0+640	Bartłomiejowice – Osiećciny	D	640
130	180332C	1040,0	0+000	1+040	Osiećciny – Latkowo	D	00
131	180333C	400,0	0+000	0+400	Latkowo – Latkowo	D	00
132	180334C	2160,0	0+000	2+160	Lekarzewice – Konary	D	500
133	180335C	990,0	0+000	0+990	Lekarzewice - Zbłęg	D	00
134	180336C	490,0	0+000	0+490	Zbłęg – Zbłęg	D	00
135	180337C	730,0	0+000	0+730	Zbłęg – Zbłęg	D	00
136	180338C	760,0	0+000	0+760	Zbłęg – Osłonki	D	00
137	180339C	680,0	0+000	0+680	Zbłęg – Osłonki	D	00
138	180340C	400,0	0+000	0+400	Plac Boh. Powst. Warszawy	D	400
139	180341C	100,0	0+000	0+100	Ulica Bema	D	100
140	180342C	640,0	0+000	0+640	Ulica J Armii WP	D	640
141	180343C	130,0	0+000	0+130	Ulica Kasprowicza	D	130
142	180344C	710,0	0+000	0+710	Ulica Konopnickiej	D	710
143	180345C	50,0	0+000	0+050	Ulica Krótka	D	500
144	180346C	630,0	0+000	0+630	Ulica Kruszwicka	D	630
145	180347C	150,0	0+000	0+150	Ulica Ks. Matuszewskiego	D	150
146	180348C	620,0	0+000	0+620	Ulica Kujawska	D	620
147	180349C	450,0	0+000	0+54-	Ulica Kurzawy	D	450
148	180350C	840,0	0+000	0+840	Ulica Leśna	D	840
149	180351C	230,0	0+000	0+230	Ulica Łokietka	D	230
150	180352C	180,0	0+000	0+180	Ulica Mickiewicza	D	180
151	180353C	260,0	0+000	0+260	Ulica Narutowicza	D	260
152	180354C	200,0	0+000	0+200	Ulica Orzeszkowej	D	200
153	180355C	100,0	0+000	0+100	Ulica Piastowska	D	100
154	180356C	400,0	0+000	0+400	Ulica Płowiecka	D	400
155	180357C	350,0	0+000	0+350	Ulica Sienkiewicza	D	350
156	180358C	280,0	0+000	0+280	Ulica Sikorskiego	D	280
157	180359C	620,0	0+000	0+620	Ulica Skarbka	D	620
158	180360C	850,0	0+000	0+850	Ulica Sportowa	D	600
159	180361C	230,0	0+000	0+230	Ulica Sucharskiego	D	230
160	180362C	700,0	0+000	0+700	Ulica Traugutta	L	700
161	180263C	660,0	0+000	0+660	Ulica Żeromskiego	D	660

162	180364C	234,0	0+000	0+234	Ulica Malinowa	D	00
163	180365C	217,0	0+000	0+217	Ulica Jarmarczna	D	00
164	180366C	243,0	0+000	0+243	Ulica Olchowa	D	00
165	4631042C	440,0	0+000	0+440	Bodzanowo-Bilno	L	40
		22 4264,0					L=5025,2 D=6485,4 Σ=11 510,6

*klasa drogi: L – lokalna, D – dojazdowa

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiecinach

26 dróg gminnych to drogi klasy lokalnej, a 139 klasy dojazdowej. Długość dróg gminnych wynosi 224,26 km, co stanowi 71,7% wszystkich dróg na terenie gminy. Drogi o nawierzchni twardej bitumicznej stanowią 51,3%. Pozostałe drogi gminne to drogi o nawierzchni tłuczniowej, żuźlowej lub gruntowej, na których występują koleiny i dziury, co sprawia, że część z nich w okresie jesienno-zimowym staje się nieprzejezdna. Rodzaj nawierzchni na poszczególnych drogach gminnych przedstawia tabela.

Niezależnie od dróg uznanych jako drogi gminne, występują drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, drogi wewnętrzne oraz dojazdy. Powstawały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury. Zaliczenie tych dróg do kategorii dróg gminnych powinno nastąpić w drodze uchwały Rady Gminy po zasięgnięciu opinii właściwej Rady Powiatu. Drogi te są przeważnie drogami gruntowymi.

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone tylko i wyłącznie dla ruchu rowerowego (drogi rowerowe). Istnieje potrzeba budowy dróg rowerowych, przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i w terenach atrakcyjnych turystycznie.

18.1.2. Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy Osiecin nie występują trasy linii kolei normalnotorowej.

18.1.3. Komunikacja autobusowa

Gmina Osiecin obsługiwana jest komunikacją autobusową realizowaną głównie przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. z siedzibą we Włocławku. Spółka zapewnia powiązania w zakresie podmiejskim i dalekobieżnym. W centrum Osiecin, na dz. nr ewid. 164/1 zlokalizowany jest dworzec PKS, obiekt parterowy, wybudowany w 1972 r., w dobrym stanie technicznym.

Należy z dużym prawdopodobieństwem założyć, że podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej na terenie gminy Osiecin pozostanie nadal autobus.

18.1.4. Parkowanie pojazdów

Zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów występują w centrum wsi Osiecin oraz w sąsiedztwie głównych obiektów usługowych - Urzędu Gminy, szkół a także większych sklepów.

Mieszkańcy gminy posiadają garaże samochodowe (najczęściej pojedyncze) zlokalizowane na działkach prywatnych zarówno w zabudowie jedno- jak i wielorodzinnej.

18.1.5. Zaplecze techniczne motoryzacji

Na terenie gminy Osiecin funkcjonują trzy stacje paliw: Samszyce działka nr 1/8 (w rejonie skrzyżowania drogi krajowej z drogą wojewódzką), Osiecin działka nr 360/9,360/8 (stacja Paliw Zakładu Transportu Handlu i Usług sp. z o.o. przy ul. Leśnej), Osiecin działka nr 148/14 (Stacja Paliw Spółdzielni Jutrzenka przy ul. Wojska Polskiego).

Na terenie miejscowości Osięciny znajduje się Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów. Jest to obiekt usytuowany na działce nr 606/7. Zlokalizowana jest również stacja obsługi pojazdów MAR-AUTO przy ul. Kruszwickiej 30.

18.2. Uwarunkowania wynikające z istniejącej infrastruktury technicznej

18.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Osięciny zaopatrywana jest w wodę do picia z 3 gminnych ujęć wody posiadających udokumentowane zasoby.

Ujęcie wody Kościelnej Wsi o zasobach eksploatacyjnych 164 m³/h, pobór wody 1000 m³/dobę. Usytuowane jest na działkach o nr ewidencyjnych 175/32 i 175/28. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje sołectwa: Kościelna Wieś, Witoldowo, Pilichowo, Bęszewo Wieś, Bęszewo Kolonia, Bilno, Ujma Mała, Nagórki, Ruszki, Zielińsk, Poczeryn, Bodzanówek, Szalonki, Bartłomiejowice, Krotoszyn, Zagajewice, Ostonki, Zblęg, Wola Skarbkowa, Żakowice, Lekarzewice, Leonowo i Sęczkowo.

Ujęcie wody Osięciny o zasobach eksploatacyjnych 76 m³/h, pobór wody 1500 m³/dobę. Usytuowane jest na działkach o nr ewidencyjnych 612/2 i 612/4. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje sołectwa: Osięciny, Karolin, Osięciny Wieś.

Ujęcie wody w Latkowie o wydajności 53 m³/h, pobór wody 300 m³/dobę. Usytuowane jest na działkach o nr ewidencyjnych 71/6. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje sołectwa: Jarantowice, Borucin, Borucinek i Samszyce.

Dla ujęcia wody w Kościelnej Wsi sporządzony został „dodatek nr 3 do dokumentacji hydrogeologicznej (1975 i 1980 r.) zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie ujęcia gminnego w miejscowości Kościelna Wieś (obręb ewidencyjny Włodzimierka) ustalający obszar zasobowy ujęcia”, zatwierdzony decyzją Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24.01.2017 r., znak: ŚG-V-7431.91.2016. Wyznaczony obszar zasobowy posiada powierzchnię ok. 3,4 m². Jego zasięg ułatwi Gminie Osięciny właściwe opiniowanie lokalizacji otworów studziennych projektowanych w sąsiedztwie ujęcia.

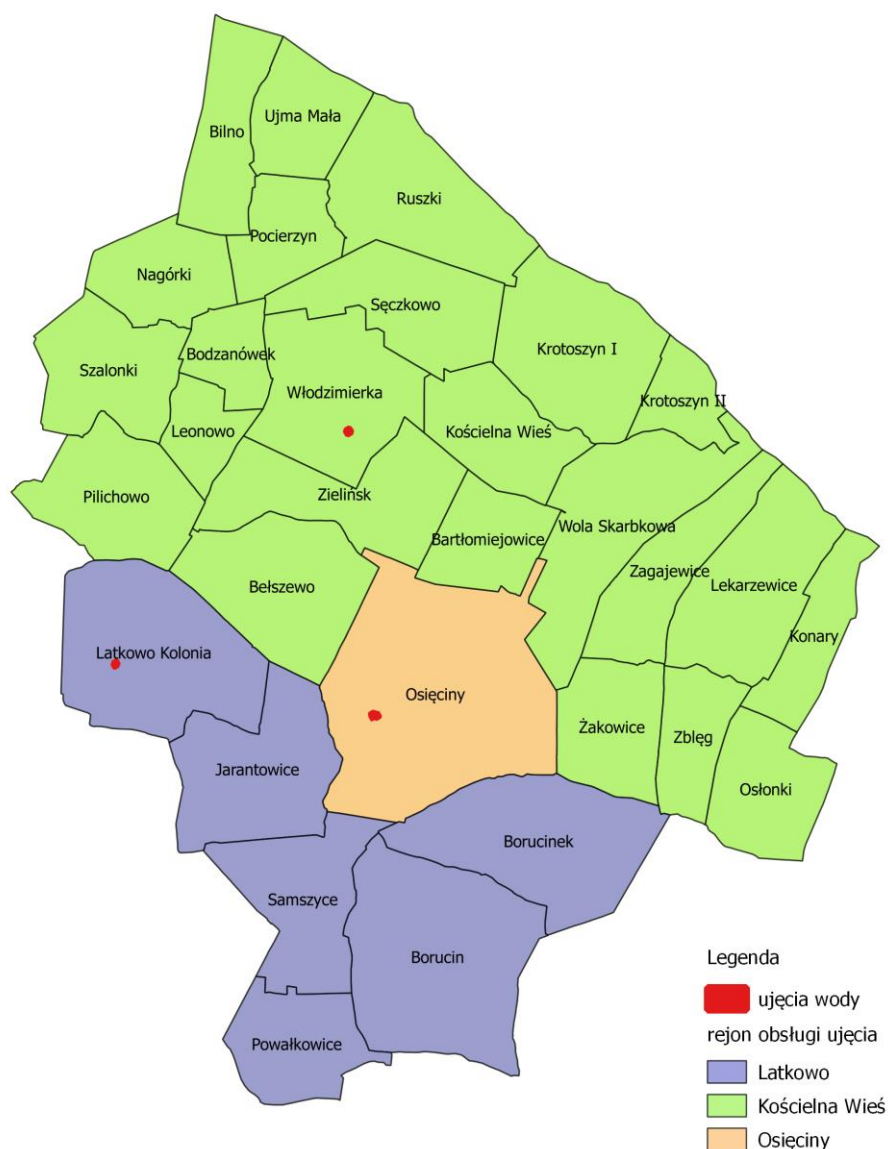
Dla przedmiotowych ujęć nie zostały ustanowione w drodze aktu prawa miejscowego oraz decyzji strefy ochronne obejmujące tereny ochrony pośredniej. Do rezygnacji z wyznaczenia terenu ochrony pośredniej przedmiotowych ujęć oraz do ograniczenia strefy ochronnej tylko do terenu ochrony bezpośredniej upoważniły warunki geologiczne i hydrogeologiczne.

Na terenie stref ochrony bezpośredniej obowiązują następujące warunki jej utrzymania:

- teren ochrony bezpośredniej obejmuje grunty, na których usytuowane jest ujęcie, ograniczony jest ogrodzeniem stacji uzdatniania,
- teren ochrony pośredniej ujęcia jest ogrodzony i oznakowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody (Dz. U. nr 136, poz. 1457 z późn. zm.). W obszarze tym zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia,
- na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody należy:
  - odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
  - zagospodarować teren zielenią,

- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
  - ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody nie wolno składować materiałów grożących skażeniu wód podziemnych.

Gmina posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia swoich mieszkańców w wodę. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa. Z analizy zasięgu sieci systemu gminnych wodociągów wynika, że na terenie gminy istnieją pojedyncze tereny poza zasięgiem obsługi sieci wodociągowej, wymagające rozbudowy sieci. Dotyczy to rejonów, gdzie zabudowa mieszkaniowa znajduje się w stanie rozproszonym, głównie na obrzeżach gminy. Niezbędna jest rozbudowa systemu wodociągowego dla uzyskania jakości wody dostarczanej odbiorcom zgodnej z przepisami krajowymi i UE, zapewnienie ciągłości i dostępności usług zaopatrzenia w wodę.

Rysunek 16 Ujęcia wody i ich rejonu obsługi

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiecinach

Tabela 17 Długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2006-2016 [km]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	20 802,5	21 254,1	21 556,7	21 782,0	22 133,2	22 551,3	22 725,1	22 985,7	23 239,8	23 360,1
POWIAT RADZIEJOWSKI	941,1	961,1	964,9	971,6	968,2	977,4	1 000,8	1 008,0	1 009,8	1 023,8
Radziejów - miasto	20,1	20,2	20,2	20,2	22,1	22,2	20,7	20,7	21,6	22,6
Bytoń	109,7	109,7	109,7	109,7	106,2	106,2	110,3	110,3	110,3	110,3
Dobre	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5	118,5
Osięcin	214,5	214,5	216,4	216,4	216,9	217,2	217,3	217,3	217,3	217,3
Piotrków Kujawski	188,8	195,0	196,9	203,5	203,5	212,3	230,2	237,4	238,3	251,3
Radziejów	110,0	110,0	110,0	110,0	107,7	107,7	110,5	110,5	110,5	110,5
Topólka	179,5	193,2	193,2	193,3	193,3	193,3	193,3	193,3	193,3	193,3

Opracowano na podstawie danych BDL

łącna długość sieci wodociągowej na terenie gminy liczyła na koniec 2016 r. 217,3 km i można stwierdzić, że utrzymuje się na tym samym poziomie od dziesięciu lat (wzrost o 3,2 km).

Tabela 18 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2005-2015 [osoby]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 864 857	1 870 958	1 875 530	1 904 677	1 907 263	1 909 248	1 908 469	1 989 084	1 986 905	1 985 985
POWIAT RADZIEJOWSKI	36 870	36 960	36 852	37 552	37 385	37 158	36 988	40 278	40 157	39 968
Radziejów - miasto	5 613	5 620	5 575	5 755	5 732	5 698	5 650	5 747	5 693	5 632
Bytoń	3 081	3 089	3 048	3 043	3 017	3 011	3 001	3 607	3 606	3 550
Dobre	5 248	5 294	5 290	5 393	5 386	5 377	5 308	5 469	5 462	5 453
Osięcin	7 437	7 427	7 457	7 441	7 403	7 325	7 263	7 817	7 781	7 752
Piotrków Kujawski	8 182	8 202	8 157	8 407	8 316	8 275	8 239	9 006	8 955	8 982
Radziejów	4 028	4 038	4 050	4 140	4 155	4 091	4 126	4 203	4 247	4 229
Topólka	3 281	3 290	3 275	3 373	3 376	3 381	3 401	4 429	4 413	4 370

Opracowano na podstawie danych BDL

Tabela 19 Korzystający z wodociągów w ogólnej ludności w latach 2006-2016 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
POLSKA	86,7	87,0	87,3	87,4	87,6	87,9	88,0	91,6	91,8	91,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	90,2	90,5	90,6	90,8	90,9	91,1	91,2	95,2	95,2	95,3
POWIAT RADZIEJOWSKI	86,8	88,1	88,2	88,4	88,5	88,7	88,8	97,0	97,1	97,1

Radziejów - miasto	97,1	96,8	96,8	96,9	97,0	97,0	97,1	100,0	100,0	100,0
Bytoń	81,4	82,7	82,8	82,8	82,7	82,8	83,6	99,9	99,9	99,9
Dobre	94,8	96,7	96,7	96,7	96,7	96,7	96,8	99,9	99,9	99,9
Osięcin	90,6	91,7	91,8	91,9	91,9	92,0	92,1	99,7	99,7	99,7
Piotrków Kujawski	84,6	86,5	86,5	86,8	87,0	87,3	87,3	95,5	95,6	95,6
Radziejów	90,9	92,2	92,2	92,2	92,7	92,8	92,8	94,8	94,9	95,7
Topólka	64,7	66,3	66,4	67,1	67,4	67,9	68,3	89,0	89,1	89,1

Opracowano na podstawie danych BDL

Średnia zwodociągowania dla gminy Osięciny wynosi 99,7% i jest ona wyższa od średniej dla powiatu radziejowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego jak i kraju. W ciągu dziesięciu ostatnich lat zwodociągowanie gminy wzrosło o 9,3 punktu procentowego.

18.2.2. Gospodarka ściekowa

Uchwałą nr XXIV/440/16 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 września 2016 r. wyznaczono aglomerację Osięciny o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 3267 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Osięciny, której obszar obejmuje część miejscowości Osięciny oraz części wsi: Osięciny Wieś, Łatkowo, Jarantowice z terenu gminy Osięciny.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości $Q_{dmax} = 800m^3/dobę$, $Q_{dśrednie} = 700m^3/dobę$, zlokalizowana jest na dz. nr ewid. 588/1 w obrębie Osięciny. Oczyszczalnia nie jest w pełni wykorzystana.

Przedmiotowa oczyszczalnia zlokalizowana jest w zlewni rzeki Zgłowiączki. Eksploatacja oczyszczalni oraz zrzut ścieków oczyszczonych do rowu melioracyjnego GP-C (ziemi) odbywa się na podstawie wydanego pozwolenia wodnoprawnego – decyzja Nr O.T.I.6223-17/10 Starosty Radziejowskiego z dnia 11 czerwca 2010 r. z późn. zm., obowiązującego do dnia 15 maja 2020 r.

Ilość ścieków kierowanych do oczyszczalni ścieków wynosi $284 m^3/d$, z czego $2,7 m^3/d$ stanowią ścieki dowożone (zarówno z terenu aglomeracji, jak również spoza obszaru aglomeracji), $64,9 m^3/d$ – ścieki pochodzące z przedsiębiorstwa usługowego wytwarzającego ścieki o charakterze przemysłowym oraz obiektów użyteczności publicznej. Jakość oczyszczonych ścieków odprowadzanych z oczyszczalni ścieków do odbiornika spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jaki należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800).

W 2016 r. siecią kanalizacyjną odprowadzono $79,0 dam^3$ ścieków.

Tabela 20 Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w 2016 r. [dam^3]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2016
1	2
POLSKA	1 107 831,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	54 243,6
POWIAT RADZIEJOWSKI	515,4
Radziejów - miasto	231,0
Bytoń	32,4
Dobre	58,0
Osięciny	79,0

Piotrków Kujawski	103,0
Radziejów	12,0
Topólka	0,0

Opracowano własne na podstawie danych BDL

Dla przedmiotowej oczyszczalni planowane są inwestycje związane z przebudową gospodarki osadowej.

Długość istniejącej na terenie aglomeracji sieci kanalizacyjnej wynosi 27,8 km, w tym 20,8 km to kanalizacja grawitacyjna; 7,0 km to kanalizacja tłoczna.

Tabela 21 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2006-2016 [km]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KUJAWSKO-POMORSKIE	5 351,7	5 666,8	6 044,5	6 365,4	6 959,4	7 006,9	7 384,2	7 648,0	7 887,5	8 003,5
POWIAT RADZIEJOWSKI	78,1	81,3	84,0	99,6	104,0	106,4	120,9	128,4	129,2	129,2
Radziejów - miasto	12,5	11,7	13,3	17,0	17,4	17,4	27,0	27,0	27,0	27,0
Bytoń	9,0	9,0	9,2	18,6	18,6	18,6	22,4	22,4	22,4	22,4
Dobre	16,4	17,4	17,4	17,4	17,6	19,6	19,6	20,5	21,3	21,3
Osięciny	17,0	17,0	17,0	18,7	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8
Piotrków Kujawski	22,8	22,8	23,7	24,5	26,6	27,0	27,7	28,3	28,3	28,3
Radziejów	0,4	3,4	3,4	3,4	3,0	3,0	3,4	9,4	9,4	9,4
Topólka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opracowano na podstawie danych BDL

Tabela 22 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w latach 2006-2016

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
POLSKA	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
POWIAT RADZIEJOWSKI	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Radziejów - miasto	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	1,3	1,3	1,3	1,2
Bytoń	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Dobre	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Osięciny	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Piotrków Kujawski	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Radziejów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Topólka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opracowano na podstawie danych BDL

Do istniejącej sieci kanalizacyjnej na koniec 2016 r. podłączonych było 2 944 mieszkańców.

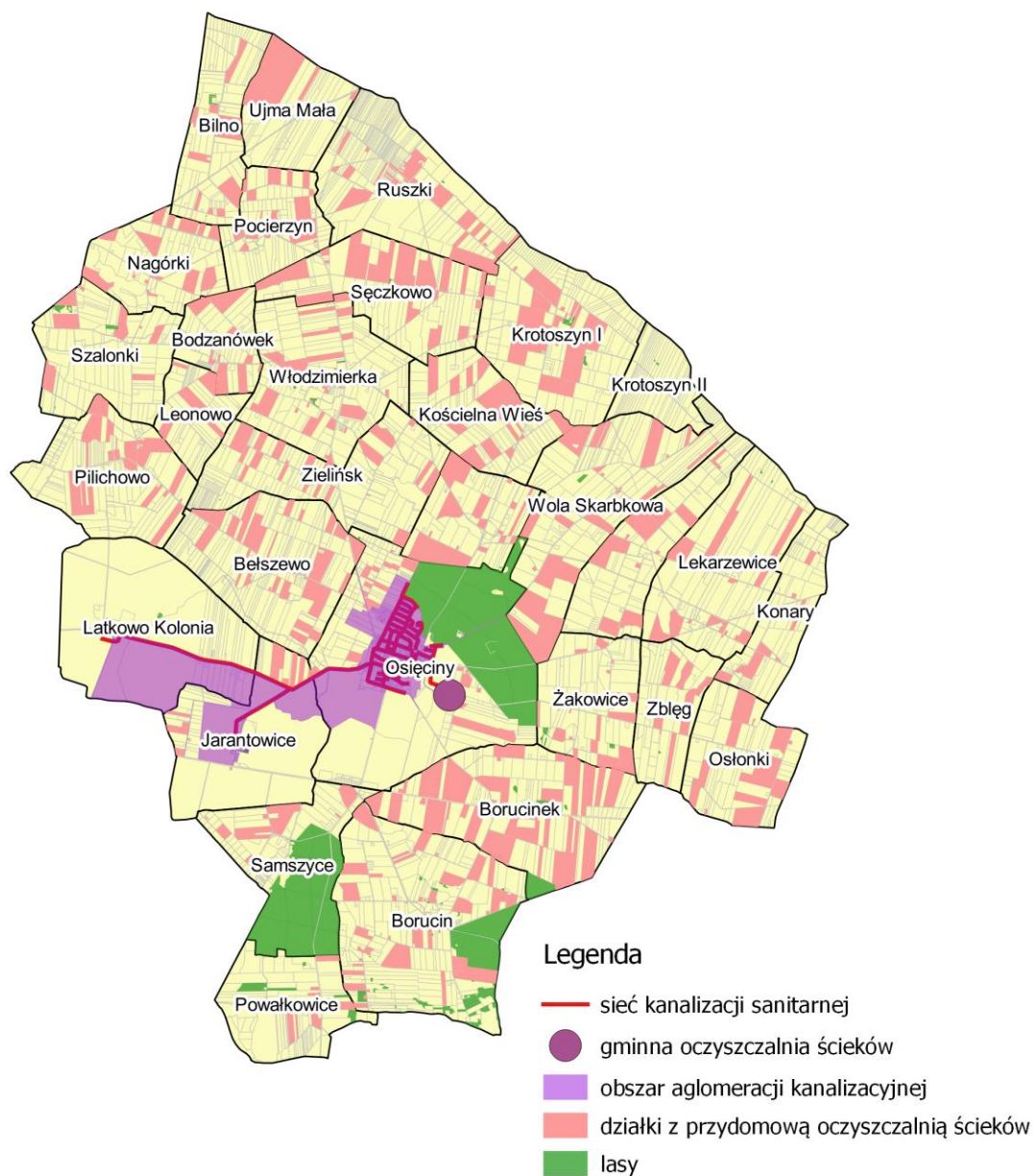
Tabela 23 Korzystający z kanalizacji w latach 2006-2016 [osoby]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 291 771	1 304 609	1 322 140	1 349 474	1 369 010	1 375 927	1 382 304	1 444 230	1 452 928	1 455 795
POWIAT RADZIEJOWSKI	12 056	12 368	12 372	13 019	13 759	13 853	14 477	16 316	16 238	16 253
Radziejów - miasto	4 246	4 250	4 221	4 586	4 761	4 736	5 041	5 465	5 414	5 356
Bytoń	745	745	735	734	728	729	1 045	1 068	1 068	1 093
Dobre	1 375	1 478	1 487	1 531	1 561	1 665	1 680	2 247	2 277	2 287
Osiężyny	2 254	2 454	2 497	2 557	2 996	2 990	2 975	2 957	2 955	2 944
Piotrków Kujawski	3 099	3 103	3 093	3 233	3 318	3 345	3 345	3 913	3 899	3 948
Radziejów	337	338	339	378	395	388	391	666	625	625
Topólka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Opracowano na podstawie danych BDL

Na terenie gminy jest wiele miejscowości o rozproszonej zabudowie, na terenie których wykonanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego uzasadnienia. W tej sytuacji możliwym do realizacji rozwiązaniem mogą być małe przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na terenie gminy Osiężyny, według stanu na koniec 2016 r., funkcjonują 573 przydomowe oczyszczalnie ścieków: 12 w miejscowości Bilno, 7 w miejscowości Ujma Mała, 29 w miejscowości Ruszki, 21 w miejscowości Poczeryn, 18 w miejscowości Nagórki, 29 w miejscowości Sęczkowo, 13 w miejscowości Włodzimierka, 24 w miejscowości Kościelna Wieś, 10 w miejscowości Witoldowo, 10 w miejscowości Pieńki Kościelskie, 23 w miejscowości Krotoszyn, 10 w miejscowości Bodzanówek, 9 w miejscowości Szalonki, 24 w miejscowości Pilichowo, 6 w miejscowości Leonowo, 31 w miejscowości Wola Skarbkowa, 15 w miejscowości Zagajewice, 15 w miejscowości Lekarzewice, 9 w miejscowości Konary, 19 w miejscowości Osłonki, 7 w miejscowości Zbłęg, 16 w miejscowości Żakowice, 9 w miejscowości Karolin, 15 w miejscowości Zielińsk, 7 w miejscowości Pułkownikowo, 22 w miejscowości Bartłomiejowice, 41 w miejscowości Bełszewo, 13 w miejscowości Jarantowice, 12 w miejscowości Samszyce, 44 w miejscowości Borucin, 15 w miejscowości Powątkowice, 43 w miejscowości Borucinek i 20 w miejscowości Osiężyny. 12 przydomowych oczyszczalni ścieków usytuowanych jest w obszarze aglomeracji kanalizacyjnej.

Gmina Osiężyny wspiera ich budowę, szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy, gdzie nie ma możliwości włączenia do gminnej kanalizacji, a realizacja sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna. Rada Gminy Osiężyny w dniu 12 kwietnia 2010 r. podjęła Uchwałę Nr XXXIII/225/2010 o zasadach budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina stara się również kontrolować właściwe opróżnianie oraz eksploatację zbiorników wchodzących w skład przydomowych oczyszczalni ścieków.

Rysunek 17 Gospodarka ściekami

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiecinach

Wskaźnik skanalizowania do zwodociągowania na terenie gminy wynosi około 32,9% co oznacza, że na każdych 100 osób korzystających z sieci wodociągowej 33 osoby korzystają z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 24 Korzystający z kanalizacji w ogóle ludności w latach 2006-2016 [%]

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
POLSKA	60,3	61,0	61,5	62,0	63,5	64,3	65,1	68,7	69,7	70,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	62,5	63,1	63,9	64,3	65,2	65,6	66,1	69,1	69,6	69,9

POWIAT RADZIEJOWSKI	28,4	29,5	29,6	30,6	32,6	33,1	34,8	39,3	39,2	39,5
Radziejów - miasto	73,4	73,2	73,3	77,2	80,5	80,6	86,7	95,1	95,1	95,1
Bytoń	19,7	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	29,1	29,6	29,6	30,8
Dobre	24,8	27,0	27,2	27,5	28,0	30,0	30,6	41,1	41,7	41,9
Osiężyny	27,5	30,3	30,7	31,6	37,2	37,5	37,7	37,7	37,9	37,9
Piotrków Kujawski	32,0	32,7	32,8	33,4	34,7	35,3	35,4	41,5	41,6	42,0
Radziejów	7,6	7,7	7,7	8,4	8,8	8,8	8,8	15,0	14,0	14,0
Topólka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opracowano na podstawie danych BDL

Średnia skanalizowania dla gminy Osiężyny wynosiła 37,9% i jest ona nieznacznie niższa od średniej dla powiatu radziejowskiego lecz prawie dwukrotnie niższa od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

18.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 220 kV relacji Toruń Elana – Włocławek Azoty. Dla ww. linii elektroenergetycznej wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu - wymagany jest pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach).

Zaopatrzenie gminy Osiężyny w energię elektryczną oparte jest na dostawach Zakładu Energetycznego Energa-Operator S.A. Oddział w Toruniu.

Źródłem zasilania gminy Osiężyny w energię elektryczną jest GPZ 110/15 kV w Lubrańcu, Piotrkowie Kujawskim i Radziejowie.

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć rozdzielczą, wyprowadzonych z GPZ napowietrznych linii elektroenergetycznych SN 15 kV zasilających stacje transformatorowe SN/15 kV i dalej poprzez sieć rozdzielczą linii nn 0,4 kV. Rozwój sieci elektroenergetycznej będzie następował w oparciu o rezerwy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej oraz budowę nowych linii w zależności od potrzeb gminy i możliwości finansowych gestora sieci.

Dla linii napowietrznych SN wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu (pas technologiczny) – 13 m (po 6,50 m od osi linii w obu kierunkach).

18.2.4. Odnawialne źródła energii

Nie ma jednoznacznej definicji, która charakteryzowałaby czym są odnawialne źródła energii. W Ustawie Prawo Energetyczne jest napisane, że odnawialne źródła energii to: "źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych".

Farmy wiatrowe są obcym elementem w polskim krajobrazie, choć z uwagi na wzrost zapotrzebowania na energię odnawialną coraz bardziej powszechnym.

Na terenie gminy Osiężyny zlokalizowanych jest 7 elektrowni wiatrowych zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 25 Elektrownie wiatrowe na terenie gminy Osiećiny

Lokalizacja miejscowość	Działka nr ewidencyjny	Typ generatora	Moc [kW]	Wysokość [m]	Średnica [m]
1	2	3	4	5	6
Bilno	147/1- 2 sztuki	2 x AN BONUS 150/30	2 x 150	do 50	32
Szalonki	89/1	VESTAS V-25	200	47,5	25
Szalonki	89/1	ENERCON	600	87	44
Bełszewo	93/1	AN BONUS	150	do 30	22
Bartłomiejowice	38/2 – 2 sztuki	AN BONUS	150	do 30	22

Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy w Osiećinach

Są to małe elektrownie wiatrowe starego typu powstałe w latach 2006-2008.

Na terenie gminy Osiećiny nie występują instalacje oparte o inne odnawialne źródła energii. Pomimo posiadania, z racji prowadzonej gospodarki rolnej, dużych zasobów biomasy (roślinnej, odchodów zwierzęcych i innych odpadów organicznych) nie została tu zlokalizowana żadna biogazownia.

18.2.5. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy Osiećiny przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia systemu krajowego (ciśnienie nominalne 8,4 MPa) Dn 700 relacji Gustorzyn – Mogilno, którego długość na terenie gminy Osiećiny wynosi 13,04 km.

Przebiegający przez obszar gminy gazociąg jest ograniczeniem dla różnych form zagospodarowania terenu. Możliwość lokalizowania zabudowy w jego pobliżu regulują przepisy odrębne¹⁹. Strefa kontrolowana z zakazem zabudowy, od osi gazociągu, wynosi od 30m dla wolnostojących budynków niemieszkalnych, 50m budynków mieszkalnych zabudowy jedno- i wielorodzinnej do 75m dla obiektów zakładów przemysłowych.

Na terenie gminy nie występuje sieć gazowa dystrybucyjna, w związku z powyższym nie została rozwinięta gospodarka gazem przewodowym. W gospodarstwach domowych używany jest gaz bezprzewodowy.

18.2.6. Gospodarka odpadami

Zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia, zdrowia ludzi i ochronę środowiska określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1987 z późn. zm.).

Odpady unieszkodliwiane są w ramach Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (region 3 południowy) z regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Machnaczu (gmina Brześć Kujawski), Inowrocławiu (gm. Inowrocław), Służewie (gm. Aleksandrów Kujawski). RIPOK te wyposażone są w instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów; instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, normy branżowe z zakresu elektroenergetyki

Na terenie gminy, w miejscowości Osięciny zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

W miejscowości Borucin znajduje się zrehabilitowane już składowisko odpadów komunalnych.

18.2.7. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach osiedlowych i zakładowych. Urządzenia te emitują do atmosfery SO₂, NO₂, CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kuchni wydają się znikomo małe, ale bardzo uciążliwe ze względu na bezpośredniość oddziaływania.

Urządzenia grzewcze należy modernizować poprzez zainstalowanie paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń (paliwa ekologiczne).

18.2.8. Telekomunikacja i teleinformatyka

Gmina Osięciny posiada rozbudowaną sieć infrastruktury telekomunikacyjnej telefonii stacjonarnej. W ostatnich latach nastąpił bardzo szybki rozwój sieci telefonii komórkowej, powstały stacje bazowe telefonii komórkowej.

Na terenie gminy znajdują się 3 stacje bazowe operatorów telefonii komórkowej działających w Polsce (POLKOMTEL Osięciny ul. Stacja PKP, działka nr 507 wysokości wieży 50m; P4 o wysokości 53 m, na działce 588/1 w miejscowości Osięciny przy oczyszczalni ścieków; T-Mobile, Orange Polska na działce nr 606/3 w miejscowości Osięciny ulica Traugutta przy byłych PPHU Kótek Rolnych „Rolmech” ul. Traugutta 5, 88-22 Osięciny).

W ramach budowy infrastruktury umożliwiającej dostęp radiowy dla sieci WiMax wraz z dostępem radiowym do Internetu, w paśmie 3,6 - 3,8 GHz, na działce nr 109/6, 109/12 w miejscowości Wola Skarbkowa pobudowana została bazowa stacja nadawcza o wysokości wieży do 50 m.

Rozwinięta sieć telefoniczna, a w konsekwencji możliwości w zakresie porozumiewania się i szybkiej transmisji danych jest wyznacznikiem możliwości rozwoju gospodarczego gminy.

W ramach uzyskanych przez Polskę funduszy unijnych związanych z rozwojem infrastruktury społeczeństwa informacyjnego wybudowana została w województwie kujawsko – pomorskim szerokopasmowa sieć teleinformatyczna w celu zapewnienia powszechnego dostępu do szerokopasmowego Internetu jako bazy do realizacji warstwy aplikacji i usług: e-government, e-learning, e-health.

W każdym powiecie utworzony został węzeł dystrybucyjny, a w każdej gminie (w tym gminie Osięciny) punkt dostępowy.

Szerokopasmowa sieć informatyczna jest niezbędnym narzędziem kształtującym konkurencyjność i atrakcyjność poszczególnych gmin jak i całego województwa.

19. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Spośród wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjętym uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. zadań realizujących cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym²⁰ do realizacji pozostały:

Zadania o znaczeniu krajowym – ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (zadanie ciągłe), przebudowa drogi krajowej nr 62.

Zadania o znaczeniu wojewódzkim – przebudowa dróg wojewódzkich nr 301 i 267.

Realizacja tych zadań poprawi funkcjonowanie powyższych dróg i zwiększy bezpieczeństwo ruchu.

²⁰ Wykaz zadań zawarto w rozdziale 8.1 Analiza dokumentów strategicznych

20. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Planowanie przestrzenne uwzględniające prawidłowo wszelkie uwarunkowania i potrzeby wynikające z zagrożeń oraz ochrony przed powodzią, działa prewencyjnie dając w efekcie zmniejszenie skutków ewentualnej powodzi.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2017 r. o Prawo Wodne ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Prowadzi się ją z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Obowiązek sporządzenia map spoczywa na Prezesie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej mapy zagrożenia powodzią oraz mapy ryzyka powodziowego, zgodnie z planowanym terminem, zostały w dniu 22 grudnia 2013r. opublikowane na Hydroportalu KZGW (www.isok.gov.pl).

Wyżej wymienione mapy nie obejmują terenu gminy Osiećnicy.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne studium ochrony przeciwpowodziowej sporządzone przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej zachowuje ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego, oraz że obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią określone przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej na podstawie dotychczasowych przepisów (w przedmiotowym przypadku na podstawie ww. „Studium ...”) uznaje się za obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu stawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

W opracowaniu „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” – Etap II – rzeka Zgłowiączka”, wskazane zostały położone na terenie gminy Osiećnicy obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat.

Obszary te zostały oznaczone na rysunku „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie gminy Osiećiny na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu radziejowskiego	11
Rysunek 3 Lokalizacja wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla nowych inwestycji w gminie Osiećiny	17
Rysunek 4 Lokalizacja wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla nowych inwestycji we wsi Osiećiny	18
Rysunek 5 Rozmieszczenie usług i infrastruktury społecznej	20
Rysunek 6 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Osiećiny.....	22
Rysunek 7 Klimatyczny bilans wodny rolnictwa	39
Rysunek 8 Zmiany liczby ludności w gminie Osiećiny w latach 2010-2016	61
Rysunek 9 Rozmieszczenie i zmiany liczby ludności w gminie Osiećiny	63
Rysunek 10 Ludność wg ekonomicznych grup wieku	64
Rysunek 11 Zmiany przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań oraz przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie w latach 2006-2016	74
Rysunek 12 Wyznaczenie obszarów o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i ich zainwestowanie	78
Rysunek 13 Wnioski zgłaszane do zmiany studium lub opracowania planu miejscowego	81
Rysunek 14 Obszary o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na tle dotychczasowych kierunków przeznaczenia terenów w obowiązującym SUIKZP gminy Osiećiny	82
Rysunek 15 Drogi publiczne kategorii krajowej, wojewódzkiej i powiatowej w gminie Osiećiny	90
Rysunek 16 Ujęcia wody i ich rejony obsługi	97
Rysunek 17 Gospodarka ściekami.....	102

SPIS TABEL

Tabela 1 Zasoby mieszkaniowe w latach 2007-2016 [szt.]	19
Tabela 2 Zestawienie użytków rolnych w gminie Osiećiny w 2017 roku	32
Tabela 3 Liczba i struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w gminie Osiećiny wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.]	33
Tabela 4 Rodzaj zasiewów w gospodarstwach rolnych na terenie gminy Osiećiny wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [ha]	33
Tabela 5 Liczba zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych ogółem na terenie gminy Osiećiny wg Powszechnych Spisów Rolnych w 2002 i 2010 roku [szt.].....	34
Tabela 6 Zabytki nieruchome w gminie Osiećiny wpisane do rejestru zabytków	42
Tabela 7 Obiekty zabytkowe w gminie Osiećiny znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków	44
Tabela 8 Wykaz zabytków archeologicznych na obszarze gminy Osiećiny, zlokalizowanych w trakcie badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP).....	45
Tabela 9 Ludność (mieszkańcy stali) w poszczególnych miejscowościach gminy Osiećiny wg stanu na 31.12.2016 r.	61
Tabela 10 Zmiany liczby ludności, saldo migracji i przyrost naturalny w gminie Osiećiny i powiecie radziejowskim	64
Tabela 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2016 [%]	65
Tabela 12 Prognoza liczby ludności na lata 2014-2047	75
Tabela 13 Zapotrzebowanie na nową zabudowę	76
Tabela 14 Bilans zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie oraz terenów możliwych do zainwestowania w obszarach zurbanizowanych	79

Tabela 15 Struktura własnościowa gruntów.....	84
Tabela 16 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Osiećnicy	91
Tabela 17 Długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2006-2016 [km].....	98
Tabela 18 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2005-2015 [osoby]	98
Tabela 19 Korzystający z wodociągów w ogóle ludności w latach 2006-2016 [%]	98
Tabela 20 Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w 2016 r. [dam ³]	99
Tabela 21 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2006-2016 [km].....	100
Tabela 22 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w latach 2006-2016	100
Tabela 23 Korzystający z kanalizacji w latach 2006-2016 [osoby]	101
Tabela 24 Korzystający z kanalizacji w ogóle ludności w latach 2006-2016 [%]	102
Tabela 25 Elektrownie wiatrowe na terenie gminy Osiećnicy.....	104